

BEVARANDEPROGRAM PLANTERINGEN

Med delområdena Raus plantering, Miatorp, Lussebacken, Högasten med flera

ANTAGET I KOMMUNFULLMÄKTIGE 110323

BEVARANDEPLANSKOMMITTÉN

Postadress SE-251 89 Helsingborg

helsingborg.se

BEVARANDEPROGRAM PLANTERINGEN

Med delområdena Raus plantering, Miatorp, Lussebäcken, Högasten med flera

ANTAGET I KOMMUNFULLMÄKTIGE
DEN 23 MARS 2011

HELSINGBORGS STADS
BEVARANDEPLANSKOMMITTÉ

Text: Adam Katzeff
Redigering: Karin Gustavsson
Foto: Adam Katzeff
Kartor: Christina Andersson, stadsbyggnadsförvaltningen
Övriga kartor och flygfoton: stadsbyggnadsförvaltningen
Layout: stadsbyggnadsförvaltningen
Tryck: Tryckservice i Ängelholm, Ängelholm 2012
© Helsingborgs stad, Bevarandeplanskommittén 2011
ISBN 978-91-975719-5-1

Framsidas omslagsbilder: Flygfoto och äldre foto från
Helsingborgs museers samling samt färgfoto av Adam Katzeff

Innehåll

Förord	7
Syfte	8
Kulturhistorisk klassificering	9
Bevarandeprogram, lagstiftning och bygglovhantering	10
Historik över Planteringen	12
DELOMRÅDEN:	
Raus plantering	24
Egnahemskvarteren och Triangeln	64
Skogen	76
Miatorp	99
Lussebäcken	146
Kopparverksskogen	152
Radhuskvarteren och Ljungheden	166
Norrehed	170
Valhallaområdet	178
Högasten	188
Källor och litteratur	198
BILAGA: Kartbilaga med klassificering	

FURUBO

Förord

Sedan 1979 har bevarandeplanskommittén i Helsingborgs stad uppgiften att ta fram bevarandeprogram. Programmen ska vara underlag för samhällsplanering, sprida kunskap bland boende, fastighetsägare och andra intresserade om Helsingborgs bebyggelsemiljöer, samt stimulera till ett gott förvaltande av byggnader och miljöer i staden.

Arbetet med bevarandeprogrammet för Planteringen inleddes våren 2007 under ledning av bevarandeplanskommittén. Merparten av arbetet utfördes under åren 2007-2008.

Kommittén har fem ledamöter. Ordföranden utses av kommunstyrelsen, två ledamöter utses av byggnadsnämnden och två av kulturnämnden.

För inventering, fotografering och manu-

skript har byggnadsantikvarie Adam Katzeff från Pro Domus svarat.

I arbetet har även stadsantikvarie Karin Gustavsson deltagit, tillsammans med övriga tjänstemän knutna till kommittén – stadsarkitekt Konrad Ek, planchef Caroline Dahl och t.f. planchef Björn Bensdorp Redestam samt exploateringschef Karin Sterte.

Helsingborg i december 2010

Föreliggande förslag till bevarandeprogram över Planteringen har ett antal föregångare:

Bevarandeprogram för Helsingborgs stadskärna (fastställt av kommunfullmäktige 1985), Råå (1991), Västra Tågaborg (1995), Olympia – Slottshöjden (1997), Drottninggatan – Pålsjö (1998), Wilson Park (1999), Ramlösa (2000), Det utökade och reviderade programmet för stadskärnan (2002), Mörap (2004), Domsten (2007), Hasslarp (2007), Kattarp (2007), Eneborg / Högaborg (2008). Dessutom finns ett kulturminnesvårdsprogram för hela kommunen, antaget 1991.

Syfte och bakgrund

Bebyggelsemiljöer är materialiserad historia och gör det möjligt att förstå vårt förflutna. Planterings bebyggelsemiljöer visar hur stadsdelen har vuxit fram och utvecklats och förändrats, och för att historien ska vara fortsatt avläsbar även framöver. Bevarandeplanskommitténs arbete syftar till att lyfta fram och tydliggöra värdena i denna levande kulturmiljö.

Bevarandeprogrammet ska vara ett hjälpmedel i kommunens ärendehantering. Det ska underlätta bedömningen av bygglovsärenden och andra åtgärder som berör bebyggelsemiljön och det ska förtydliga de kulturhistoriska och arkitektoniska värdena, så att dessa uppmärksammas vid stadsplanering och bygglovshantering.

Ett annat syfte med bevarandeprogrammet är att sprida kunskap om de kulturhistoriska värdena bland husägare och boende i Planteringen samt att öka engagemanget för miljön.

Arbetet ska ge en historisk och kulturell förankring som gör närmiljön gripbar och förståelig av alla. En levande och välkänd kulturmiljö stärker medborgarnas identifiering med den egna orten och engagemang i denna, vilket är en av grundförutsättningarna för ett demokratiskt samhälle. För närvarande pågår några projekt på Planteringen där tidigare industribyggnader omvandlas till nya funktioner.

Tillvaratagandet av befintlig bebyggelse har flera funktioner att fylla. Dels bevaras kulturhistoria i byggnaderna och gör historien läsbar. Dels utgör byggnaderna en resurs genom olika möjliga framtida användnings-

områden, en vitalitet som samhället och invånarna en gång tog tillvara, men som nu delvis står outnyttjad.

Bebyggelsens karaktärsdrag

Stadsdelen Planteringen är mycket stor till ytan och inrymmer bebyggelse av stor variation. Det fanns enstaka äldre landsvägshus inom området redan i början av 1800-talet men det var i samband med den stora industriella expansionen under 1800-talets senare del och 1900-talets början som en intensiv och storskalig utbyggnad av Planteringen skedde. Både bostäder och industribyggnader uppfördes, liksom skolor, kontor, butiker och samlings- och nöjeslokaler. Under de cirka 120 år som har gått sedan den stora bebyggelseexpansionen inleddes har stadsdelen genomgått stora förändringar, genom att industrier har lagts ned, andra har kommit till eller expanderat med nya byggnader och anläggningar, byggnader har rivits och ersatts med nya och infrastruktur och kommunikationer förändrats. Storvulna stadsplaner för både bostäder och industrier har ibland bara genomförts till en liten del men planeringen har ändå påverkat den befintliga bebyggelsemiljön på olika sätt. Själva variationen i bebyggelsen

kan sägas vara något av stadsdelens signum, men vissa sammanhållande drag är ändå tydliga.

Tegel är ett dominerande material på både fasader och tak, och även puts har använts som fasadmateriäl i hög utsträckning. Det finns enstaka trähus inom området, som karaktärsfulla undantag. Olika tegelsorter har använts och det mörka motståndskraftiga Helsingborgsteglet har varit mycket använt till både bostäder och industrier. Tegel användes i den äldsta utbyggnaden på 1800-talet, liksom i alla kategorier av bebyggelse som uppfördes under 1900-talet.

Flera områden med villabebyggelse finns inom Planteringen. Villorna från 1920- och 1930-talen har i allmänhet en sydsvensk karaktär, med antingen mycket branta sadeltak eller mansardtak, täckta med tegel. Utformningen av villorna kan verka standardiserad, men det finns ändå stor variationsrikedom i detaljutformning. Många av dessa äldre villor byggdes som tvåbostadshus men används idag som enbostadshus. Det är ett skäl till att så stor del av villorna är sig lika från sitt ursprung; det har inte varit nödvändigt att bygga till dem för att uppnå en modern bostadsstandard

utan genom invändiga ändringar har man fått en tillräcklig bostadsyta. Utöver tvåfamiljsvillor byggdes också ganska många flerfamiljsvillor, som framstår som typiska för stadsdelen.

Under 1930- och 40-talen byggdes inte så många villor i funkisstil, utan man fortsatte att bygga traditionellt utformade villabyggnader med branta sadeltak och traditionell fönstersättning även under den epok då den modernistiska arkitekturen vann insteg i det svenska byggandet.

Avgränsningar

Gränserna för det område som omfattas av detta bevarandeprogram utgörs av de gamla gränserna för Raus planteringar municipalsamhälle. Trädgårdarna beskrivs inte i detta bevarandeprogram som är inriktat på bebyggelsen. Dock är trädgårdar och grönytor en väsentlig del av stadsdelens kulturhistoriska karaktär och hör tätt samman med bebyggelsen. Många av de äldre villornas trädgårdar präglas fortfarande av att man där hade relativt omfattande husbehovsodlingar av frukt, bär, rotfrukter och grönsaker.

Till trädgårdsmiljöerna hör också avgränsningarna mot andra tomter och gator i form av staket och häckar – och de stora träd som finns i området.

Kulturhistorisk klassificering

Byggnaderna i Planteringen har klassificerats i tre grupper:

- **Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§**
- **Bebyggelse av kompletterande värde för miljön**
- **Övrig bebyggelse.**

Denna klassificering motsvaras på kartan längst bak i denna rapport av färgerna rött, gult och vitt (ommarkerat). Klassificeringen har gjorts i relation till övriga byggnader inom Planteringen och med hänsyn till områdets historia. Där flera byggnader ligger på samma fastighetsbeteckning och adress har de littererats i kronologisk ordning.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12 §

Byggnader som anses särskilt värdefulla ur historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller arkitektonisk synpunkt. I Planteringen gäller detta främst bebyggelse som är specifik för området och illustrerar dess historiska framväxt och som är i gott skick, med hög grad autenticitet, utan ändringar som har påverkat det kulturhistoriska värdet negativt.

Bebyggelse av kompletterande värde för miljön

Alldaglig bebyggelse som är föredömligt väl förvaltd och där eventuella till- och ombyggnader är anpassade till byggnadens karaktärsdrag så att dessa inte har försvunnit eller förminskats. Klassificeringen omfattar även bebyggelse med förvanskade karaktärsdrag, men som genom sin ålder och anknytning till områdets historia ändå representerar ett stort kulturhistoriskt värde. PBL 3:10§ ska särskilt uppmärksammas.

Kulturhistoriskt värde

Klassificeringen grundar sig på ett komplex av värden som kan delas in i tre grupper: **dokumentvärden, upplevelsevärden och övergripande/förstärkande värden.**

Till dokumentvärdena räknas byggnadshistoriska, teknikhistoriska, samhällshistoriska, personhistoriska värden med

mera. Dessa värden är absoluta, objektiva och kan lätt jämföras med motsvarande värden i byggnader från andra områden eller regioner.

Ålder är här ett värde, men inte i sig själv utan i relation till andra värden och upplysningar om byggnadernas historia.

Värdena kan berätta om tekniska innovationer i konstruktionen, planlösningar, byggnadsdetaljer, på vilket sätt byggnaderna har använts, vilka samhällsfunktioner som bedrivits i byggnaderna, hur man levt och umgåtts, betydelsefulla personers födelsehem etcetera. Samtliga dokumentvärden belyser på olika sätt olika sidor av den historiska utvecklingen i ett område.

Till dokumentvärdena kan läggas upplevelsevärden. Upplevelsevärden kan vara självständiga men också verka förstärkande på övriga värden, ofta är de oberoende av ålder. En byggnads arkitektoniska värde är ett sådant, bedömt såväl efter estetiska kriterier som efter de förutsättningar som gives utformningen. Bland upplevelsevärdena räknas också patina, symbol- och identitetsvärden liksom traditionsvärden. Värdet är viktigt som ett rent kvalitetsvärde, för skönhetsupplevelsen och som förebild för nybyggnation.

Ett annat värde är kontinuitetsvärdet, som kan finnas i en annars betydelslös byggnad om den genom sin närvaro beskriver en kontinuitet. Övergripande dessa båda värdekategorier finns begrepp som verkar förstärkande på de övriga. Äkthet, autenticitet är ett sådant värde, grundat dels på graden av ursprunglighet, helhetskaraktär, dels på en bedömning av äkthet.

Kvalitetsvärden avseende såväl konstruktion, byggnads-material, arkitektur med mera är en viktig övergripande aspekt på samma sätt som graden av sällsynthet eller representativitet. Sällsynthet har länge setts som förstärkande värde vid en bedömning, vilket även representativitet numera anses vara. Det som är karaktäristiskt för en tid kan vara utan betydelse för dem som lever i dess samtid men av ett annat och större värde för kommande generationer.

Klassificeringen grundar sig på en sammanvägning av dessa värden och därefter har en gradering i tre steg gjorts:

"Särskilt värdefull bebyggelse PBL 3:12§", "Bebyggelse av kompletterande värde för miljön", samt "Övrig bebyggelse". Byggnader i sistnämnda kategori saknar inte kulturhistoriskt intresse. Ofta har de hamnat utanför klassificeringen på grund av förvanskande om- och tillbyggnader, men under dessa finns ofta många kvalitéer. Vid framtida ändringar bör strävan vara att återskapa och förstärka de kulturhistoriska värdena. Även nyare bebyggelse som tillhör denna grupp kan i framtiden komma att omvärderas då grunden för värderingarna hela tiden ändras.

Bevarandeprogram, lagstiftning och bygglövshantering

Kulturarvet och kulturmiljön är en gemensam tillgång som delas av alla. Alla har en skyldighet att förvalta kulturarvet på bästa möjliga sätt. **Lagen om kulturminnen (KML)** inleds med portalparagrafen: Det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda vår kulturmiljö. Ansvaret för detta delas av alla. Såväl enskilda som myndigheter ska visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön.

KML ger möjlighet att skydda byggnader som byggnadsminnen. Länsstyrelsen fattar beslut om byggnadsminnesförklaring, som är den starkaste form av skydd en byggnad kan få. För byggnadsminnesförklaring krävs att en byggnad eller miljö ska anses vara synnerligen märklig eller ha ett nationellt intresse. Ändringar i ett byggnadsminne kräver tillstånd från länsstyrelsen, och byggnaderna ska underhållas så att det kulturhistoriska värdet inte förminskas. KML reglerar också skyddet av kyrkobyggnader uppförda före 1940. Inom Planteringen finns inga byggnader som omfattas av KML.

Plan- och bygglagen (PBL) är ett kommunalt redskap som reglerar hur städer, tätorter och landsbygd ska planeras och bebyggas på ett sätt som tillgodoser både allmänna och enskilda intressen. PBL innehåller också möjligheter att säkerställa kulturhistoriskt värdefulla miljöer. Det tredje kapitlet innehåller krav och regler på byggnader och inleds med att byggnader ska placeras och utformas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stadsbilden eller landskapsbilden och natur- och kulturvärdena på platsen. (PBL 3:1§).

Den paragraf som ligger till grund för den ”högsta” klassificeringen i bevarandeprogrammet är tolfte paragrafen i tredje kapitlet (PBL 3:12§):

Byggnader, som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt eller som ingår i ett bebyggelseområde av denna karaktär, får inte förvanskas.

På kartan har sådana särskilt värdefulla byggnader markerats röda. Bebyggelsen i området har vidare kategoriserats i en grupp kallad byggnader av kompletterande värde för miljön enligt PBL 3:10§, samt övrig bebyggelse. Även för sådana byggnader kan PBL 3:12§ vara tillämplig, antingen genom sina egna kvaliteter eller som ingående i bebyggelseområde av denna karaktär.

Den så kallade varsamhetsparagrafen, PBL 3:10§, lyder:

Ändringar av en byggnad ska utföras varsamt så att byggnadens karaktärsdrag beaktas och dess byggnadstekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden tas till vara.

Detta gäller alltså alla byggnader, inte bara de som på kartan i bevarandeprogrammet markerats gula, även om en klassificering ger extra tyngd åt kraven på varsamhet.

Vid bygglovsprövning bedöms huruvida den önskade åtgärden överensstämmer med detaljplanen och med PBL:s generella regler, bland annat med hänsyn till trafik, stads- eller landskapsbild och förhållanden på granntomter och omgivningen.

Förutom bygglov krävs vanligen också en bygganmälan, varvid byggherren har att redovisa hur man uppfyller tekniska egenskapskrav med mera i vissa fall även hur man uppfyller kraven på varsamhet och skydd mot förvanskning. Det åligger den enskilde byggherren att följa lagreglerna enligt PBL 3:1§ och 3:10§ i rimlig utsträckning även i de fall då ingen bygganmälan krävs.

Bevarandeprogrammets klassificeringar utgör ett underlag för att hävda kulturhistoriska värden med stöd av PBL. Vid detaljplaneläggning kan juridiskt bindande skydds- och varsamhetsbestämmelser meddelas.

Skyddsbestämmelser, vanligtvis betecknade med q, brukar förenas med rivningsförbud. I vissa fall tillämpas även markanvändningen Q, till exempel i samband med byggnadsminnen, där bevarandeintresset är det centrala och byggnadens användning är underordnad detta intresse.

I planbestämmelserna kan ställas krav på material och utförande och bygglovsplikten kan utökas. Exempelvis kan underhållsåtgärder, trädfällning med mera göras lovpliktiga. Inom Planteringen finns flera exempel på bebyggelse med skyddsbestämmelsen q i detaljplan, till exempel i kvarteret Lux.

Bevarandeprogrammets klassificering gör att man vid bygglovsprövning tar stor hänsyn till det kulturhistoriska värdet. Klassificeringen innebär inte automatiskt någon utökad bygglovsplikt. Däremot kan bedömningsgrunden förändras angående vilka yttre åtgärder som väsentligt ändrar byggnadens karaktär och därigenom kan anses bygglovspliktigt, till exempel vid ommålning, fönsterbyte eller ändring av skorsten och andra byggnadsdetaljer. Vad som anses ändra byggnadens karaktär och således är bygglovspliktiga avgörs från fall till fall. Säkrast är att kontakta stadsbyggnadskontoret för vägledning innan man planerar för mycket.

Sedan bevarandeprogrammet antagits av kommunfullmäktige har en ny plan- och bygglag trätt i kraft. PBL 3:12§ motsvaras i denna av PBL 8:13§. Varsamhetsparagrafen PBL 3:10§ återfinns i PBL 8:17§. Det finns numer även en paragraf, PBL 8:14§, som reglerar underhåll av särskilt värdefull bebyggelse.

Historik över Planteringen

FRÅN ÖDE SANDLYCKOR TILL INDUSTRI- OCH ARBETARSTADSDEL

I denna historik beskrivs först Planterings generella och stadsbyggnads-historiska utveckling från 1700-talets slut fram till 1900-talets början. Därefter följer en mer detaljerad historisk beskrivning av stadsdelen med fokus på den bebyggelse som präglar olika delområden – Raus plantering, Egnahemskvarteren och Triangeln, Skogen, Kopparskogen, Miatorp, Lussebäcken, Radhuskvarteren, Norrehed, Valhallaområdet och Högasten.

I väster och nordöst i Planteringen finns stora industriområden som inte omfattas av bevarandeprogrammet: Sydhamnen, Kopparverket med Kopparverkshamnen och Kapplöpningsbanelområdet med godsbangården.

Stadsdelen Planteringen med olika delområden

Planteringen är Helsingborgs till ytan största stadsdel. Den sträcker sig från den gamla stadsgränsen i norr till Råå kyrkogård i söder. Gränserna och benämningarna har varierat över tid.

Fram till 1800-talets början benämndes hela området väster om landsvägen till Landskrona (nuvarande Planteringsvägen) från Södervärn i norr till fiskeläget Råå för Råå sand. Det var en del av den fälad som fram till 1780-talet var gemensam betesmark för Helsingborgs stad och byarna runt omkring. När fäladen skiftades 1787 hamnade den nordligaste delen inom stadsgränsen (fram till strax norr om nuvarande Sydhamngatan), ett mindre stycke i söder (fram till strax söder om Wienergatan) lades under Raus by och resterande del till Råå fiskeläge blev en del av Pålstorps bys marker.

Eftersom markområdena öster om landsvägen ständigt var utsatta för flygsand, liksom många andra områden längs de skånska kusterna, beviljade staten medel till att plantera tallar för att binda sanden. Arbetet påbörjades 1814 och därmed förvandlades den tidigare öppna Råå sand till en tallplantering, därav namnet "Planteringen".

Egentligen hör namnet Planteringen bara samman med området väster om Planteringsvägen. När en stadsliknande bebyggelse började uppföras i de nordligaste delarna av Planteringen (de som hörde till Raus by) i slutet av 1800-talet benämndes området Raus plantering.

Så småningom växte det också fram tät bebyggelse på de delar av Planteringen som hörde till Pålstorps by liksom i viss mån på området öster om Planteringsvägen, som hörde till Raus by och kallades Raus sand, men som egentligen inte var en del av Planteringen. När dessa områden tillsammans bildade ett municipalsamhälle 1904 fick det namnet "Raus planterings municipalsamhälle".

Efter att municipalsamhället inkorporerades med Helsingborgs stad 1918 har dess gränser kvarstått i juridiskt hänseende och har med ett undantag också utgjort yttre gräns för de områden som behandlas i bevarandeprogrammet.

Planterings första bebyggelse

Den äldsta kända bebyggelsen syns på Skånska rekognoseringskartan från 1810-talet i form av ett par hus benämnda Sandhusen, precis söder om den dåvarande stadsgränsen på östra sidan om nuvarande Planteringsvägen.

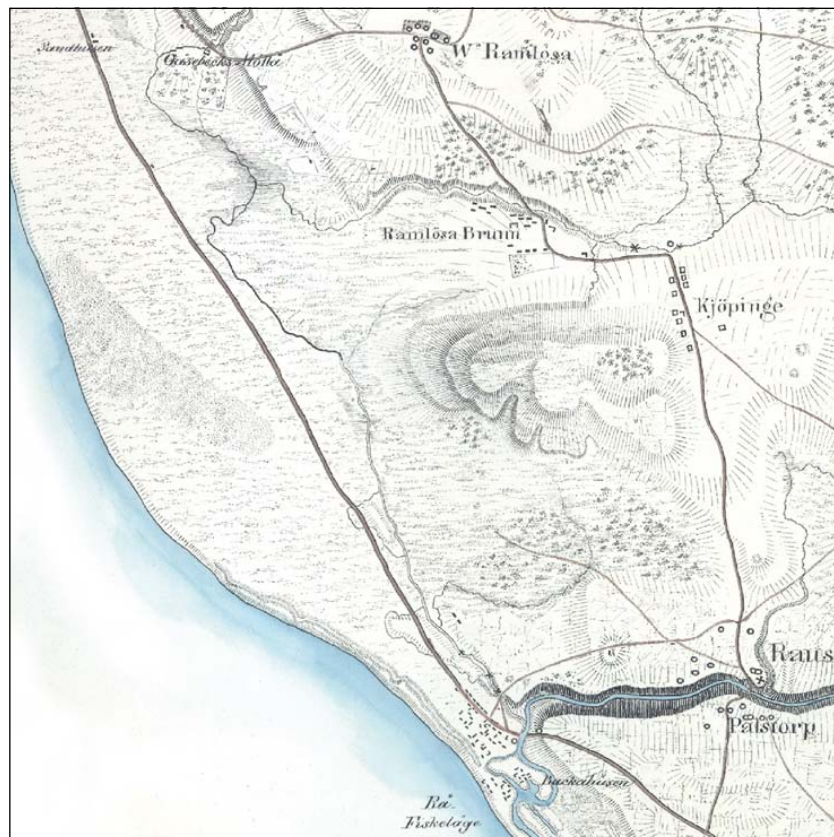
När Raus bys ägor enskiftades 1830 gjordes en detaljerad karta som visade bebyggelse på intilliggande ägor. På den finns de båda Sandhusen, då benämnda Norra Sandhusen samt ytterligare ett hus en bit längre söderut (ungefär mitt emot nuvarande kvarteret Rosenknoppen) kallat Södra Sandhuset. I övrigt fanns inga hus på Raus bys ägor, utom i norra delen av nuvarande Råå.

På den västra sidan av Planteringsvägen på Pålstorps bys ägor fanns ett mindre hus ungefär i höjd med nuvarande kvarteret Melonen. Det är troligen det huset som finns omnämnt i kyrkoböcker från 1820-talets början som Pålstorps Sandhus.

På en skifteskarta från 1857 över ägorna till Raus 6 (norr om nuvarande Hästhagsvägen) finns bara ett hus på platsen, då kallat Skräddarehuset. Detta kallades senare Menlösa.

På västra sidan om Planteringsvägen, motsvarande i dagens kvarteret Rosenknoppen, syns på samma karta två mindre hus (troligen de fastigheter som sen blev Planteringsvägen 38 och 40).

Den äldsta bebyggelsen söder om Hästhagsvägen är svår att datera eftersom det inte finns kartor som visar bebyggelse där från 1830 till 1800-talets slut. Ett mindre landsvägshus i kvarteret Fikonet kan av storleken och formen antas vara Planteringsens äldsta bevarade hus. Tidigare var de tre, men två har rivits, ett nyligen. Eftersom de uppfördes som torp på ofri grund, där husens ägare arrenderade marken, finns inga lagfarter som styrker när de byggdes. I slutet av 1800-talet fick torpens ägare friköpa tomterna och fick därmed lagfart på

fastigheterna, men sannolikt uppfördes torpen kort efter upprättandet av 1830 års skifteskarta.

På östra sidan om landsvägen i nuvarande kvarteren Planeten, Rymden och Rödbetan låg fram tills 1900-talets mitt en rad landsvägshus. Idag återstår fem. Enligt lagfarts- och lantmäterihandlingar uppfördes dessa på 1870-talet.

I nuvarande Triangelsgögen invid Strandbadsvägen uppfördes troligen samtidigt ett ensamt landsvägshus. I den nordligaste delen av Planteringen (norr om Tallgatan) byggdes en rad landsvägshus under perioden 1855–1875. Söderut låg fortfarande Pålstorps sandhus i nuvarande kvarteret Melonen kvar.

I Planteringsens allra sydligaste del, Högastan, fanns vid sekelskiftet 1900 ett mindre hus i nuvarande kvarteret Kungsörnen som troligen var uppfört i slutet av 1800-talet.

Den skånska recognosceringskartan. Området mellan Helsingborg och Råå var obebyggt. Sandhusen syns i kartans övre del. Framställd av Fältmäteribrigaden 1812-1820. Utgiven av Lantmäteriet 1986.

Norra delen av landsvägen (Planteringsvägen) med några av landsvägshusen till vänster i bild. Foto från cirka år 1900. Original i Helsingborgs museers samling.

Ett framväxande samhälle och dess bakgrundsfaktorer

De äldsta landsvägshusen i Planteringen var alltså geografiskt spridda och tillkomna under en lång tidsrymd. Kring 1875 börjar det moderna Planterings historia när en mer stadslig bebyggelse etablerades. Denna process började längst i norr närmast stadsgränsen.

Merparten av marken väster om Planteringsvägen tillhörde sedan fäladskiftet 1787 Pålstorps by. I ett enskifte år 1812 delades marken mellan några av gårdarna i byn som fick ett stort markstycke var.

Raus bys andel av marken väster om landsvägen var bara ett litet stycke längst i norr intill gränsen mot Helsingborgs stad. Det delades inte mellan byns gårdar förrän 1857. De fick då varsitt långsmalt markområde med kortsidorna åt Planteringsvägen och stranden.

Det var på Raus bys marker som den första stadslika bebyggelsen i Planteringen tillkom under 1800-talets tre sista decennier. För att kunna utnyttja de långsmala markstyckena maximalt lades långa vägar från Planteringsvägen ner till Öresund och utmed dessa avsöndrades rader med tomter. Därmed skapades den speciella fastighetsstruktur med långsmala kvarter som fram till våra dagar karaktäriserat stora delar av Planteringen (se bild).

Pålstorps bys marker längre söderut utgjordes av stora markområden som var lämpade att styckas på sedvanligt vis med stora rektangulära eller kvadratiske kvarter och gator parallellt med Planteringsvägen och Öresund.

Men tydligen inspirerades några av markägarna på Pålstorp av styckningen på Raus. De första markområdena på

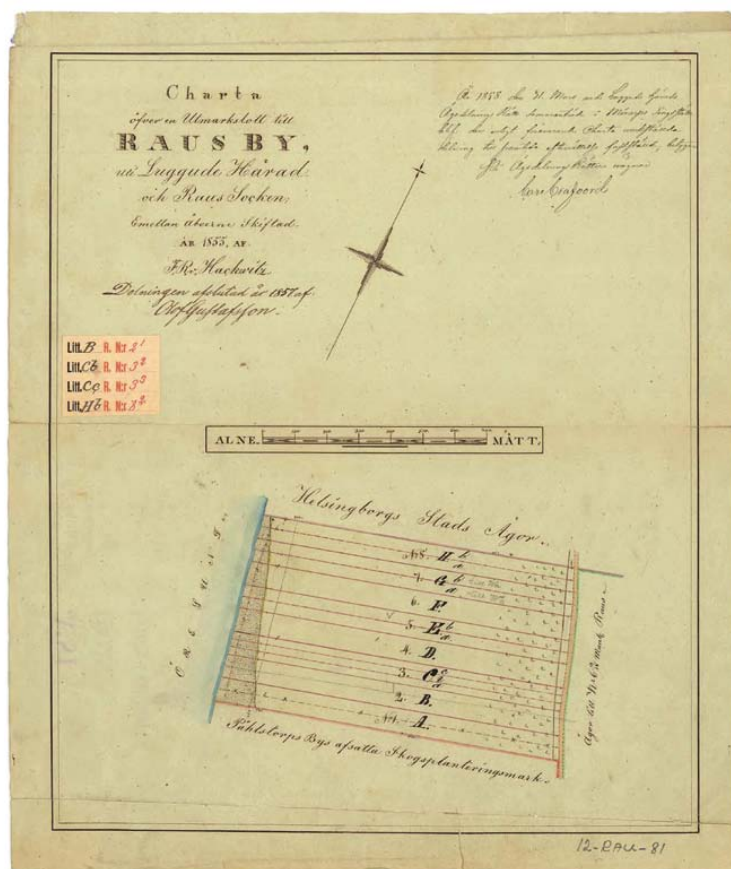
Pålstorp styckades ut på liknande vis i slutet av 1890-talet; ett område längst i norr utmed Palmgatan (en idag försvunnen gata som gick genom kvarteret Rosenknoppen) samt tre områden i Valhallaområdet utmed Valhallagatan, Torpgatan och Odengatan.

I slutet av 1800-talet blandade sig en av Helsingborgs största så kallade tomtjobbare (det vill säga en person som på spekulation köpte upp stora obebyggda markområden för att exploatera dem som byggnadstomter), konsul Nils Persson i exploateringen av Planteringen. Han hade redan på 1880-talet köpt upp stora delar av Pålstorps bys marker i Planteringen. På hans initiativ inköptes den smalspåriga Décauvillejärnväg som funnits på världsutställningen i Paris, och nyttjades som grunden till en smalspårig järnvägslinje mellan Helsingborg, Råå och Ramlösa. Den drogs mitt emellan Planteringsvägen och Öresund. Därmed bröts de långsmala gatorna mellan Planteringsvägen och Öresund av och en ny gata genom hela Planteringen, Industriegatan (från början kallad Spårväggsgatan), skapades.

Konsul Persson hade stora planer för sitt markinnehav i Planteringen. Han ägde flera stora industrier i Helsingborg.

För den största, Skånska Superfosfat- och Svavelsyrefabriks AB, fanns inte tillräckligt med tomtmark för expansion. Därför beslöt Persson i slutet av 1890-talet att flytta Kopparverket till södra delen av Planteringen. Anläggningen där öppnade 1902 och i nära anslutning till den växte bebyggelsen i Valhallaområdet fram. Marken ägdes dock inte av konsul Persson.

I samband med att han planerade flytten av Kopparverket gjorde Persson upp en regelrätt stadsplan för hela Planteringen väster om Planteringsvägen, även för de markområden som han inte själv

ägde. Det var en traditionell rutnätsplan med mestadels ätvinkliga kvarter och gator. I planen lämnades två stora ytor öppna, dels ett område runt Triangeln, dels ett område från Kopparverket till Planteringsvägen. Tanken var säkert att dessa områden skulle kunna exploateras för olika storindustrier i framtiden.

Den faktiska utstyckningen av kvarter och tomter började i slutet av 1890-talet i två områden. Längst i norr intill Raus bys marker styckades delar av Pålstorp 4 till industrimark. Där och på markområden intill etablerades bland annat Jacquardväveriet och Allers Familj-Journals tryckeri. Dessutom lades några tomter ut för villor och andra bostadshus. I söder planerades ett villaområde och där uppfördes kring år 1900 några stora borgerliga villor, men också ett flertal mindre sommarvillor och andra bostadshus.

Karta upprättad 1855 av F. R. von Hackwitz över delning av Raus bys utmarksskifte intill stadsgränsen. Delningen, som avslutades 1857, gav upphov till ett antal smala markskiften mellan landsvägen (Planteringsvägen) och Öresund. Original i Lantmäteriet.

Two décauville trains meet at Triangeln. The building to the right functioned as a railway guardhouse. Photo circa 1900. Original in the collection of the Helsingborg Museum.

Raus planterings municipalsamhälle

Tomtutstyckningen gjordes okontrollerat och osammanhängande under Planteringsens första utbyggnadsfas från 1870-talets slut till sekelskiftet 1900. Även bebyggelsen var mycket varierad och omfattade små dåligt byggda hus av trä, korsvirke och lertegel men också flerbostadshus i upp till tre våningar.

Många av tomterna var små och gårdsutrymmena otillräckliga, vilket snart gav upphov till hygienproblem, och behoven av vatten, gas- och el växte. Några av samhällets invånare insåg att något måste göras.

Först tänkte man sig att området närmast Helsingborg skulle inkorporeras med staden, men en ansökan avlogs av stadsfullmäktige 1897 och man tvingades tänka i andra banor. Lösningen blev att ett så kallat municipalsamhälle

bildades, det vill säga en stadsliknande kommun med vissa begränsade stadsstadgor, -nämnder och -styrelser.

I juni 1904 kunde Raus planterings municipalsamhälle träda i funktion och direkt tillsattes en municipalstyrelse och en municipalnämnd, samt en hälsovårdsnämnd. Två år senare tillkom en byggnadsnämnd. Med byggnads- och hälsovårdsnämnderna kunde man på ett helt annat sätt kontrollera bebyggelse- och hälsovårdsfrågor i samhället.

Ansökan om inkorporering på 1890-talet gällde bara området närmast stadsgränsen. När municipalsamhället bildades hade en tätare bebyggelse vuxit fram både runt Skogen och runt Mia-torp liksom på Valhallaområdet varför gränserna sattes bortom dessa områden.

Municipalsamhällets gräns i väster gick i Öresund, i norr i stadsgränsen

Konsul Perssons förslag till stadsplan för Planteringen upprättad i början av 1900-talet så som den framställdes på ett aktiebrev för Konsul N. Perssons Fastighets AB. Originalen i Helsingborgs stadsarkiv.

i en rätlinje från Öresund norr om nuvarande kvarteret Alfa och Solvändan till strax öster om Planteringsvägen, i öster från stadsgränsen utmed järnvägslinjen från Helsingborg söderut fram tills strax före Hästhagsvägen. Där avtog gränsen mot väster för att på andra sidan av Hästhagsvägen gå utmed Lillebäck (en idag försvunnen bäckfåra genom kvarteret Näcken och Väduren och i

Långevadgatan) och från i höjd med Rusthållsgatan utmed Lussebäcken fram till Ljungmossegatan.

I söder gick gränsen först i Ljungmossegatan och sedan från andra sidan av Planteringsvägen i Holger Danskes gata och dess tänkta fortsättning ner till Öresund.

Samma år som en byggnadsnämnd tillsattes påbörjades också arbetet med att ta fram en stadsplan för Planteringen. Uppdraget gavs åt lantmätarna Axel Nilsson och Lars Olof Bagger-Jørgensen, som 1907 lämnade ett förslag.

I de delar av Planteringen som redan var bebyggda tog stadsplanen hänsyn till befintliga förhållanden. Dock föreslogs att några av de smalaste gatorna, Sandviksgatan och Palmgatan, skulle breddas vilket om det hade genomförts skulle inneburet att en lång rad hus på ömse sidor hade fått rivas. Detta godtogs dock inte av samhällets styrande

De stora obebyggda områdena planlades efter rådande stadsplaneideal som skilde sig starkt från det sena 1800-talets ideal med rutnätskvarter. På 1880-talet lanserade den österrikiske arkitekten Camillo Sitte nya stadsplanevisioner, inspirerade av medeltidens organiskt framvuxna städer.

Hans visioner som innebar mera hänsyn till befintliga natur- och bebyggelseförhållanden och medvetet skapade rumsbildningar i staden fick ett starkt genomslag också i Sverige. Det fanns dock inte så mycket natur- och äldre bebyggelseförhållanden i Planteringen att anpassa planen efter, så Nilsson och Bagger-Jørgensen skapade en plan som gav sken av att vara naturligt framvuxet med oregelbundna gatu- och kvartersformer samt med större och mindre rumsskapande platser och torg.

Delar av Planteringen planlades inte, bland annat stora delar av området på Planteringsvägens östra sida (förutom Miatorps marker) samt området väster om Industrigatan mellan Skogsgatan och Valhallagatan. De reserverades istället för möjliga stora industrietableringar.

Sedan municipalsamhällets styrande gjort en del smärre ändringar av planen skickades den till den statliga myndig-

heten Överintendentsämbetet för godkännande. Där hade man dock flera synpunkter, och planen måste omarbetas.

På förslag av Helsingborgs stadsingenjör Sigfrid Ewald lämnades uppdraget till stockholmsarkitekten Per Hallman som var en av de sitteanska stadsplaneidéernas främste förespråkare i Sverige.

Tillsammans med Ewald gjorde Hallman en ny plan som låg färdig 1911. Även den byggde på de sitteanska stadsplaneidealen men avvek i stora delar från Nilsson och Bagger-Jørgensens plan. Kvartersstrukturen blev generellt mer rätlinjig och geometriskt formad. Dessutom omfattade den nya planen delvis andra områden än den tidigare.

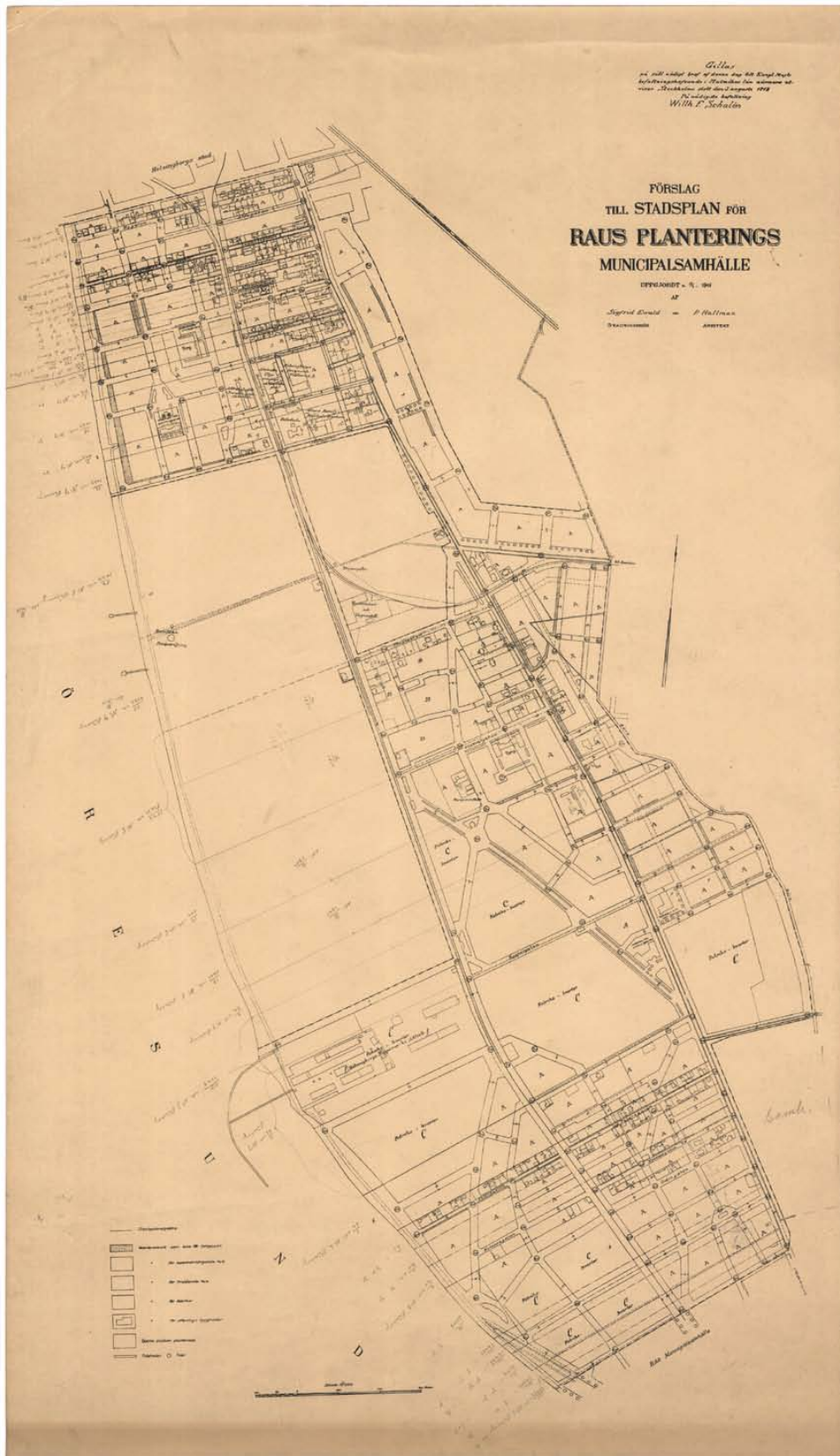
Det icke planlagda industriområdet väster om Industrigatan hade vidgats och omfattade hela ytan från Tallgatan till Kopparverket samt en mindre yta öster om Industrigatan mellan Tallgatan, Planteringsvägen och Skogsgatan. Öster om Planteringsvägen valde man att planlägga en rad med kvarter mellan stadsgränsen och Hästagsvägen för sluten bostadsbebyggelse.

Den nya planen antogs i augusti 1912 och nu hade byggnadsnämnden i Raus plantering god kontroll över byggandet, som dock var på en mycket låg nivå. Efter några år med intensivt byggande runt sekelskiftet 1900 inträdde en allmän lågkonjunktur inom byggbranschen kring 1910 och när sedan första världskriget bröt ut 1914 sjönk byggandet till ännu lägre nivåer.

Vid sidan om styrningen av det privata byggandet i Planteringen innebar också bildandet av municipalsamhället offentligt ansvar för olika allmänna behov.

Skolväsendet lydde ännu under kyrkan. Raus Planterings skola vid Östra Tallgatan hade uppförts i tre etapper mellan 1894 och 1904.

*Stadsplan för Raus planterings
municipalsamhälle, upprättad
i juli 1911 av stadsingenjören
Sigfrid Ewald och arkitekten
Per Hallman och fastställd av
Kungl. Maj:t i augusti året
därpå. Original i Lantmäteriet.*

Kring 1910 påbörjades planeringen för ytterligare en skola i stadsdelens södra del. Norrehedsskolan kom dock inte att byggas förrän i början av 1920-talet. I de båda stadsplanerna från 1906-1907 och 1911-1912 fanns en rad kvarter av-satta för offentliga byggnader, men ingen av dem kom att utnyttjas under municipaltiden. Däremot genomfördes ett betydelsefullt offentligt byggnadsprojekt utanför municipalsamhällets område på en del av Raus landskommuns mark.

Ett fungerande vattenledningsnät var av högsta prioritet i Raus plantering. Redan 1911 fanns ett första förslag på ett vattenledningsverk med ett vattentorn på höjden öster om Hästhagen, det vill säga vid Ramlösa nedre.

1917 kunde hela anläggningen invigas med ett vattentorn ritat av Malmöarkitekterna Ewe & Melin.

Egnahems- och flerbostadshusbyggnad

Medan vattenverket färdigställdes i Raus plantering pågick arbetet med att inkorporera både Raus planterings municipalsamhälle och Råå municipalsamhälle, Köpinge municipalsamhälle (en kommun som utgjorde hälften av

Ramlösa brunn), Raus landskommun och Helsingborgs landskommun samt mindre andelar av Allerums och Kropps landskommuner.

Kort efter att Helsingborgs stad avslagit Planteringsbornas ansökan om att bli en del av staden, hade man insett att detta var ett misstag. Staden växte snabbt och snart skulle den byggbara marken inom stadsgränserna vara slut. Därför beslöt man att satsa på en rejäl utvidgning.

Den stora inkorporeringen skedde i tre steg mellan 1918 och 1920.

Eftersom Planteringen nyligen hade stadsplanlagts innebar inkorporeringen inga stora omedelbara förändringar vad gällde byggandet. Vattenverket kopplades efter några år ihop med Helsingborgs vattenverk och vattentornet i Ramlösa fick försörja de södra delarna av staden. Byggnadsverksamheten var fram till 1920-talets mitt mycket låg. För att stimulera byggandet satsade staden på flera egnahemsprojekt, både i egen och i privat regi. I Planteringen planlades tidigt ett mindre egnahemsområde mellan Östra Tallgatan och Triangeln (påbörjat 1920) på mark som staden ägde. Kort

Raus planterings första offentliga byggnad, Raus Planterings skola, uppförd i tre etapper mellan 1894 och 1898. Foto 1901. Original i Helsingborgs museers samling.

därefter kom egnahemsbyggande igång även på privatägd mark i Miatorp och Skogen. Samtidigt planerade Reymersholmsbolaget för ett stort radhusområde intill Kopparverket, där ett hundratal bostäder uppfördes i mitten av 1920-talet. Vid samma tid kom också flerbostadshusbyggandet igång igen efter att närmast ha stått stilla sedan seklets första decennium. Främst kompletterades sedan tidigare inte fullt utbyggda kvarter, men på några håll påbörjades också helt nya kvarter.

Redan 1919 hade den då åtta år gamla stadsplanen reviderats ytterligare av stadsingenjören Sigfrid Ewald. Under 1920-talet implementerades dessa ändringar och en rad andra ändringar i nya stadsplaner för mindre delar av Planteringen. På 1930-talet genomfördes flera stora stadsplaneändringar. De flesta syftade till att bryta upp de slutna kvarter som 1911-12 års stadsplan föreskrev och ersätta dem med öppna kvarter avsedda för lamellhusbebyggelse, i enlighet med de funktionalistiska byggnadsideal som nu rådde. Under hela 1930-ta-

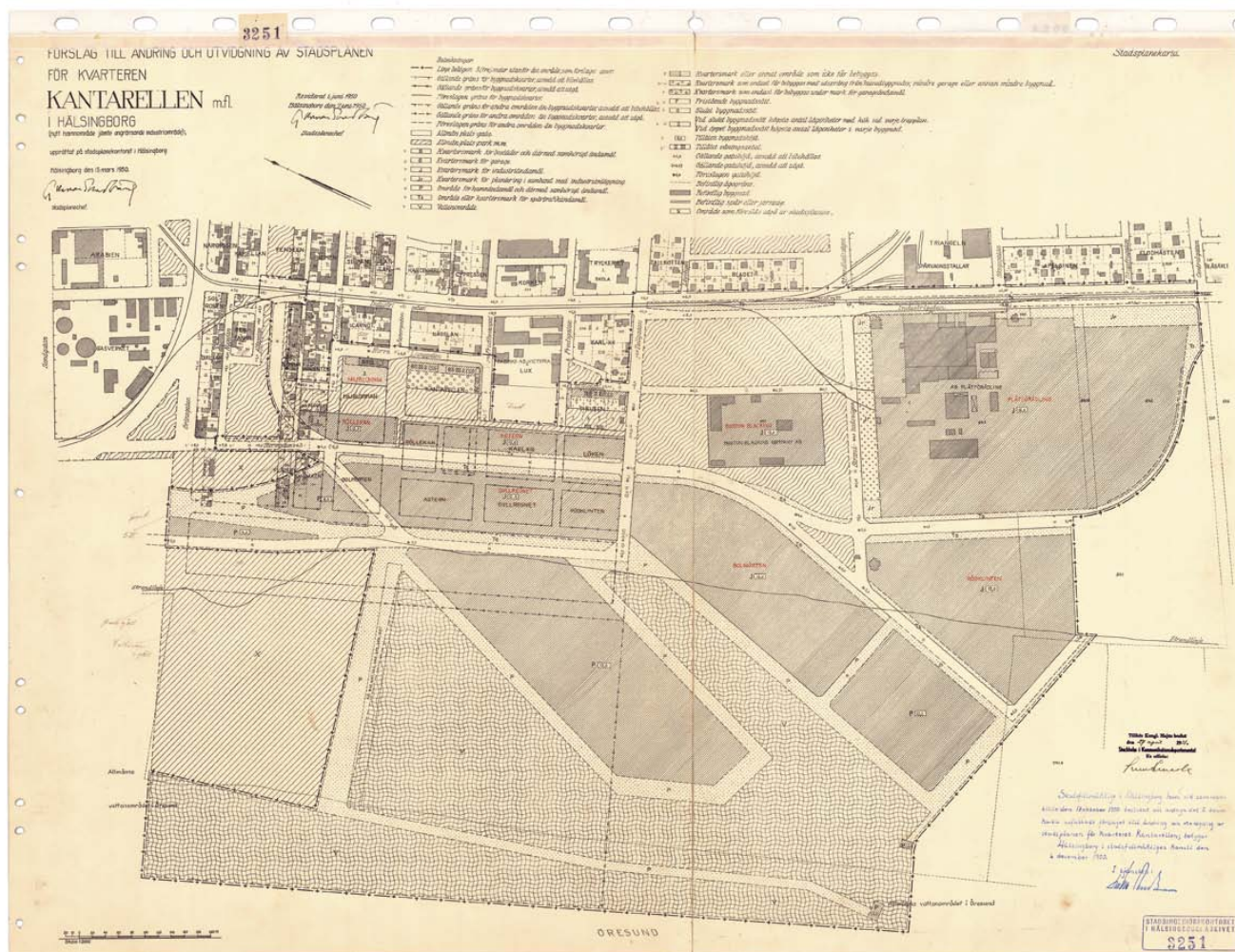
let fortsatte byggandet av egnahem i Planteringen, men framför allt ökade byggandet av flerbostadshus. Mot slutet av 30-talet började också en sanering av den äldsta bebyggelsen i Planteringen, en process som skulle ta fart efter andra världskriget.

Den stora saneringen

Stora delar av den äldsta bebyggelsen i Planteringen stämde inte med de nya stadsplaner som togs fram på 1930-talet. De nya planerna föreskrev att bostadshus bara fick byggas utmed gatorna och förbjöd bebyggelse inne på tomterna. Så länge husen inte förändrades fick de stå kvar, men avsikten var att husen skulle bort och på sikt ersättas med annan bebyggelse. Under andra världskriget avstannade så gott som allt byggande. De första åren efter kriget kvarstod byggandet på en låg nivå, men nya stadsplaner upprättades. 30-talets stela funktionalistiska planer ansågs nu förlegade, och vissa delar av Planteringen närmast Kopparverket och andra industrier bedömdes som mindre lämpliga för bostäder.

Typiska kvarter i Planteringen under mellankrigstiden med gles och varierad bebyggelse från olika tidsepoker. Hus utmed Norra Ljunggatan med kvarteret Majblomman till vänster, kvarteret Carnot i mitten och kvarteret Nässlän till höger. Foto Lindberg Foto ca 1940. Original i Helsingborgs museers samling.

Stadsplan över norra delen av Planteringen och Sydhamnen, upprättad av stadsplanechefen Gunnar Sundbärg i mars-juni 1950 och fastställd av Kungl. Maj:t i april 1951. Denna plan förutsatte omfattande saneringar av bebyggelsen i norra delen av Planteringen för att göra plats för den planerade Sydhamnen. Original i Helsingborgs stadsbyggnadsförvaltning.

Dessutom hade hamnen behov av utvidgning söderut. 1947 och 1950 upprättade stadens nye stadsplanechef, Gunnar Sundbärg, två stora planer över Valhalla- och Kopparverksområdet respektive Planteringen och sydligaste del.

Den första syftade till att göra stora delar av Valhallaområdet till industrimark medan den andra hade till ändamål att möjliggöra utbyggnaden av Sydhamnen. Parallellt med dessa industri- och hamnplaner arbetade också Sundbärg med en plan för ett nytt bostadsområde på Lussebäcken. Det formades helt i tidens anda som en s.k. grannskapsenhet. I slutet av 1950-talet uppfördes liknande bostadsbebyggelse på Högausten.

Planerna från 1947 och 1950 förutsatte att en hel del av den äldsta bebyggelsen i Planteringen skulle rivas. Detta genomfördes i etapper från 1950-talets slut och 30 år framåt. Under 50-talet sanerades främst den norra delen av Planteringen. Åren kring 1960 mer eller mindre totalsanerades kvarteren Rosenknoppen och Sippan och istället för den låga 1800-talsbebyggelsen uppfördes stora höghus.

Den tilltänkta fortsättningen på detta byggande norrut blev inte genomförd och i kombination med partiellt bevarande av en del äldre hus vid Sandviks- och Öresundsgatorna uppfördes lägre nybebyggelse. 1970- och 80-talens saneringsprojekt berörde främst en del

av de äldre industrierna i norra delen av Planteringen som ersattes av bostäder i varierande skala.

Här och där genomfördes också större eller mindre saneringar av bostadshus från 1900-talets början. Vid sidan om bostadsbyggandet tillkom även en del offentliga byggnader under efterkrigstiden.

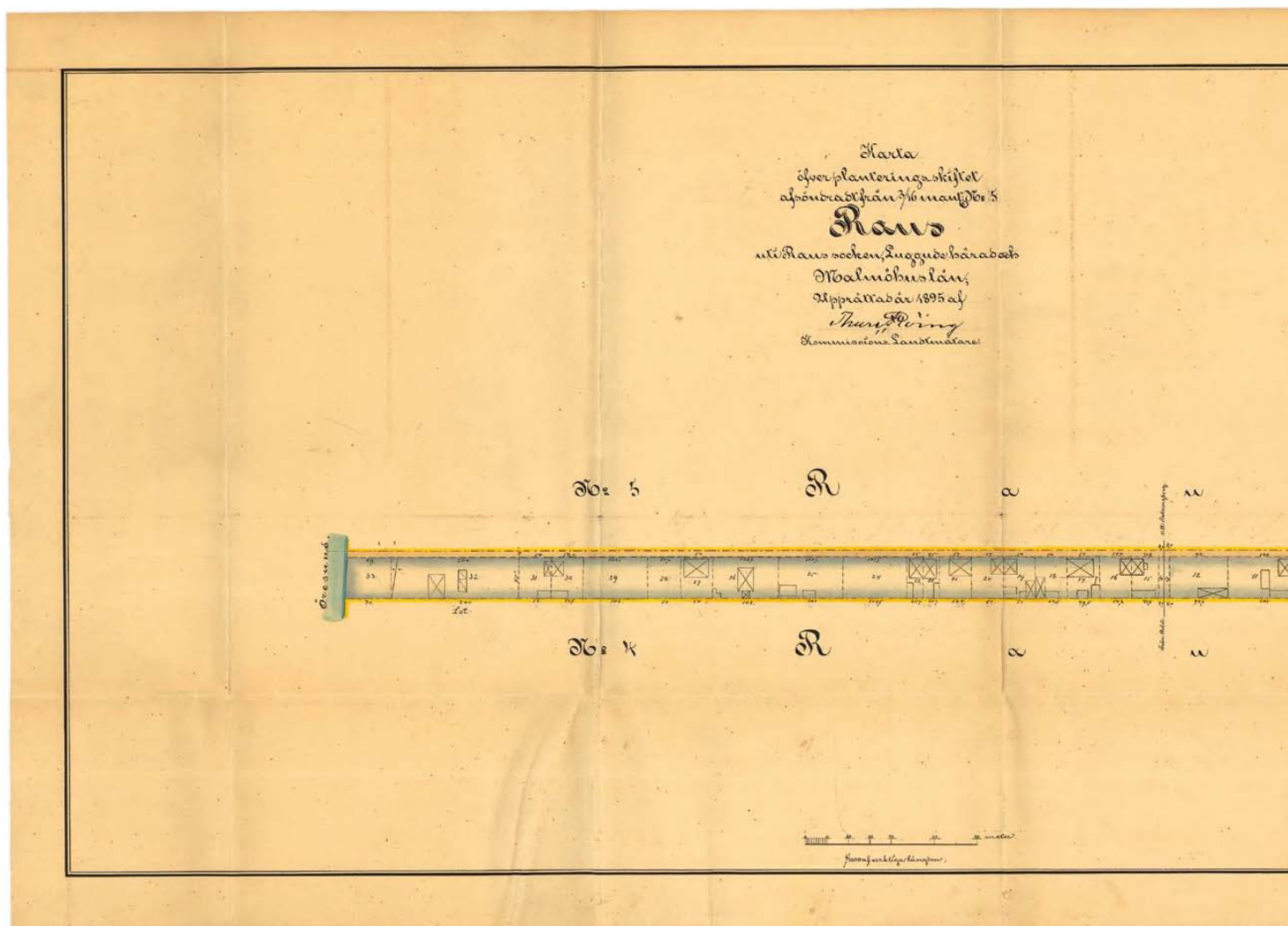
På och kring Hedens idrottsplats genomfördes flera stora byggen mellan 1965 och 1986; Högastensskolan, rivning och nybyggnad av Norrehedsskolan samt Norrehedshallen och Götahallen. I norra delen av Planteringen uppfördes en vårdcentral i början av 90-talet.

Även Raus Planterings skola revs och ersattes med nya skolbyggnader.

Stagnation och planering för framtiden

Efter de stora saneringarna under efterkrigstiden inträdde en period av stagnation i Planteringen. Mellan 1995 och 2005 genomfördes inga betydande byggnadsprojekt i stadsdelen. KåKå:s flytt från kvarteret Lux och kollektivtrafikens flytt från Triangeln gav upphov till nya idéer för utveckling och utbyggnad. För tillfället pågår flera olika projekt, inte bara i kvarteren Lux och Triangeln, för om-, till- och nybyggnad av bostäder, kontor m.m. På sikt finns en vision för att åter bebygga delar av det idag till stora delar avrivna Valhallaområdet, och samt att här och där förtäta dåligt utnyttjad kvartersmark.

Kvarteret Rosenknoppen under pågående sanering och nybyggnad med resterna av Sodafabriken till vänster, Östra Fridhemsgatan 4 under nybyggnad i vänsterkanten och Helsingborgs Jacquardväveri på andra sidan Fridhemsgatan till höger. Foto Otto Holmström 1960. Original i Helsingborgs museers samling.

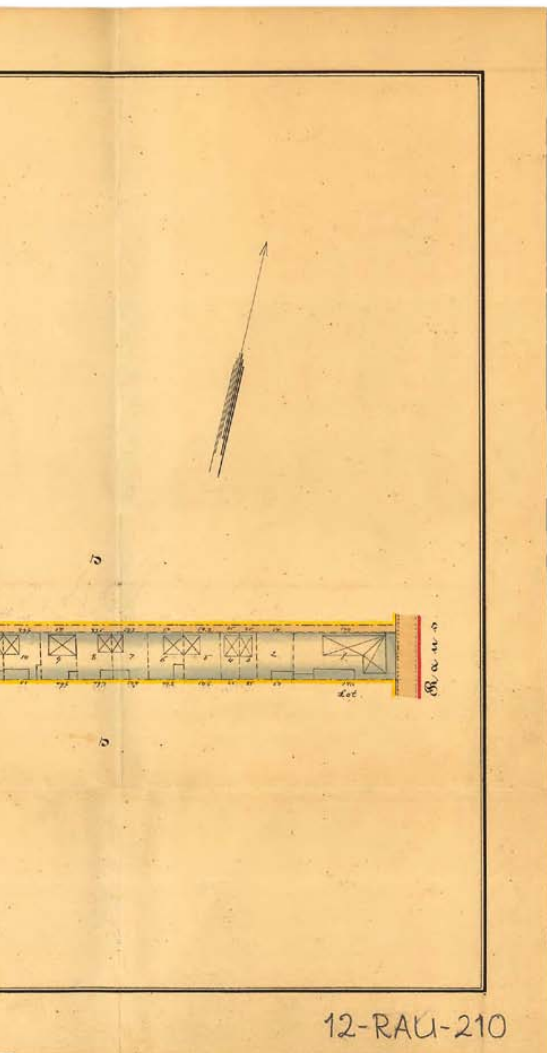
Det sydliga av de två markskiftena i Planteringen tillhörande Raus 5, enligt karta upprättad 1895 av kommissionslantmätaren Thure Röing. Detta markskifte markskiften var indelat på ett för Planteringen typiskt sätt med tomter på rad utmed en lång gata (i detta fall Sandviksgatan) gående från Planteringsvägen till Öresund. Markskiftet var som synes relativt tätbebyggt redan i slutet av 1800-talet. Original från Lantmäteriet.

Raus plantering

Det egentliga Raus plantering utgörs av området längst i norr intill den gamla stadsgränsen. Bara en liten del av sandlyckorna väster om Planteringsvägen tilldelades de åtta gårdarna i Raus by. Detta markstyckes sydliga gräns gick genom nuvarande kvarteret Rosenknoppen. Marken söder därom hela vägen till Råå fiskeläge hörde till gårdarna i Pålstorps by. I denna text avses med Raus plantering hela området från den forna stadsgränsen i norr (norr om kvarteret Alfa

och Solvändan) till Västra och Östra Tallgatan i söder, det vill säga det område som kan sägas vara hela stadsdelen Planterings centrum.

När Raus bys marker i Planteringen skiftades mellan dess åtta gårdar 1856 skapades förutsättningar för den expansion som inleddes ett par decennier senare. Mellan 1856 och 1875 byggdes ett tiotal mindre bostadshus utmed Planteringsvägen.

Flera av dessa hus ägdes av slaktare från Helsingborg som flyttat sin verksamhet utanför stadsgränsen för att komma undan hälsovårdsstadgans tvingande regler. Det var också några av dessa slaktare som insåg att det gick att tjäna pengar på marken väster om Planteringsvägen.

I takt med att stadsdelen Söder byggdes på 1870-talet steg tomtpriiserna och presumtiva byggherrar började spana på marken söder om stadsgränsen. I slutet av 1870-talet styckades de första tomterna ut längs Grängsgatan som utgjorde gränsen mellan Helsingborgs stad och Raus by.

I mitten av 1880-talet kom tomtstyckningen igång på allvar och Nygatan och Sandviksgatan, de två första av en rad långa tvärgator från Planteringsvägen ner till Öresund lades ut. Här byggdes mindre bostadshus i en till två våningar under perioden 1885-1895.

Kring 1890 tillkom Alfagatan och Öresundsgatan och vid sekelskiftet var byggnadsverksamheten stor i hela området mellan stadsgränsen och Öresundsgatan. Nu uppfördes inte bara mindre bostadshus, utan även flerbostadshus i upp till tre våningar.

Området söder om Raus bys marker, det vill säga från ungefär mitten av dagens kvarteret Rosenknoppen och söderut, hörde till gården Pålstorp 4. Utmed landsvägen hade uppförts ett par stora villor, Mathilda och Fridhem, i mitten av 1870-talet. Fridhem förvandlades i början av 1880-talet till en förlustelsepark och 1889 tillkom ännu ett nöjesställe i närheten, Sommarlust.

Ytterligare en bit söderut låg trädgårdsmästeriet Rosentorp. Från dess mark styckades en stor tomt utmed Östra Tallgatan på vilken Allers Familj-Journal byggde ett tryckeri och tillhörande redaktion 1893-1894. Ungefär samtidigt sålde ägaren till villa Mathilda ett stort markstycke där Helsingborgs Sodafabrik etablerades.

I början av 1880-talet köpte konsul Nils Persson stora delar av Pålstorp 4 och kort efter att Allers flyttat dit började expansionen. Den nordligaste delen av marken styckades längs en långsträckt gata, Palmgatan, tänkt att gå hela vägen från Planteringsvägen till Öresund (idag återstår bara en liten namnlös snutt av gatan från Industrigatan in i kvarteret Rosenknoppen).

Övriga delar delades upp i stora kvarter avsedda för främst industri- och villabebyggelse.

Sandviksgatan från Planteringsvägen med bebyggelse i varierad storlek. Foto Anton Assow cirka 1900. Original i Helsingborgs museers samling.

1900-talet

Mellan 1899 och 1905 etablerades tre stora industrier på Perssons mark, Helsingborgs Jacquardväveri, Skånska Oljerenerings AB och Helsingborgs Ljusfabriks AB. Längst i söder utmed den nyanlagda Villagatan (senare benämnd Skolgatan, idag Västra och Östra Tallgatan) uppfördes under samma period Raus Planterings skola och en rad villor.

Under 1900-talets första decennium styckades även tomter från egendomarna vid Planteringsvägen och bebyggdes med flerbostadshus i två till tre våningar. Därefter avtog byggnadsverksamheten i hela den norra delen av Planteringen.

När Raus plantering blev municipalsamhälle 1904 och två år senare fick byggnadsstadgor och byggnadsnämnd var fördelarna med att bygga precis söder om stadsgränsen inte längre så

stora. 1911-1912 års stadsplan anpassades i stora delar efter befintliga förhållanden i denna del av Planteringen, men byggnadsverksamheten förblev låg här ända fram till 1920-talets mitt. Då började en långsam förtätning av de kvarter som ännu inte var fullt utbyggda. Dessutom började det ditintills så gott som obebyggda sydvästra delen av området att långsamt bebyggas. För den delen gjordes en reviderad stadsplan i början av 1920-talet.

1937 upprättade stadsingenjören Sigfrid Ewald en ny plan för hela området (det vill säga mellan Grängsgatan, Planteringsvägen, Tallgatan och Öresund). För de kvarter som redan var bebyggda behölls ett slutet byggnadssätt med tre våningar som generell maximal byggnadshöjd (med undantag mot Planteringsvägen där fyra våningar tilläts).

Mark där det redan fanns industrier planlades som industrimark. Ett brett obebyggt område mellan Nygatan och Sandviksgatan avsattes som vägreservat för kommande hamnexploatering.

Övriga obebyggda kvarter fick en funktionalistiskt präglad stadsplan för lamellhusbebyggelse i tre våningar med mellanliggande garage och stora öppna innergårdar. Denna plan fick ingen större praktiskt betydelse eftersom byggandet i princip avstannade när andra världskriget bröt ut.

Efter kriget ökade behovet av en hamnutbyggnad. 1950 gjordes en plan för Sydhamnen som även inkluderade de västliga delarna av Raus plantering.

Strax väster om Norra och Södra Ljunggatorna planerades ett grönbälte och därefter en rad industrikvarter. Samtidigt kopplades planen till det

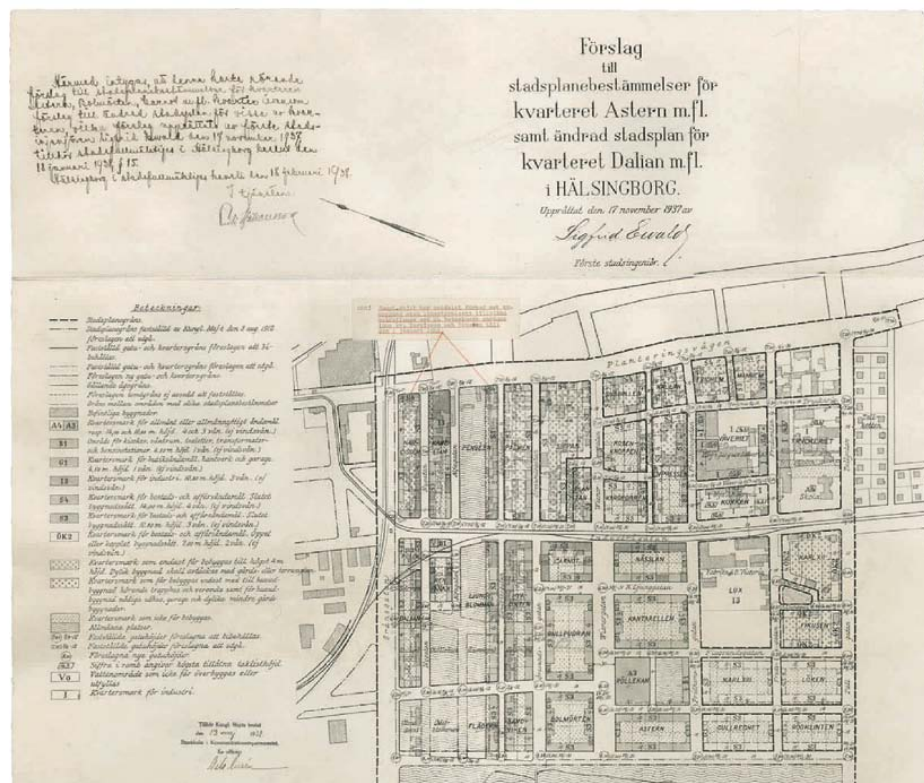
tidigare vägreservatet som nu lades ut som första etappen av Sydhamnsgatan. Det dröjde till 1960-talets mitt innan planens intentioner hade utförts fullt ut.

Parallellt med hamnutbyggnaden sanerades stora delar av den äldre bebyggelsen. I kvarteren längst i norr genomfördes rivningar för att ge plats åt både nya vägar (Sydhamnsgatan samt breddning av Industrigatan och Planteringsvägen) och industrier.

I området mellan Wienergatan och Fridhemsgatan genomfördes stadens då största saneringsprojekt i slutet av 1950-talet. Så gott som samtliga fastigheter revs och Hälsingborgshem uppförde sju höghus. Även kvarteren norr om mellan Wienergatan och Sydhamnsgatan var tänkta att saneras på samma vis, men bara två höghus i kvarteret Sippan byggdes.

Flygfoto över södra delen av Raus plantering med dess många industrier. Den större gatan som går på tvären är Industrigatan och i centrum av bilden syns Jacquard-väveriet. Foto 1927. Original i Helsingborgs museers samling.

Den funktionalistiska stadsplanen över Raus plantering upprättad av förste stadsingenjören Sigfrid Ewald i november 1937 och fastställd av Kungl. Maj:t i maj 1938. Merparten av kvarteren föreslogs bli bebyggda med lamellhus i tre våningar. Original i Helsingborgs stadsbyggnadsförvaltning.

Den första och mest omfattande fasen av saneringen berörde nästan uteslutande äldre bostadsbebyggelse, från låga 1800-talshus till stora flerbostadshus från 1920-talet. Nästa fas i saneringen genomfördes åren 1975-1990 och omfattade bebyggelse från sekelskiftet 1900, både industrier och flerbostadshus. Förutom två höghus i kvarteret Pinjen ersattes de rivna husen under denna period främst av flerbostadshus i tre till fyra våningar samt parhus och radhus i en till två våningar.

Eftersom det inte var fråga om någon totalsanering under denna period lämnades en del äldre bebyggelse kvar här och där. Framför allt räddades en klunga hus i kvarteret Palmén västra och östra som staden aldrig lyckades köpa upp utan istället renoverades av sina ägare.

Södra Ljunggatan tallplantering

I 1911-1912 års stadsplan fanns ett antal större och mindre rumsskapande platser med oregelbundna kvarterssidor inplanerade, helt i enlighet med de sitteanska stadsplaneidealerna (se mera om detta i den inledande historiken).

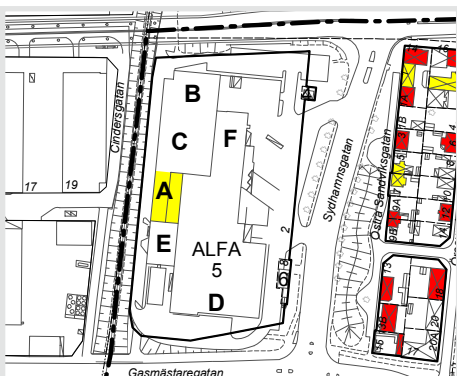
Väldigt få delar av Planteringen hann bebyggas enligt denna stadsplan och med tiden gjordes andra planer med mer rätvinkliga gator och kvarter.

Den lilla platsbildningen intill Södra Ljunggatan kom dock till utförande och utgör ett utsökt exempel på det tidiga 1900-talets stadsbyggnadsideal. Dess ena sida mot kvarteret Karl XII är snedställd vilket skapar ett spännande rum som i kombination med den bevarade äldre växtligheten ger den karaktären av en liten oas.

Kvarteret Alfa

Tidigare fanns här två kvarter, Narcissen och Kamelian, mellan Planteringsvägen i öster och Industriegatan i väster med Nygatans idag igenlagda del öster om Industriegatan. I Narcissen fanns det landsvägshus vid Planteringsvägen från tiden före stadsdelens utbyggnad. Kring 1880 uppfördes ett mindre bostadshus vid Gränsngatan som länge var en solitär. Både gatan och huset var ett av det framväxande Planterings första exempel på långsträckta gator från Planteringsvägen ner till Öresund, kantade av låg bostadsbebyggelse. Kvarteren Narcissen och Kamelian i övrigt bebyggdes med bostadshus i en till två våningar under 1880- och 1890-talen. I östligaste delen av kvarteret Kamelian anlades 1893 en takpapp- och asfaltfabrik (senare verksamhet under namnet Evers & Co.).

1962 beslöts att kvarteren skulle slås samman och avsättas för industribebyggelse och kvarteren kapades i öster för att möjliggöra byggandet av Södergatsviadukten. I början av 1950-talet inlemmades den äldre byggnaden mot Gränsngatan i plåtslagarmästaren Philip Nedermans verksamhet. Efter att det nya kvarteret Alfa hade bildats köpte Nedermans successivt upp de äldre fastigheterna i kvarteret och ersatte dem med nya verkstads-, lager- och kontorsbyggnader för den egna verksamheten.

Den nuvarande bebyggelsen består av ett ombyggt och förändrat äldre hus vid före detta Gränsngatan och Nedermans byggnader från perioden 1965-1986. Vid Sydhamsngatan finns bland annat en nätstation, kiosk och gatukök.

Eftersom byggnaderna har samma fastighetsbeteckning och samma adress har de benämnts byggnad A-F utifrån byggnadsår för att göra det lättare att särskilja dem.

Kulturhistoriska värden

Den enda äldre kvarstående byggnaden i kvarterets norra sida har kvar ursprunglig volym och den representerar ett kontinuitetsvärde genom att den ger en bild av den bebyggelsens karaktär i det tidigt framväxande samhället i Planteringen.

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Alfa 5. Sydhamsngatan 2, f.d. Gränsngatan 9, byggnad A

Ursprungligen flerbostadshus, nu kontorsbyggnad.

Ombyggt ca 1952-53 och tillbyggt 1962, 1974 och 1982.

Byggnadsår:	Ca 1880
Arkitekt:	Troligen arkitekten Mauritz Frohm
Byggmästare:	Okänd
Byggherre:	Slaktaren Olof Åkesson

Övrig bebyggelse inom kvarteret:

Alfa 5. Sydhamsngatan 2, byggnad B

Verkstadsbyggnad.

Byggnadsår:	Ca 1965
Arkitekt:	Arkitekten Johnny Ekström
Byggmästare:	Hermanssons Byggnads AB, Bjur
Byggherre:	Fabrikören Philip Nederman

Alfa 5, byggnad A

Alfa 5, byggnad B

Alfa 5. Sydhamnsgatan 2, f.d. Gränsngatan 9, byggnad C

Verkstadsbyggnad.

Byggnadsår: Ca 1970-71

Arkitekt: Arkitekten Johnny Ekström

Byggmästare: Göran Bengtsson Byggnads AB

Byggherre: AB Ph. Nederman & Co.

Alfa 5. Sydhamnsgatan 2, byggnad D

Verkstadsbyggnad, tillbyggd ca 1980 och ca 1985.

Byggnadsår: Ca 1976

Arkitekt: LN Konsult AB, Höganäs

Byggmästare: Erik Svensson

Byggherre: AB Ph. Nederman & Co.

Alfa 5. Sydhamnsgatan 2, f.d. Gränsngatan 9, byggnad E

Kontorsbyggnad.

Byggnadsår: Ca 1976

Arkitekt: LN Konsult AB, Höganäs

Byggmästare: Lars-Åke Johansson

Byggherre: AB Ph. Nederman & Co.

Alfa 5. Sydhamnsgatan 2, byggnad F

Verkstads- och kontorsbyggnad.

Byggnadsår: Ca 1985-86

Arkitekt: Contekton genom arkitekten Jan Nygren

Byggmästare: AB ABV

Byggherre: AB Ph. Nederman & Co.

Alfa 5, byggnad C

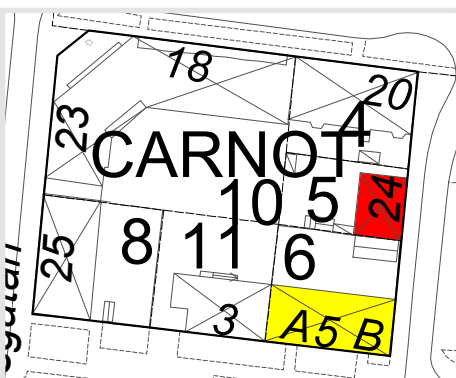
Alfa 5, byggnad D

Alfa 5, byggnad E

Alfa 5, byggnad F

Kvarteret Carnot

Kvarteret Carnot (som fått sitt namn efter en fransk mineralog, Adolphe Carnot), fanns med i den översiktliga plan för Planteringen som konsul Persson upprättade vid sekelskiftet 1900. Enligt denna plan styckades sex tomter i kvarteret, fyra mot Industrigatan och en vardera åt Öresundsgatan respektive Wienergatan. Dessa båda tomter och två av tomterna mot Industrigatan bebyggdes 1902-1904 med flerbostadshus i två till tre våningar. Arkitekturen var fritt historiserande med fasader av tegel eller puts och tegel. Ytterligare en av tomterna bebyggdes med ett mindre bostadshus inne på tomten medan den sista tomten förblev obebyggd.

I 1911-1912 års stadsplan fick kvarteret sin nuvarande avgränsning i väster när Ljunggatan lades ut. Tre av de ditintills obebyggda hörntomterna bebyggdes 1935-1936 med lamellhus som lämnade en lucka längs en av sidogatorna. Husen fick ett funktionalistiskt formspråk med fasader av puts respektive tegel. I slutet av 1970-talet revs alla utom ett av husen från 1900-talets början. En ny stadsplan upprättades 1978-1979 som medgav bebyggelse i tre och fyra våningar. Det nordöstra kvartershörnet skars av och på de tre tomter som bebyggdes på 1930-talet togs byggrätterna bort för de delar som ditintills lämnats obebyggda. Ett större flerbostadshus byggdes på de avrivna tomterna vid Industrigatan och Öresundsgatan. Dessutom tillkom ett mindre hus med servicelägenheter på en obebyggd tomt vid Norra Ljunggatan och de tre funkishusen renoverades.

Kulturhistoriska värden

Det enda kvarvarande huset från 1900-talets början (Carnot 5) representerar stora kulturhistoriska värden genom att det är ett av få bevarade exempel på hus av denna typ, små flerbostadshus med mönstermurade fasader av tegel, som före rivningarna var vanliga i Planteringen. Funkishuset i tegel från 1930-talets mitt har en mycket tidstypisk fasad av Helsingborgstegel som sitt starkaste uttryck.

Carnot 5

Carnot 6

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§:

Carnot 5. Wienergatan 24

Flerbostadshus.

Byggnadsår:	1903
Arkitekt:	Okänd
Byggmästare:	Okänd
Byggherre:	Arbetaren August Palmqvist

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Carnot 6. Norra Ljunggatan 5A, 5B

Flerbostadshus.

Byggnadsår:	1935
Arkitekt:	Arkitekten Edvin Tidblad
Byggmästare:	Byggmästaren August Bengtsson
Byggherrar:	Byggmästaren August Bengtsson och fru Selma Bengtsson

Övrig bebyggelse i kvarteret:

Carnot 4. Industrigatan 20

Affärs- och flerbostadshus, ombyggt 1977-78.

Byggnadsår: 1936
Arkitekt: Arkitekten Alfred Arvidson
Byggmästare: Byggmästaren Agnar Nilsson
Byggherre: Byggmästaren Agnar Nilsson

Carnot 8. Öresundsgatan 25

Flerbostadshus, ombyggt 1977-78.

Byggnadsår: 1935
Arkitekt: Arkitekten Alfred Arvidson
Byggmästare: Byggmästaren Agnar Nilsson
Byggherre: Byggmästaren Agnar Nilsson

Carnot 10. Öresundsgatan 23-Industrigatan 18

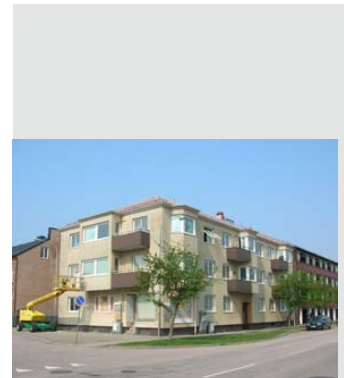
Flerbostadshus.

Byggnadsår: Ca 1979
Arkitekt: Jörgen Michelsen Arkitektkontor
Byggmästare: WJ Bygg AB
Byggherre: WJ Bygg AB

Carnot 11. Norra Ljunggatan 3

Flerbostadshus.

Byggnadsår: Ca 1980-81
Arkitekt: Helsingborgs fastighetskontor,
Husbyggnadsavdelningen genom Lennart Fritzon
Byggmästare: WJ Bygg AB
Byggherre: WJ Bygg AB

Carnot 4

Carnot 8

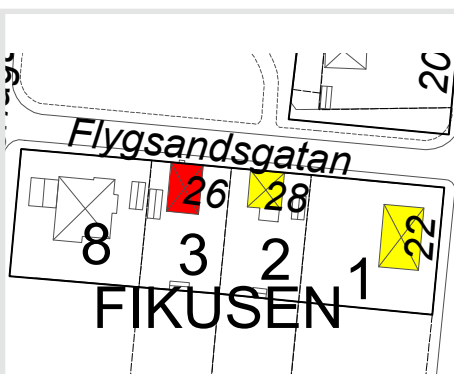

Carnot 10

Carnot 11

Kvarteret Fikusen

I 1911-1912 års stadsplan var kvarteret Fikusen dubbelt så stort och omfattade det nuvarande kvarteret Lux. Kvarteret fick sin nuvarande form 1930 och då medgavs öppen eller kopplad bebyggelse. I början av 1920-talet uppfördes sex villor, tre utmed Södra Ljunggatan i trä, från kataloghusföretaget Forssjö Trävaru AB, och tre individuellt byggda i sten utmed Flygsandsgatan, som idag är en gångstig. Trävillaorna revs på 1980-talet och marken lades ut till grönområde. Stenvillorna har förändrats i varierande omfattning under senare decennier.

Kulturhistoriska värden

Villan Fikusen 3 har klassificerats som "Särskilt värdefull bebyggelsen enligt PBL 3:12§". De putsade fasaderna och det tegeltäckta taket är ursprungliga liksom en av entrédörrarna. Villorna på Fikusen 2 och 3 har inte samma starka autenticitet eftersom den har förändrats på ett mer genomgripande sätt och har klassificerats som "byggnad av kompletterande värde".

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§:

Fikusen 3. Södra Ljunggatan 26, "Villa Olga"

Tvåfamiljsvilla.

Byggnadsår:	1923
Arkitekt:	Arkitekten Alfred Arvidson
Byggmästare:	Muraren Nils P. Bengtsson
Byggherre:	Förestånderskan Ida Andersson

Fikusen 3

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Fikusen 1. Västra Tallgatan 22

Ursprungligen flerfamiljsvilla, nu tvåfamiljsvilla, vinden inredd 1936-37 och taket förändrat 1978.

Byggnadsår:	1923-24
Arkitekt:	Byggnadsingenjören Martin Pettersson
Byggmästare:	Muraren Nils P. Bengtsson
Byggherrar:	Påbörjat av stewarten Axel Persson och avslutat av Helsingborgs Träförädlings AB

Fikusen 1

Fikusen 2. Södra Ljunggatan 28, "Villa Henny"

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla, påbyggd 1933 med en frontespis.

Byggnadsår:	1923-24
Arkitekt:	Arkitekten Alfred Arvidson
Byggmästare:	Okänd
Byggherre:	Förmannen Anders W. Nyborg

Fikusen 2

Kvarteret Hyacinten

Kvarteren Hyacinten och Palmen var de först bebyggda kvarteren i Planteringen. När Sandviksgatan lades ut i mitten av 1880-talet byggdes snabbt en- och tvåvåningshus på ömse sidor av gatan. I kvarteret Hyacinten låg flera parhus av samma typ som idag finns kvar på Västra Sandviksgatan 23 och 25. Kvarteret fick sin fulla utsträckning när Öresundsgatan lades ut på 1890. Där byggdes företrädesvis flerbostadshus i två våningar. Industrigatan fick sin fulla bredd efter elektrifieringen av Helsingborg-Råå-Ramlösa Järnväg 1905-1906 och då byggdes ett större trevåningshus i hörnet Industrigatan – Sandviksgatan.

I början av 1920-talet uppfördes mindre bostadshus belägna inne på tomterna vid Öresundsgatan. 1937 förlängdes kvarteret västerut över ett kvarter som kallades Begonian. 1951 återfick kvarteret sin ursprungliga storlek. Kvarteret Begonian gjordes om till grönområde, industrimark och gatemark (Sydhamnsgatan). På 1970-talet köpte Helsingborgs kommun fastigheter i kvarteren Hyacinten och Palmen för att möjliggöra en totalsanering, men i kvarteret Palmen vägrade många att sälja. Därför övergavs de ursprungliga planerna för storskaliga nybyggen, istället byggdes sex parhus och ett enkelhus i tegel i omväxlande gulröd, beige, ljusbrun och mörkbrun kulör. Några år senare revs ytterligare ett av de gamla husen och ersattes av en katalogvilla i tegel.

Kulturhistoriska värden

Det enda kvarvarande huset från kvarterets första utbyggnad på 1880-talet representerar stora kulturhistoriska värden och har bedömts som *"Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§"*. Den nyrenässanspräglade putsarkitekturen är ett gott exempel på hur merparten av den äldre bebyggelsen i kvarteret såg ut tidigare. Av stort värde är också de båda bevarade entrédörrarna samt den ena hushalvans ursprungliga fönster. Även det andra bevarade äldre huset i kvarteret Hyacinten har klassificerats på samma sätt trots att en del har förändrats i högre grad. Huset har en enkel karaktär men huset är ett av få bevarade av en tidigare mycket vanlig hustyp i Planteringen; en- till tvåvåningshus belägna inne på tomterna utan framförvarande gatuhus.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§:

Hyacinten 13+32. Västra Sandviksgatan 23, 25

Parbostadshus.

Byggnadsår: Ca 1885

Arkitekt: Troligen arkitekten Mauritz Frohm

Byggmästare: Troligen muraren Olof Svensson

Byggherrar: Arbetaren Olof Andersson (nr 13) och muraren Olof Svensson (nr 32)

Hyacinten 29+30. Öresundsgatan 36, 38

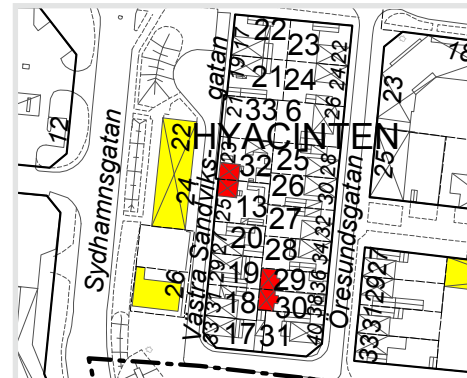
Parbostadshus.

Byggnadsår: 1922

Arkitekt: Arkitekten Alfred Arvidson

Byggmästare: Okänd

Byggherrar: Grovarbetaren Alfred Karlsson och skomakaren Josef Mikus

Hyacinten 13 och 32

Hyacinten 29-30

Hyacinten 6

Hyacinten 17 och 18

Hyacinten 31

Övrig bebyggelse inom kvarteret:

Hyacinten 6. Öresundsgatan 26

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: Ca 1986-87

Arkitekt: Sydhus, Malmö genom ingenjören Gert Jergmo

Byggmästare: Christer Lundin, Vollsjö

Byggherre: Sven Sjöberg

Hyacinten 17+18, 19+20, 21+22, 23+24, 25+26, 27+28 och 31. Västra Sandviksgatan 17, 19, 27, 29, 31 och 33 samt Öresundsgatan 22, 24, 28, 30, 32, 34 och 40

Sex parbostadshus och ett enbostadshus.

Byggnadsår: 1981

Arkitekt: Jörgen Michelsen Arkitektkontor

Byggmästare: AB Skånska Cementgjuteriet

Byggherre: Helsingborgs kommun

Kvarteret Kantarellen

I 1911-1912 års stadsplan fanns ett kvarter med namnet Kantarellen, beläget i vinkel väster och söder om dagens kvarter. Flera andra planer för bostadsbebyggelse upprättades under decennierna därefter men ingenting blev byggt. 1954 antogs en stadsplan där kvarteret ändrades till industrimark.

I mitten av 1960-talet slog sig fem mindre industri- och verkstadsföretag ihop för att i bebygga kvarteret. Samtliga byggnader har likartade fasader av målade betongelement och flacka tak.

Kulturhistoriska värden

Inga byggnader i kvarteret har klassificerats.

Övrig bebyggelse inom kvarteret:

Kantarellen 1+2+3. Norra Ljunggatan 8, 10 och 12

Industribyggnad, tillbyggd ca 1970-71.

Byggnadsår: Ca 1963

Arkitekt: Civilingenjör SVR Lennart Christiansson

Byggmästare: Byggmästaren Ture Andersson, Mörap

Byggherrar: Västsvenska Oljeraffinaderiet (nr 1),
Vulcaniseringsverket Wulcano AB (nr 2)
och Nya Ilexpressen i Hälsingborg AB (nr 3)

Kantarellen 4. Norra Ljunggatan 14

Industribyggnad, tillbyggd ca 1973.

Byggnadsår: Ca 1964

Arkitekt: Ingenjörfirman Jacobson & Widmark genom
civilingenjören Sven-Erik Anderson

Byggmästare: AB Skånska Cementgjuteriet

Byggherre: Fabrikören Gustaf Rittse

Kantarellen 5. Norra Ljunggatan 16

Industribyggnad, tillbyggd ca 1999.

Byggnadsår: Ca 1963

Arkitekt: Civilingenjör SVR Lennart Christiansson

Byggmästare: Göran Bengtsson Byggnads AB

Byggherre: Södra Trä, H. Knutsson & Co.

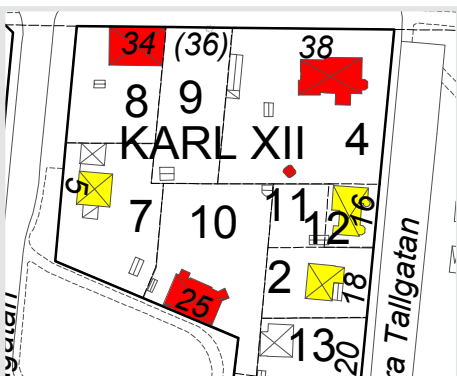
Kantarellen 1-3

Kantarellen 4

Kantarellen 5

Karl XII 4

Karl XII 4, lusthus i trä

Karl XII 8

Kvarteret Karl XII

När Allers Familje-Journal flyttade sin svenska produktion till Helsingborg byggdes ett tryckeri och lokaler för redaktionen i nuvarande kvarteret Pinjen. Redaktören Sigurd Hallberg bodde den första tiden i tryckeribyggnaden, men han köpte sen en tomt i det som skulle bli kvarteret Karl XII. Hans villa med namnet Erin (senare Tallhagen) på hörnet av nuvarande Industrigatan och Västra Tallgatan stod färdig 1894. Gatorna hette Spårväggsgatan och Villagatan, ett namn som syftade på den rad villor som byggdes kring 1900. Kort efter att villa Erin stod färdig påbörjade Hallberg bygget av ett mindre trähus intill, som han efter ett par år överlät till sin syster Elisabeth, kontorsbiträde på Allers. Ytterligare två villor av trä byggdes ett par år in på det nya seklet. Några år senare byggdes ett större flerbostadshus i tidstypisk stil med mönstermurade tegelfasader.

I konsul Perssons ursprungliga plan hade kvarteret en rektangulär form. När det lades in i stadsplanen 1911-1912 skars det nordvästra hörnet där det skapades en mindre plats. Liksom i övriga norra delen av Planteringen avsågs kvarteret för sammanhängande bebyggelse, trots att det till stora delar redan var bebyggt med villor. I början av 1920-talet genomfördes två husbyggen i kvarteret, ett tvåvåningshus i anslutning till det befintliga flerbostadshuset vid Industrigatan och en tvåfamiljvilla vid den öppna platsen. Som byggherre för villan stod Elisabeth Hallberg som hade blivit kontorschef på Allers. Villan ritades av Elisabeths sväger, arkitekten Henrik Sjöström i Lund, och placerades som ett blickfång i det indragna kvartershörnet, omgiven av murar med stora stenblock i.

I mitten av 1940-talet bebyggdes den sista tomten med en funktionalistiskt präglad enplansvilla i rött tegel med flackt tak. I slutet av 1950-talet revs ett av de äldsta trähusen och ersattes av en tidstypisk villa med gula tegelfasader. En av de andra trävillorna fick eternitfasad, som dolde snickarglädjen. I mitten av 1980-talet revs tvåvåningshuset från 1920-talet invid Industrigatan med avsikten att det skulle ersättas med radhus, vilket dock inte genomfördes. Tomten lämnades obebyggd. Vid samma tid renoverades Sigurd Hallbergs villa och det äldsta flerbostadshuset vid Industrigatan, och den tredje trävillan fick ny träpanel.

Kulturhistoriska värden

Två av kvarterets villor, syskonen Sigurd och Elisabeth Hallbergs villor från 1890- och 1920-talet är mycket typiska för sin tid och representerar sin tids arkitektur. 1920-talsvillan så gott som intakt med fönster, entrédörrar, balkonger med smidesräcken m.m. Båda villor representerar stora kulturhistoriska värden och har klassificerats som "Särskild värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§". Klassificeringarna omfattar även träpaviljongerna i trädgårdarna samt muren mot gatan på tomt 10. Även flerbostadshuset från 1909, som representerar stadsdelens äldsta flerbostadshus och har intakta tegelfasader, entrédörr och balkonger med tillhörande smidesräcken har klassificerats som särskilt värdefull. Den ena av de kvarstående trävillorna liksom 50-talsvillan har klassificerats som "Byggnader av kompletterande värde. Även om mycket av ursprunget gått förlorat på den äldre trävillan, kan man fortfarande ana dess ursprungliga "Villa Villekulla"-aktiga arkitektur

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§:**Karl XII 4. Industrigatan 38, "Villa Erin", "Villa Tallhagen"**

Enfamiljsvilla, ombyggd ca 1982. På tomten finns även ett lusthus.

Byggnadsår: Ca 1894
Arkitekt: Okänd
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Redaktören Sigurd Hallberg

Karl XII 8. Industrigatan 34, "Fredshem"

Flerbostadshus, ombyggt 1983-84.

Byggnadsår: 1909
Arkitekt: Troligen Alfred Hellerströms arkitektkontor
Byggmästare: Troligen snickaren Hans Lundeberg
Byggherre: Snickaren Hans Lundeberg

Karl XII 10. Södra Ljunggatan 25, "Villa Beatehus"

Tvåfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1922-23
Arkitekt: Arkitekten Henrik Sjöström, Lund
Byggmästare: Byggnadssnickaren Hilbert Dahlqvist
Byggherre: Kontorschefen Elisabeth Hallberg

Byggnader av kompletterande värde för miljön:**Karl XII 2. Västra Tallgatan 18**

Enfamiljsvilla. Taket förändrades ca 1980 och ca 2003 tillbyggdes ett uterum.

Byggnadsår: Ca 1959-60
Arkitekt: AB Svenska Stenhus, Skövde genom A. Rydström
Byggmästare: Byggmästaren Sigurd Ahl
Byggherre: Affärsinnehavaren Brita Pettersson

Karl XII 7. Viktoriagatan 5

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1944
Arkitekt: Ingenjören Ewald Köhler
Byggmästare: Byggmästaren Karl P. Svensson
Byggherre: Konditorn Wilhelm Nilsson

Karl XII 11+12. Västra Tallgatan 16, "Villa Beata"

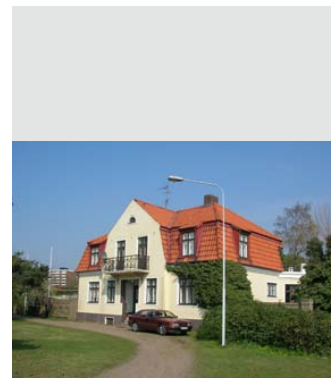
Enfamiljsvilla. 1916 gjordes en större tillbyggnad och 1959-60 förändrades fasaderna.

Byggnadsår: Ca 1896
Arkitekt: Okänd
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Redaktören Sigurd Hallberg

Övrig bebyggelse inom kvarteret:**Karl XII 13. Västra Tallgatan 20, "Villa Carla"**

Enfamiljsvilla. Fasaderna förändrades ca 1981

Byggnadsår: Ca 1902
Arkitekt: Okänd
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Slakteriarbetaren Lars P. Fransson

Karl XII 10

Karl XII 2

Karl XII 7

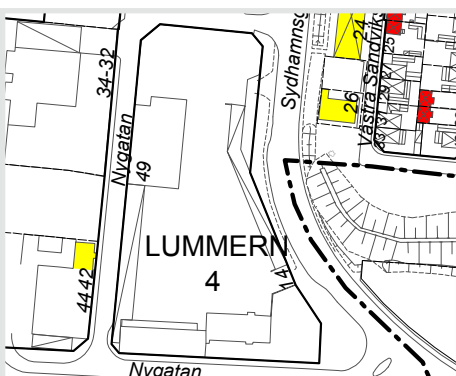

Karl XII 11 och 12

Karl XII 13

Kvarteret Lummern

Kvartersnamnet Lummern fanns med på stadsplanen från 1911-1912 och omfattade då ett kvarter söder om det nuvarande, utmed Sandviksgatan. Där fanns enstaka mindre bostadshus från 1800-talets slut och trots att det avsattes för sluten kvartersbebyggelse i både den första planen och en senare plan från 1937 uppfördes inte fler hus.

1950 gjordes en ny stadsplan där kvarteret Lummern och kvarteren intill fick ge plats åt Sydhammsgatan. Marken omkring avsattes antingen för industrier eller parkmark. 1961 gavs byggnadslov för kontor, garage och verkstäder för flyttfirman Gamla Dragarelaget, allt ritat av Arton arkitekter. Byggnaderna fick ett modernistiskt formspråk med fasader i vitmålad betong och slammat tegel, med svartmålade detaljer. Kvarteret kapades i öster när Nygatans utfart österut flyttades från Planteringsvägen till Sydhammsgatan i början av 1990-talet.

Kulturhistoriska värden

Inga byggnader i kvarteret har klassificerats.

Övrig bebyggelse inom kvarteret:

Lummern 4. Sydhammsgatan 14-Nygatan 49

Kontors-, lager- och verkstadsbyggnader.

Byggnadsår:	1962-63
Arkitekt:	Arton Konsulterande Arkitekter SAR genom arkitekt SAR Erik G. Andersson
Byggmästare:	Göran Bengtsson Byggnads AB
Byggherre:	Föreningen Gamla Dragarelaget u.p.a.

Lummern 4

Kvarteret Lux

Kvartersnamnet Lux, "ljus" på latin, vittnar om tidigare verksamhet på platsen. 1905 startade Helsingborgs Ljusfabriks AB tillverkning i en byggnad vid Industrigatan. Efter några år gick bolaget i konkurs och ett nytt bolag, AB Svenska Ljusfabriken tog över. Under första världskriget råvarubrist kompletterades tillverkningen med tvål. 1916 rekonstruerades företaget under namnet Fabriks AB Victoria. Året därpå utvidgades anläggningen med en större byggnad inne på tomten. 1923 påbörjades även tillverkning av margarin och för det ändamålet byggdes fabriken ut i flera etapper 1924-1928 med röda tegelbyggnader i två till tre plan. 1931 fastställdes en stadsplan där kvarteret fick sin nuvarande form och avsattes för industribebyggelse.

I mitten av 1930-talet utökades verksamheten med marsipantillverkning, och i slutet av decenniet byggdes ett nytt kontor vid Viktoriagatan, en funktionalistiskt präglad tvåvåningsbyggnad av tegel med flackt sadeltak. Vid 1960-talets början gjordes nästa utvidgning med en ny margarinfabrik, med fasader av rött tegel, strax väster om de befintliga fabriksbyggnaderna. Mellan den nya och gamla fabriken uppfördes i mitten av 1970-talet en lagerbyggnad, även den i rött tegel.

1974 gick Fabriks AB Victoria samman med Margarinbolaget. Några år senare flyttades tvålltillverkningen till en ny fabrik på Berga industriområde. Den kvarvarande verksamheten specialiserade sig på produkter till bageriindustrin under namnet KåKå. Under KåKå:s tid revs den äldsta industribyggnaden vid Industrigatan. 1920-talshuset byggdes om och en mindre tillbyggnad fogades till kontorsbyggnaden. 2004 lämnade KåKå anläggningen och i dagsläget pågår arbetet med att bygga om de äldre byggnaderna och anpassa dem för andra verksamheter och att uppföra ett nytt bostadshus på platsen där den äldsta fabriken en gång var belägen.

Kulturhistoriska värden

Byggnaderna i kvarteret är den enda bevarade stora industrianläggningen från 1900-talets första hälft i Planteringen, och bebyggelsen representerar stora kulturhistoriska värden. Detta gäller i synnerhet fabriksbyggnaderna från 1910- och 1920-talet samt kontorsbyggnaden från 1930-talet, som alla klassificerats som särskild värdefull bebyggelse. De mera sentida industribyggnaderna är väl infogade i anläggningen och har klassificerats som bebyggelse av kompletterande värde för miljön. Generellt gäller att industribyggnadernas värde främst är knutna till exteriören med röda tegelfasader med distinkta fönsteröppningar och svarta papptak. För kontorsbyggnaden gäller även att andra ursprungsdetaljer som fönster och portar bidrar till byggnadens värde.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§:

Lux 2. Viktoriagatan 4, "Marsipanfabriken"

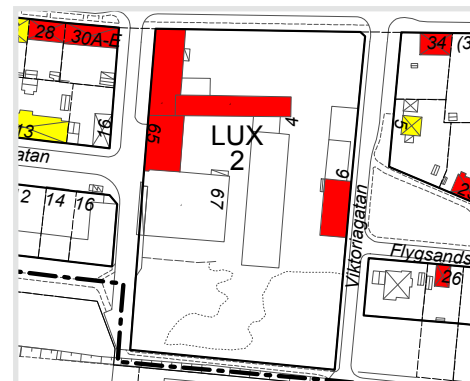
F.d. industribyggnad, tillbyggd 1924, 1925, 1926, 1927 och 1934-35.

Byggnadsår: 1917

Arkitekt: Okänd

Byggmästare: Okänd

Byggherre: Fabriks AB Victoria

Lux 2 "Marsipanfabriken"

Lux 2 "Gamla margarinfabriken" från 1927

Lux 2 "Gamla margarinfabriken"
från 1928

Lux 2 "Kontorsbyggnaden"

Lux 2 "Nya margarinfabriken"

Lux 2, Västra Fridhemsgatan 65

Lux 2, Viktoriagatan 6

Lux 2. Västra Fridhemsgatan 65, "Gamla margarinfabriken"

F.d. industribyggnad, tillbyggd 1945 och påbyggd 1961-62.

Byggnadsår: 1927

Arkitekt: Fabriks AB Victoria
genom disponenten Gustaf Lohse

Byggmästare: Byggmästaren Matts Eriksson

Byggherre: Fabriks AB Victoria

Lux 2. Västra Fridhemsgatan 65, "Gamla margarinfabriken"

F.d. industribyggnad.

Byggnadsår: 1928

Arkitekt: Fabriks AB Victoria
genom disponenten Gustaf Lohse

Byggmästare: Troligen byggmästaren Matts Eriksson

Byggherre: Fabriks AB Victoria

Lux 2. Viktoriagatan 6, "Kontorsbyggnaden"

Kontorsbyggnad.

Byggnadsår: 1939

Arkitekt: Arkitekten Hugo B. Jonsson

Byggmästare: Byggnadsfirman And. J. Ahlström

Byggherre: Fabriks AB Victoria

Övrig bebyggelse i kvarteret:

Lux 2. Västra Fridhemsgatan 67, "Nya margarinfabriken"

F.d. industribyggnad.

Byggnadsår: Ca 1962-63

Arkitekt: Byggnadsingenjören B. Sigurd Johansson

Byggmästare: Byggnads AB Anton Svensson

Byggherre: Fabriks AB Victoria

Lux 2. Västra Fridhemsgatan 65

F.d. lagerbyggnad.

Byggnadsår: Ca 1975

Arkitekt: Åkermans Ingenjörbyrå AB

Byggmästare: Uno Persson

Byggherre: Fabriks AB Victoria

Lux 2. Viktoriagatan 6

Kontorsbyggnad.

Byggnadsår: Ca 1985

Arkitekt: Arkitekt SAR Yngve Alvå, Halmstad

Byggmästare: Sten-Göran Wolt

Byggherre: KåKå AB

Kvarteret Majblomman

Åren efter första världskriget genomförde Helsingborgs stad flera sociala bostadsprojekt för att råda bot på en besvärlig bostadssituation. Efter några ambitiösa satsningar på Söder och Eneborg uppfördes tillfälliga nödbostäder i form av fyra träbaracker som ställdes upp i kvarteret Gullpudran strax väster om nuvarande kvarteret Majblomman i mitten av 1920-talet. Efter tio år då bostadssituationen var bättre eldades de upp av brandkåren.

Även om bostadssituationen generellt blev bättre i mitten av 1930-talet, var den fortfarande besvärlig för barnrika familjer. Därför byggdes Helsingborgs stad under ett tiotal år särskilda barnrikehus, så kallade Solgårdar på flera platser, det första på Högaborg 1937 och två år senare i kvarteret Majblomman. Liksom Högaborgshuset planerades det i samarbete med HSB:s Riksförbund vars arkitektkontor gjorde ritningarna. Det funktionalistiska huset fick tre trapphus med sammanlagt sex tvårums-lägenheter per plan. Alla lägenheter fick badrum vilket var högre standard än vad familjerna som flyttade in hade haft tidigare.

Enligt 1937 års stadsplan skulle kvarteret Majblomman vara ungefär tre gånger så stort åt väster. 1950 gjordes en ny plan där kvarteret fick sin nuvarande form. Marken väster om Flygsandsgatan ändrades till industrimark med ett mellanliggande grönbälte mot bostadskvarteren i öster.

När kvarteret Hyacinten sanerades i början av 1980-talet byggdes ett parhus i kvarteret Majblommans norra del på en del av tomten som ditintills varit obebyggd.

Kulturhistoriska värden

Barnrikehuset representerar ett stycke socialhistoria, och de intakta fasaderna av Helsingborgstegel och den enkla funkiskaraktären gör att huset har klassificerats som "Byggnad av kompletterande värde för miljön".

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Majblomman 6. Norra Ljunggatan 2, 4, 6

Flerbostadshus. Ca 1979-80 byggdes balkonger på baksidan.

Byggnadsår: 1939

Arkitekt: HSB:s Riksförbund, Arkitektkontoret, Stockholm genom arkitekten Nils Lindberg

Byggmästare: Byggnadsfirman Gadd & Svensson

Byggherre: Stiftelsen Solgårdar i Helsingborg

Övrig bebyggelse inom kvarteret:

Majblomman 2+3 och 4+5. Öresundsgatan 27, 29 och 31, 33

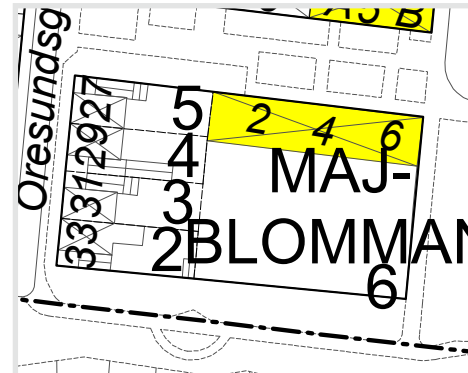
Två parbostadshus. Öresundsgatan 31 och 33.

Byggnadsår: 1981

Arkitekt: Jörgen Michelsen Arkitektkontor

Byggmästare: AB Skånska Cementgjuteriet

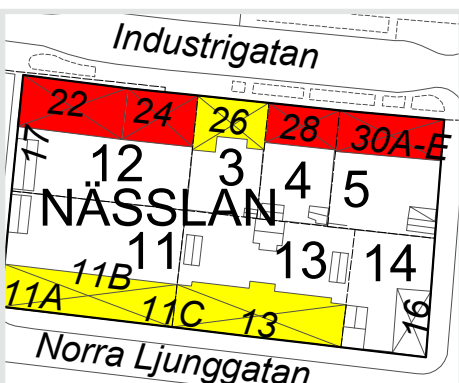
Byggherre: Helsingborgs kommun

Majblomman 6

Majblomman 2 och 3

Nässlan 4

Nässlan 5

Nässlan 12, Wienergatan 17-Industrigatan 22

Nässlan 12, Industrigatan 24

Kvarteret Nässlan

I slutet av 1920-talet bebyggdes tre tomter vid Industrigatan och en vid Norra Ljunggatan med flerbostadshus i två och tre våningar. Invid Västra Fridhemsgatan byggdes en mindre flerfamiljsvilla. Alla hus uppfördes i 1920-talsklassistisk stil, villan med putsade fasader, flerbostadshusen med Helsingborgstegel som fasadmateriäl, med tak av antingen tegel, plåt eller eternit. På 1930-talet byggdes två funktionalistiska flerbostadshus mot Industrigatan, enhetligt utformade med putsade fasader. I början av 1940-talet uppfördes en pendang till 1930-talshusen i utmed Norra Ljunggatan. Detta hus, ett barnrikehus, byggdes efter standardiserade ritningar med fasader av Helsingborgstegel. I mitten av 1980-talet revs ett av 20-talshusen utmed Norra Ljunggatan och på tomten och en obebyggd granntomt uppfördes ett tidstypiskt flerbostadshus i postmodernistisk stil med röda tegelfasader.

Kulturhistoriska värden

Inom kvarteret finns bebyggelse från 1920-tal till 1980-talet som på många sätt är mycket goda representanter för sin tid och stil, med tidstypiska material. Två av 1920-talshusen har klassificerats som "Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§". Ett flerbostadshus från 1980-talet har klassificerats som "Byggnad av kompletterande värde för miljön".

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§:

Nässlan 4. Industrigatan 28

Flerbostadshus, ombyggt ca 1985.

Byggnadsår: 1927-28
Arkitekt: Muraren Bror E. Jacobsson
Byggmästare: Muraren Olof Ask
Byggherre: Muraren Olof Ask

Nässlan 5. Industrigatan 30A, 30B

Ursprungligen affärs- och flerbostadshus, ombyggt ca 1981 till flerbostadshus.

Byggnadsår: 1928
Arkitekt: Arkitekten John Billberg
Byggmästare: Snickaren Gunnar Carlsson och byggnadssnickaren Albert Stenberg
Byggherrar: Snickaren Gunnar Carlsson och byggnadsarbetaren Albert Stenberg

Nässlan 12. Wienergatan 17-Industrigatan 22

Flerbostadshus, ombyggt ca 1975.

Byggnadsår: 1934
Arkitekt: Arkitekten Hugo B. Jonsson
Byggmästare: Byggnadsfirman Lundin Persson och Bengtsson
Byggherrar: Byggmästaren Göran A. Bengtsson, Arvid O. Lundin och Olof Persson

Nässlan 12. Industrigatan 24

Flerbostadshus, ombyggt ca 1975.

Byggnadsår: 1934-35
Arkitekt: Arkitekten Hugo B. Jonsson
Byggmästare: Byggnadsfirman Lundin Persson och Bengtsson
Byggherrar: Byggmästaren Göran A. Bengtsson, Arvid O. Lundin och Olof Persson

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Nässlan 3. Industrigatan 26

Affärs- och flerbostadshus, tillbyggt 1932 och 1933.

Byggnadsår: 1927-28
Arkitekt: Arkitekten John Billberg
Byggmästare: Murmästaren Albin Tapper
Byggherre: Frisörmästaren Hilding Nilsson

Nässlan 11. Norra Ljunggatan 11A, 11B, 11C

Flerbostadshus, ombyggt ca 1992.

Byggnadsår: 1944
Arkitekt: Byggnadsingenjören Erik Ivar Wihlborg
Byggmästare: Byggmästaren Göran A. Bengtsson
Byggherre: Stiftelsen Solgårdar i Hälsingborg

Nässlan 13. Norra Ljunggatan 13

Flerbostadshus.

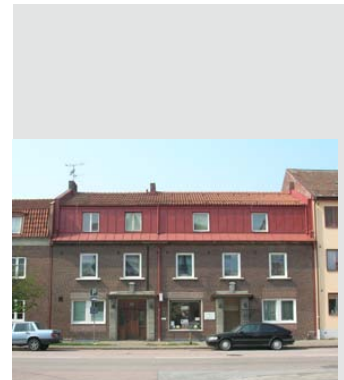
Byggnadsår: 1984-85
Arkitekt: Arkitektfirman Bengt Blasberg och Henrik Jais-Nielsen Arkitekter SAR
Byggmästare: Göran Bengtsson Byggnads AB
Byggherre: Göran Bengtsson Byggnads AB

Övrig bebyggelse inom kvarteret:

Nässlan 14. Västra Fridhemsgatan 16

Flerfamiljsvilla. Fasaderna förändrade ca 1978.

Byggnadsår: 1928-29
Arkitekt: Byggnadsingenjören Martin Pettersson
Byggmästare: Byggmästaren Edvard Lindskog
Byggherre: Byggmästaren Edvard Lindskog

Nässlan 3

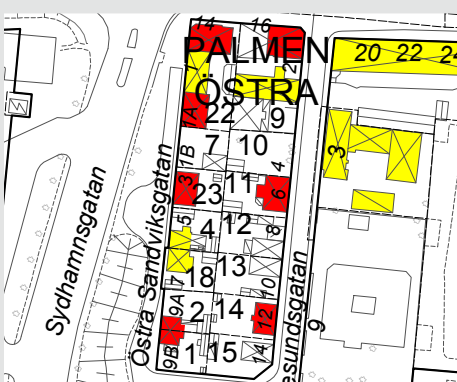
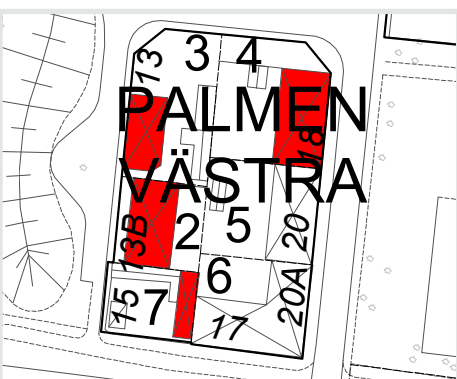
Nässlan 11

Nässlan 13

Nässlan 14

Palmen västra 2

Palmen västra 3

Kvarteret Palmen västra och östra

Kvarteret Palmen delades när en del av de äldre husen revs kring 1980. På 1950-talet fanns långt gångna planer på att kvarteret skulle saneras genomgripande, men kommunen lyckades inte köpa upp alla de äldre husen. Istället genomfördes en mer småskalig och selektiv sanering där de flesta av de äldsta bostadshusen bibehölls. Därför finns idag längs Östra Sandviksgatan den längsta sammanhängande raden av bostadshus från Planteringsens första utbyggnadsperiod i slutet av 1800-talet. De utgör en mindre del av en från början lång husrad längs Sandviksgatans södra sida från Planteringsvägen till Öresund. Även den norra sidan var bebyggd med hus som hade tillkommit när Raus 5:s markområde väster om Planteringsvägen delades in i tomter i mitten av 1880-talet. Husraden i kvarteret Palmen bebyggdes mellan 1884 och 1897 med envånings bostadshus. De flesta fick enkla puts- och tegelfasader, men några gavs en mer medveten arkitektonisk form med historiserande drag. Av dessa hus återstår alla utom två idag. Ett låg i vägen för Decauvillejärnvägen och revs i början av 1890-talet, det andra revs i slutet av 1970-talet för att ge plats åt förbindelsegatan mellan Östra Sandviksgatan och Öresundsgatan.

Tomterna utmed Öresundsgatan lades ut i början av 1890-talet, som en del av det då utstyckade markområdet som tillhörde Raus 4. Där uppfördes under 1890-talet sju hus, varav två större flerbostadshus i renässansartad stil. Flerbostadshuset på hörnet mot Planteringsvägen fick fasader av tegel och puts, övriga hus gavs fasader helt i puts. I planen från 1911-1912 planerades för sluten bebyggelse i upp till tre våningar. De sista fyra obebyggda tomterna, tre mot Öresundsgatan och en mot Östra Sandviksgatan, bebyggdes i början av 1930-talet. Ett av husen fick klassicistiskt präglade fasader av Helsingborgstegel, medan övriga fick funktionalistiska putsfasader.

När kvarteret Palmen bara delvis sanerades i början av 1980-talet ersattes några av de rivna husen med en villa och ett parhus utmed Öresundsgatan. 1930-talshusen byggdes om av kommunen, medan resterande äldre byggnader renoverades i varierande utsträckning av olika privata fastighetsägare.

Kulturhistoriska värden

I kvarteret finns några av stadsdelens allra äldsta hus. Trots vissa förvanskande ombyggnader och ändringar representerar dessa byggnader avsevärda kulturhistoriska värden genom att de ger en läsbarhet av stadsdelens utveckling. Här finns också några mindre flerbostadshus från olika epoker, som representerar dels 1890-talets skånska tegelarkitektur, dels det tidiga 1930-talets enkla men gedigna byggande i Helsingborgstegel, och ett mer funktisinfluerat flerbostadshus från samma tid med putsad fasad och uppglasat trapphus.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§:

Palmen västra 2. Östra Sandviksgatan 13B

Flerbostadshus, ombyggt ca 1981.

Byggnadsår: 1932
Arkitekt: Arkitekten Alfred Arvidson
Byggmästare: Byggmästaren Bror E. Jacobsson
Byggherre: Byggmästaren Bror E. Jacobsson

Palmen västra 3. Östra Sandviksgatan 13

Ursprungligen parbostadshus, nu enbostadshus, Fönsterna förändrades 1982 och fasaderna förändrades ca 1978.

Byggnadsår: Ca 1885
Arkitekt: Troligen arkitekten Mauritz Frohm
Byggmästare: Okänd
Byggherrar: Slaktaren Måns Andersson och tegelbrännaren Nils P. Björnberg

Palmen västra 4. Öresundsgatan 18

Flerbostadshus. Vinden inredd ca 1958 och 1966, ombyggt 1969 och 1985.

Byggnadsår: 1931
Arkitekt: Arkitekten Alfred Arvidson
Byggmästare: Troligen snickaren Per Månsson
Byggherre: Snickaren Per Månsson

Palmen västra 7. Östra Sandviksgatan 15

Ursprungligen flerbostadshus, nu enbostadshus.

Byggnadsår: Ca 1895
Arkitekt: Okänd
Byggmästare: Troligen snickaren Per Nilsson
Byggherre: Snickaren Per Nilsson

Palmen östra 1+2. Östra Sandviksgatan 9A, 9B

Parbostadshus. Palmen östra 2 påbyggt på baksidan ca 1921.

Byggnadsår: Ca 1885
Arkitekt: Troligen arkitekten Mauritz Frohm
Byggmästare: Okänd
Byggherrar: Bagaren Håkan Pettersson (nr 1) och arbetaren Nils Petter Jönsson (nr 2)

Palmen östra 9. Planteringsvägen 16

Ursprungligen affärs- och flerbostadshus, påbyggt med frontespiser ca 1923 och ombyggt ca 1984 till flerbostadshus.

Byggnadsår: 1898-99
Arkitekt: Troligen arkitekten Mauritz Frohm
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Handlanden Carl Rasmussen

Palmen östra 11. Öresundsgatan 6, "Elisehem"

Flerbostadshus, ombyggt ca 1982-83.

Byggnadsår: 1898
Arkitekt: Troligen arkitekten Mauritz Frohm
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Arbetaren Jöns Nilsson Broman

Palmen västra 4

Palmen västra 7

Palmen östra 1 och 2

Palmen östra 9, Öresundsgatan 16

Palmen östra 11

Palmen östra 14

Palmen östra 22,
Planteringsvägen 14Palmen östra 22,
Östra Sandviksgatan 1A

Palmen östra 23

Palmen östra 4

Palmen östra 14. Öresundsgatan 12

Ursprungligen flerbostadshus, nu enbostadshus. Taket förändrat ca 1950 och fönsterna förändrades 1951.

Byggnadsår: Ca 1891
Arkitekt: Troligen arkitekten Mauritz Frohm
Byggmästare: Troligen snickaren Peter Larsson
Byggherre: Snickaren Peter Larsson

Palmen östra 22. Planteringsvägen 14

Ursprungligen affärs- och bostadshus, nu flerbostadshus. Ca 1950-51 påbyggdes en takkupa och ca 1956-57 förändrades taket.

Byggnadsår: Ca 1892
Arkitekt: Troligen snickaren Per Jönsson
Byggmästare: Snickaren Per Jönsson
Byggherre: Snickaren Per Jönsson

Palmen östra 22. Östra Sandviksgatan 1A

F.d. flerbostadshus. Inne på tomten finns också en ekonomibyggnad i två våningar, uppförd på 1890-talet, med samma byggherre som gatuhuset. Även denna byggnad omfattas av klassificeringen.

Byggnadsår: Ca 1897
Arkitekt: Troligen byggmästaren Per Jönsson
Byggmästare: Byggmästaren Per Jönsson
Byggherre: Byggmästaren Per Jönsson

Palmen östra 23. Östra Sandviksgatan 3

Ursprungligen parbostadshus, ombyggt ca 1985 till enbostadshus.

Byggnadsår: Ca 1895
Arkitekt: Troligen arkitekten Mauritz Frohm
Byggmästare: Okänd
Byggherrar: Husaren Sven Olsson Lind och arbetaren Magnus Mejer

Byggnader av kompletterande värde för miljön:**Palmen östra 4. Östra Sandviksgatan 5**

Enbostadshus, till-, på- och ombyggt 2006-07.

Byggnadsår: Ca 1894-95
Arkitekt: Okänd
Byggmästare: Okänd
Byggherre: F.d. husaren Assar Jönsson Jonn

Palmen östra 9. Öresundsgatan 2

Ursprungligen magasinsbyggnad, tillbyggd ca 1910. Taket förändrades 1940, fasaderna och portarna ca 1946 samt ca 1984 gjordes en ombyggnad till garage och flerbostadshus.

Byggnadsår: Ca 1898-99
Arkitekt: Okänd
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Handlanden Carl Rasmussen

Palmen östra 18. Östra Sandviksgatan 7

Enbostadshus. Fasaderna förändrades, en veranda tillbyggdes 1945 och taket förändrat 2005-06.

Byggnadsår: 1894
Arkitekt: Okänd
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Bagaren Anders Nilsson

Palmen östra 22. Östra Sandviksgatan 1

Ursprungligen flerbostadshus, nu enbostadshus.

Byggnadsår: 1884

Arkitekt: Troligen snickaren Per Jönsson

Byggmästare: Snickaren Per Jönsson

Byggherre: Snickaren Per Jönsson

Övrig bebyggelse inom kvarteret:

Palmen västra 5. Öresundsgatan 20

Flerbostadshus, ombyggt ca 1979-80.

Byggnadsår: 1931-32

Arkitekt: Arkitekten Alfred Arvidson

Byggmästare: Byggmästaren Bror E. Jacobsson

Byggherre: Byggmästaren Bror E. Jacobsson

Palmen västra 6. Öresundsgatan 20A-Industrigatan 17

Affärs- och flerbostadshus. Nytt takmaterial ca 1949 och ombyggt ca 1979-80.

Byggnadsår: 1931

Arkitekt: Arkitekten Alfred Arvidson

Byggmästare: Byggmästaren Bror E. Jacobsson

Byggherre: Byggmästaren Bror E. Jacobsson

Palmen östra 9. Planteringsvägen 16

Flerbostadshus.

Byggnadsår: Ca 1984

Arkitekt: Jan-Eric Forell Arkitektkontor genom arkitekten

Jan-Eric Forell

Byggmästare: Bröderna Lindéns Byggnads AB

Byggherre: Bröderna Lindéns Byggnads AB

Palmen östra 12+13. Öresundsgatan 8, 10

Parbostadshus.

Byggnadsår: 1981

Arkitekt: Jörgen Michelsen Arkitektkontor

Byggmästare: AB Skånska Cementgjuteriet

Byggherre: Helsingborgs kommun

Palmen östra 15. Öresundsgatan 14

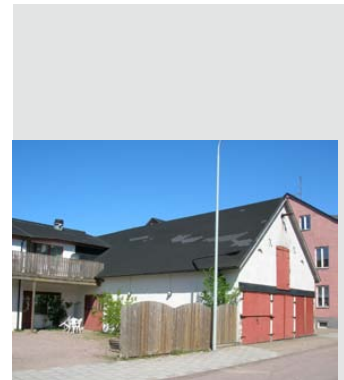
Enbostadshus.

Byggnadsår: 1981

Arkitekt: Jörgen Michelsen Arkitektkontor

Byggmästare: AB Skånska Cementgjuteriet

Byggherre: Helsingborgs kommun

Palmen östra 9, Öresundsgatan 2

Palmen östra 18

Palmen östra 22,
Östra Sandviksgatan 1

Palmen västra 5

Palmen västra 6

Palmen östra 9, Planteringsvägen 16

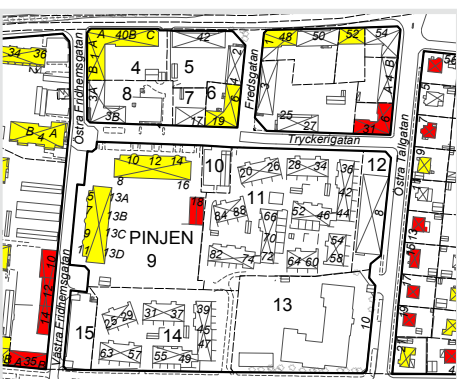

Palmen östra 12 och 13

Palmen östra 15

Kvarteret Pinjen

Kvarteret bildades när fem tidigare kvarter – Korken, Tryckeriet, Väveriet, Fridhem och Manhem – slogs ihop i två etapper. Korken, Tryckeriet och Väveriet dominerades av industrier fram till 1970- och 1980-talen, medan Fridhem och Manhem alltid har varit bebyggda med bostäder. I kvarteret Tryckeriets södra del byggdes Allers tryckeri i början av 1890-talet. I kvarterets västra del byggdes Raus Planterings skola. Precis före sekelskiftet 1900 etablerades två industrier norr om Fredsgatan, Skånska Oljerefinnings AB i kvarteret Korken utmed Industrigatan och Helsingborgs Jacquardväveri i kvarteret Väveriet mellan den idag försvunna Väverigatan och Tryckerigatan. Både skolan och industrierna hade mönstermurade fasader av rött och gult tegel. I 1911-1912 års stadsplan angavs märkligt nog inte markanvändningen för industrier. När en ny plan antogs 1937 avsattes skoltomten för allmännyttigt byggande och övriga delar av kvarteren som industritomter.

Både Allers och Jacquardväveriet byggdes ut i flera etapper under mellankrigstiden. När Allers i mitten av 1950-talet flyttade till nya lokaler vid Landskronavägen övertog fastigheten av Jacquardväveriet. Kvarteren Tryckeriet och Väveriet slogs samman 1955.

Inom kvarteren Fridhem och Manhem låg landeriet Fridhem från mitten av 1870-talet. Fridhem köptes 1905 av handlanden Victor Arnhamn och byggmästaren Magnus Bengtsson som delade egendomen i två kvarter med 18 tomter. Tomtförsäljningen gick långsamt och fram till stadsplanläggningen 1911-1912 bebyggdes bara två med flerbostadshus i två respektive tre våningar. Den nya stadsplanen föreskrev sluten bebyggelse i upp till tre våningar, men ändå byggdes under 1920-talets andra hälft en flerfamiljvilla, två mindre villor samt ett litet bostadshus i de båda kvarteren. 1930-1931 byggdes ett funktionalistiskt trevåningshus i hörnet av Fredsgatan och Tryckerigatan. Fridhem revs i mitten av 1940-talet och ersattes med ett större flerbostadshus. Det gavs ett funktionalistiskt formspråk med putsade fasader och för 40-talet typiska snedställda burspråk.

Fermia och Jacquardväveriet stängde på 1970-talet, fastigheterna köptes av Helsingborgs kommun och byggnaderna revs. 1979 slogs kvarteren samman och även kvarteren Fridhem och Manhem inlemmades. De äldre husen utom de från 1930- och 1940-talet revs. 1977 utlystes en arkitekttävling för de nya bostäderna i kvarteret Pinjen, som vanns av Arton Konsulterande Arkitekter AB, som fick utforma husen i de tidigare kvarteren Fridhem och Manhem. Där byggdes tre fyrvånings loftgångshus med fasader av rött och brunt tegel. Bostäderna på de tidigare industritomterna utformades av Sten Samuelsons arkitektkontor. Två tredjedelar av den tidigare industrimarken bebyggdes åren 1979-1981 med varierad med radhus och flerbostadshus. Den sista delen av kvarteret, avsedd för högre flerbostadshus, bebyggdes i slutet av 1980-talet. Husen, ritade av arkitektkontoret FFNS, fick gula tegelfasader och stora svängda balkonger vända mot Öresund, med drag av medelhavsarkitektur. Intill spårades också en liten rest av det gamla Jacquardväveriet, en gulröd tegelbyggnad som från början inrymt ett tvätteri.

Pinjen 9, Tryckerigatan 18

Pinjen 4

Parallellt med nybyggnaderna byggdes också de två kvarstående äldre hyreshusen om. I mitten av 1990-talet revs Raus Planterings skola och ersattes av ett nybygge i mindre format.

Kulturhistoriska värden

Den kvarstående tvätteribyggnaden har klassificerats som *"Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§"*. Den ger med sin typiska industriarkitektur en värdefull bild av hur området tidigare tedde sig och är därmed en viktig länk till områdets historia. De två särpräglade 80-talshöghusen med sin tidstypiska arkitektur har tillsammans med två kvarstående flerbostadshusen från 1930- respektive 1940-talen har klassificerats som *"Bebyggelse av kompletterande värde för miljön"*. De senare har försetts med delvis förvanskande takpåbyggnader, men har intakta fasader som är betydelsefulla i gaturummet.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§:

Pinjen 9. Tryckerigatan 18, "Tvätteriet"

Ursprungligen industribyggnad, nu samlingsbyggnad.

Byggnadsår: Ca 1921

Arkitekt: Arkitekten Ola Anderson

Byggmästare: Okänd

Byggherre: Helsingborgs Jacquard Väfveri AB

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Pinjen 4. Östra Fridhemsgatan 1A, 1B-Planteringsvägen 40A, 40B, 40C

Flerbostadshus, ombyggt 1984.

Byggnadsår: 1946

Arkitekt: Arkitekten Hugo B. Jonsson

Byggmästare: Byggmästaren Albin Tapper

Byggherre: Byggmästaren Albin Tapper

Pinjen 6. Fredsgatan 6 -Tryckerigatan 19

Flerbostadshus, ombyggt ca 1974-75.

Byggnadsår: 1930-31

Arkitekt: Arkitekten Alfred Arvidson

Byggmästare: Muraren Agnar Nilsson

Byggherrar: Snickaren August Bengtsson, muraren Agnar Nilsson och snickaren Bernt Nilsson

Pinjen 9. Västra Fridhemsgatan 5-13 och Tryckerigatan 8-16

Två flerbostadshus.

Byggnadsår: 1985-87

Arkitekt: FFNS genom arkitekt SAR Morgan Edenhed och arkitekten Carl-Åke Bergström

Byggmästare: Konsortiet Pinjen

Byggherre: AB Hälsingborgshem

Pinjen 6

Pinjen 9, Västra Fridhemsgatan 5-13

Pinjen 9, Tryckerigatan 8-16

Pinjen 5, Planeringsvägen 24

Pinjen 5, Fredsgatan 2-4

Pinjen 7

Pinjen 8

Pinjen 11

Pinjen 11, Tryckerigatan 46-52

Pinjen 11, Tryckerigatan 74-82

Övrig bebyggelse inom kvarteret:

Pinjen 5. Planteringsvägen 42 och Fredsgatan 2, 4

Två flerbostadshus.

Byggnadsår: 1979-80
Arkitekt: Arton Konsulterande Arkitekter AB
Byggmästare: John Rundqvist
Byggherre: AB Hälsingborgshem

Pinjen 7. Tryckerigatan 17

Flerbostadshus.

Byggnadsår: 1990-91
Arkitekt: Thomæus Arkitektkontor AB, Landskrona genom Marita Svensson
Byggmästare: JM Byggnads och Fastighets AB
Byggherre: JWB Fastigheter AB

Pinjen 8. Östra Fridhemsgatan 3A, 3B, 3C, 3D

Flerbostadshus. Inglasning av balkonger ca 1991.

Byggnadsår: 1979-80
Arkitekt: Arton Konsulterande Arkitekter AB
Byggmästare: John Mattson Byggnads AB
Byggherre: AB Hälsingborgshem

Pinjen 11. Tryckerigatan 20-88

Två flerbostadshus och trettio tre enbostads radhus.

Byggnadsår: 1980-81
Arkitekt: Sten Samuelson Arkitektkontor AB, Lund
Byggmästare: John Mattson Byggnads AB
Byggherre: AB Hälsingborgshem

Pinjen 13. Östra Tallgatan 10, "Raus Planterings skola"

Skolbyggnad.

Byggnadsår: 1992-93
Arkitekt: Krämer Arkitektkontor AB, Ängelholm genom Maria Hansson
Byggmästare: SIAB
Byggherre: Helsingborgs stad

Pinjen 14 (byggnadsgrupp) Västra Fridhemsgatan 25-63

Ett flerbostadshus och nitton enfamiljs radhus.

Byggnadsår: 1980-81
Arkitekt: Sten Samuelson Arkitektkontor AB
Byggmästare: John Mattson Byggnads AB
Byggherre: AB Hälsingborgshem

Pinjen 11, Tryckerigatan 44

Pinjen 13

Pinjen 14

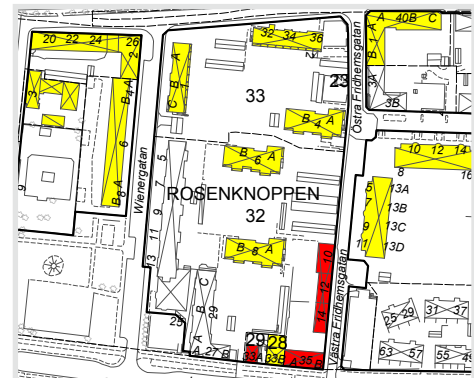
Kvarteret Rosenknoppen

När kvarteret Rosenknoppen sanerades kring 1960 framhölls det som ett lyckats exempel. En låg bostads- och industribebyggelse ersattes av moderna höghus med bostäder, butiker, kontor, läkarmottagning med mera. Saneringen genomfördes i två etapper. I den första byggdes två höghus vid Wienergatan, i den andra fem fritt liggande höghus i kvarterets östra del. De första husen hade från början fackverksfasader av betong med ramar av tegel, men de ersattes av tegel- och skivfasader vid en ombyggnad i slutet av 1980-talet. De andra husen är i princip intakta, med gavlar av tegel och balkongfasader mot väster och söder, samt fönster- och skivfasader mot öster och norr.

Den tidigare gränsen mellan Raus och Pålstorps planteringar gick i öst-västlig riktning genom kvarteret. Den nordliga delen som hörde till Raus 1 bebyggdes i begränsad omfattning. I hörnet Wienergatan – Planteringsvägen låg ett mindre landsvägshus från runt 1870. I början av 1900-talet uppfördes ett stort flerbostadshus intill, som kom att kallas Långholmen, och längre västerut mot Wienergatan byggdes en mindre villa. Mitt i kvarteret, på den nordligaste delen av Pålstorp 4, gjordes en tomtutstyckning i slutet av 1890-talet. Utmed Palmgatan från Planteringsvägen till Industrigatan utlades och bebyggdes ett tjugotal tomter kring år 1900. Bebyggelsen var genomgående låg, högsta var ett mindre tvåvåningshus i hörnet av Palmgatan och Industrigatan (dagens Rosenknoppen 29). Vid Palmgatans motsatta ände vid Planteringsvägen fanns ett mindre landsvägshus, och söder om detta fanns vid 1800-talets slut patri-ciervillan "Mathilda". Mellan Palmgatan och Fridhemsgatan anlades Helsingborgs Sodafabrik i mitten av 1890-talet.

Vid stadsplanläggningen 1911-1912 delades området in i fem kvarter, Kardborren, Rosenknoppen, Snöbollen, Kallan och Cypressen.. Flera nya gatudragningar planerades. Tryckerigatan skulle dras fram till Wienergatan, vilket aldrig blev helt genomfört, men trots detta uppfördes i mitten av 1920-talet ett trevåningshus i dåvarande kvarteret Snöbollen vid Tryckerigatan. Samtidigt byggdes ett annat trevåningshus på östra delen av samma tomt vägg i vägg med "Långholmen". Dessa båda hus var i 1920-talsklassicistisk stil med fasader av Helsingborgstegel liksom trevåningshusen vid Västra Fridhemsgatan. I början av 1950-talet byggdes ett flerbostadshus med gula tegelfasader och rött tegeltak utmed Industrigatan. Övriga tomter förblev obebyggda fram tills saneringen i slutet av 1950-talet.

Saneringen planerades i etapper och stadsplanen ändrades successivt. Upphovsperson till samtliga planer var stadsplanechefen Gunnar Sundbärg. I den första planen från 1955-56 var kvarteret Rosenknoppen fortfarande tredelat med Palmgatan och Tryckerigatan mellan. Syftet var att bygga bostäder i lamellhus, det östliga i fyra våningar, det sydliga med tre- till fyrvåningshus och det nordliga med tre till sexvåningshus. Mellan bostadshusen skulle finnas butiker och garage, samt ett par öppna platser men detta genomfördes inte. 1958 slogs kvarteren samman till ett enda med följd att både Palm- och Tryckerigatorna lades igen. Bebyggelsen skulle bestå av såväl lamell- som punkthus och byggnadshöjden sattes till mellan tre och tio våningar (med tyngdpunkt på högre hus). Liksom i den tidigare planen gjordes även plats för

Rosenknoppen 29

Rosenknoppen 32,
Västra Fridhemsgatan 10Rosenknoppen 32,
Västra Fridhemsgatan 12Rosenknoppen 32,
Västra Fridhemsgatan 14

Rosenknoppen 32, Industrigatan 35

butiker och garage. Enligt denna plan byggdes först de två husen i hörnet av Wienergatan och Industrigatan och sedan de tre punkthusen med adress Fridhemsgatan. Enligt 1958 års plan skulle trevåningshusen vid såväl Industri- och Fridhemsgatan som Planteringsvägen och Tryckerigatan sparas. Den förstnämnda husgruppen fick stå kvar, men genom en ny stadsplan upprättad 1960 försvann de senare och ersattes med två lamellhus i sju våningar utmed Wienergatan och Planteringsvägen.

Av den äldre bebyggelsen i kvarteret Rosenknoppen återstår idag endast husen i det sydvästra hörnet mot Industrigatan och Västra Fridhemsgatan. Medan 1920- och 30-talshusen byggdes om på 1970-talet har det kvarstående huset från sekelskiftet 1900 och 1950-talshuset lämnats relativt intakta. Av den nyare höghusbebyggelsen byggdes de två första husen om i slutet av 1980-talet.

Kulturhistoriska värden

I kvarteret finns ett hus från tidigt 1900-tal som är något av en märkesbyggnad för hela stadsdelen, med en karaktärsfull tegelfasad i gult med röda detaljer. Huset är i gott skick och en viktig länk till stadsdelens historia. I kvarteret finns också flerbostadshus från 1920-talet, som uppvisar många av 1920-talsklassicismens karaktärsdrag med fasader i Helsingborgstegel med ett ofta mycket högt hantverkstekniskt utförande med olika mönstermurningar, putsdetaljer, spröjsade fönster osv. Även flerbostadshusen från 1950-talet representerar kulturhistoriska värden genom sin arkitektoniska utformning och användandet av tegel som ett lokalt material.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§:

Rosenknoppen 29. Industrigatan 33A

Ursprungligen affärs- och tvåbostadshus, nu enbostadshus.

Byggnadsår:	Ca 1903
Arkitekten:	Okänd
Byggmästare:	Okänd
Byggherre:	Fotografen Gustav J. Ohnell

Rosenknoppen 32. Västra Fridhemsgatan 10

Flerbostadshus, ombyggt ca 1975-76.

Byggnadsår:	1934
Arkitekt:	Arkitekten Filip Lundgren
Byggmästare:	Byggnadsfirman Axelsson & Nilsson
Byggherrar:	Byggmästarna Nils Axelsson och Arvid Nilsson

Rosenknoppen 32. Västra Fridhemsgatan 12

Flerbostadshus, ombyggt ca 1975-76.

Byggnadsår:	1930
Arkitekt:	Arkitekten Alfred Arvidson
Byggmästare:	Troligen byggnadssnickaren Gunnar Johansson
Byggherre:	Byggnadssnickaren Gunnar Johansson

Rosenknoppen 32. Västra Fridhemsgatan 14

Flerbostadshus, ombyggt ca 1975-76.

Byggnadsår:	1930-31
Arkitekt:	Arkitekten Alfred Arvidson
Byggmästare:	Byggnadssnickaren Gunnar Johansson
Byggherre:	Byggnadssnickaren Gunnar Johansson

Rosenknoppen 32. Industrigatan 35A, 35B

Flerbostadshus, ombyggt 1975-76.

Byggnadsår: 1929

Arkitekt: Arkitekten John Billberg

Byggmästare: Snickaren Gunnar Carlsson och byggnadsarbetaren Albert Stenberg

Byggherrar: Snickaren Gunnar Carlsson och byggnadsarbetaren Albert Stenberg

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Rosenknoppen 28. Industrigatan 33B

Affärs- och flerbostadshus. Vinden inreddes ca 1971-72.

Byggnadsår: 1952-53

Arkitekt: Byggnadsingenjörfirman J. M. Bomér genom byggnadsingenjören J. Martin Bomér

Byggmästare: Byggnadsfirman Gadd & Svensson

Byggherre: Köpmannen Erik Esbjörnsson

Rosenknoppen 32. Västra Fridhemsgatan 6-8

Två flerbostadshus, ombyggda ca 1988. Inglasning av balkonger 1991.

Byggnadsår: 1958-59 och 1959-60

Arkitekt: Arkitektfirman Erik och Henry Andersson genom arkitekt MAA Jörgen Michelsen

Byggmästare: Byggnadsingenjören Erik Ivar Wihlborg

Byggherre: AB Hälsingborgshem

Rosenknoppen 33. Östra Fridhemsgatan 2, 4

– Planteringsvägen 32, 34, 36 – Wienergatan 1

Tre flerbostadshus, ombyggda ca 1988. Inglasning av balkonger 1991.

Byggnadsår: 1959-60 och 1960-61

Arkitekt: Arkitektfirman Erik och Henry Andersson genom arkitekt MAA Jörgen Michelsen

Byggmästare: Byggnadsingenjören Erik Ivar Wihlborg

Byggherre: AB Hälsingborgshem

Övrig bebyggelse inom kvarteret:

Rosenknoppen 32. Wienergatan 5, 7, 9, 11, 13-Industrigatan 29

Två affärs- och flerbostadshus, ombyggda ca 1988. Inglasning av balkonger 1991.

Byggnadsår: 1957-58 och 1958-59

Arkitekt: Arkitektfirman Erik och Henry Andersson genom arkitekt SAR Erik Magnusson

Byggmästare: Byggnadsingenjören Erik Ivar Wihlborg

Byggherre: AB Hälsingborgshem

Rosenknoppen 32. Industrigatan 25

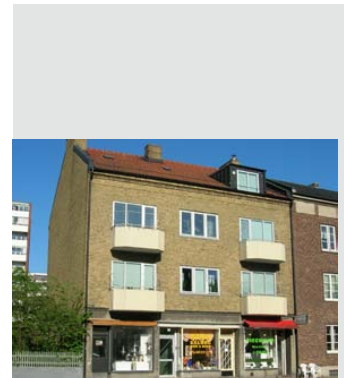
Affärsbyggnad, till- och ombyggd ca 1988.

Byggnadsår: 1957-58

Arkitekt: Arkitektfirman Erik och Henry Andersson genom arkitekt SAR Erik Magnusson

Byggmästare: Byggnadsingenjören Erik Ivar Wihlborg

Byggherre: AB Hälsingborgshem

Rosenknoppen 28

Rosenknoppen 32,
Västra Fridhemsgatan 8

Rosenknoppen 33, Wienergatan 1

Rosenknoppen 32, Industrigatan 29

Rosenknoppen 32, Industrigatan 25

Rosenknoppen 32, Industrigatan 27

Rosenknoppen 32, Industrigatan 27A, 27B

Affärsbyggnad, till- och ombyggd 1988.

Byggnadsår: 1958-59

Arkitekt: Arkitektfirman Erik och Henry Andersson genom arkitekt SAR Erik Magnusson

Byggmästare: Byggnadsingenjören Erik Ivar Wihlborg

Byggherre: AB Hälsingborgshem

Fastighet. kv. Rosenknoppen år 1959. Foto från Lindbergs foto, original i Helsingborgs museers samling

Kvarteret Sippan

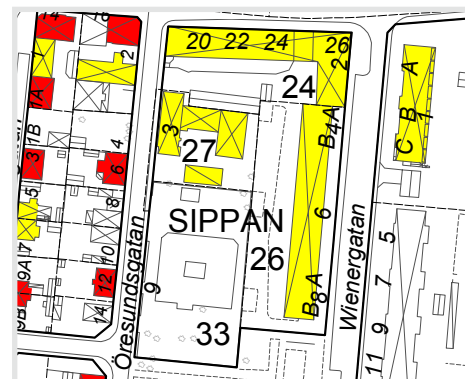
I 1911-1912 års stadsplan fanns här två kvarter, Plantan och Sippan, åtskilda av den smala Återvändsgränden. Denna utgick från Industrigatan och skulle efter cirka 100 meter gå i vinkel söderut mot Wienergatan. Eftersom den vinklade södra delen av gränden aldrig utfördes, förblev det en återvändsgränd och kvarteret en enhet, fast med två olika namn. Bebyggelsen var mycket varierad. Längs Planteringsvägen låg landsvägshus, varav åtminstone ett hade rötter tillbaka till 1860-talet. Vid Öresundsgatan låg en maltfabrik och ett mindre bryggeri medan den västra delen av kvarteret dominerades av lägre bostadsbebyggelse med något enstaka högre flerbostadshus insprängt. Byggnaderna i väster var uppförda kring sekelskiftet 1900.

I mitten av 1920-talet byggdes två flerbostadsvillor vid Wienergatan och i början av 1930-talet trevåningshus vid Öresundsgatan, men sedan avstannade byggnadsverksamheten. 1957 gjordes en ny stadsplan för kvarteren Plantan och Sippan samt kvarteren Palmen och Penséen i norr. De tre första kvarteren skulle slås samman och bebyggas med lamell- och punkthus i sex till åtta våningar längs Wienergatan, Planteringsvägen och Sandviksgatan. Utmed en bevarad snutt av Öresundsgatan och Industrigatan gavs plats för lamellhus i tre till fyra våningar. Slutligen skulle en liten del av kvarteret Penséen norr om Sandviksgatan bebyggas med ett högt sexvåningshus.

Byggmästaren Arvid Nilsson köpte flera tomter utmed Wienergatan och Planteringsvägen i slutet av 1950-talet. Äldre byggnader revs och ett större flerbostadshus uppfördes i två etapper. Till skillnad från husen i kvarteret Rosenknoppen fick de en traditionell utformning med röda tegelfasader och sadeltak med rött tegel. Det fanns planer på en fortsättning norrut, men fastighetsägarna i kvarteret Palmen inte ville sälja. Inte heller den västra delen av kvarteret bebyggdes efter 1950-talsplanen. Den äldre bebyggelsen revs, men sedan gjordes istället en ny stadsplan 1985 där större delen av marken uppläts till parkmark. En tomt vid Öresundsgatan reserverades för en vårdcentral – som uppfördes i slutet av 1980-talet – och på tomten i öster med de enda kvarstående äldre byggnaderna i kvarteret var avsikten att bygga ett parkeringshus i två våningar. En ny detaljplan gjordes 1995 som anpassades efter den befintliga bebyggelsen och möjliggjorde dock ändrad användning av den gamla maltfabriken till bostäder och kontor.

Kulturhistoriska värden

Den kvarstående äldre industrimiljön i kvarteret representerar stora kulturhistoriska värden, både genom miljön som helhet och genom den typiska industriarkitekturen med fasader i rött tegel och många karaktärsfulla detaljer. De båda flerbostadshusen från sent 1950-tal representerar sin tids bostadsideal och är kvar i så gott som ursprungligt skick.

Sippan 24

Sippan 26

Sippan 27, Öresundsgatan 3A

Sippan 27, Öresundsgatan 3B

Sippan 27, Öresundsgatan 3 C-D samt 3 E-F

Sippan 33

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Sippan 24. Planteringsvägen 20, 22, 24, 26-Wienergatan 2

Affärs- och flerbostadshus.

Byggnadsår: 1958-59

Arkitekt: Filip Lundgrens Arkitektkontor genom arkitekten Filip Lundgren

Byggmästare: Byggnads AB Arvid Nilsson

Byggherre: Byggmästaren Arvid Nilsson

Sippan 26. Wienergatan 4A, 4B, 6, 8A, 8B

Affärs- och flerbostadshus.

Byggnadsår: 1959-60

Arkitekt: Filip Lundgrens Arkitektkontor genom arkitekten Filip Lundgren

Byggmästare: Byggnads AB Arvid Nilsson

Byggherre: Byggmästaren Arvid Nilsson

Sippan 27. Öresundsgatan 3A, "Maltfabriken"

Ursprungligen industribyggnad, på- och ombyggd 1914. Nu flerbostadshus.

Byggnadsår: Ca 1862

Arkitekt: Okänd

Byggmästare: Okänd

Byggherre:

Sippan 27. Öresundsgatan 3B, "Maltfabriken"

Enbostadshus, på- och ombyggt 1914.

Byggnadsår: Ca 1862

Arkitekt: Okänd

Byggmästare: Okänd

Byggherre:

Sippan 27. Öresundsgatan 3C, 3D, "Maltfabriken"

Ursprungligen industri- och lagerbyggnad, till- och påbyggd 1925 efter ritningar av arkitekten Nils J. Lundgren. Nu flerbostadshus.

Byggnadsår: Ca 1900

Arkitekt: Okänd

Byggmästare: Okänd

Byggherre: Maltgörelsen Anders Nilsson

Sippan 27. Öresundsgatan 3E, 3F, "Maltfabriken"

Ursprungligen industri- och lagerbyggnad, nu flerbostadshus.

Byggnadsår: 1934

Arkitekt: Arkitekten Alfred Arvidson

Byggmästare: Okänd

Byggherre: Fabrikören Karl A. Nilsson

Övrig bebyggelse inom kvarteret:

Sippan 33. Öresundsgatan 9, "Vårdcentralen Planteringen"

Vårdbyggnad.

Byggnadsår: 1989

Arkitekt: Contekton genom arkitekten Jan Nygren

Byggmästare: MVB

Byggherre: Malmöhus läns landsting

Kvarteret Solvändan

På platsen låg tidigare tre bostadskvarter: Dalian, Solrosen och Renfanan. De två första låg mellan Nygatan och den idag försvunna parallellgatan, Grängsgatan (den nordligaste svängda delen av kvarteret Solvändan hörde inte till Planteringen, utan utgjorde en del av stadsdelen Söder). Kvarteret Renfanan låg ungefär på samma plats som Solvändans södra del, mellan Nygatans idag försvunna östliga del intill Industriegatan och en annan försvunnen gata, Alfagatan, som gick strax norr om Sydhammsgatan. Både den äldre kvarterstruktur och större delen av den äldre bebyggelsen är idag försvunnen. På tomt 10 finns dag ett litet för detta bostadshus som trots vissa förändringar fortfarande ger en bra bild av hur det mesta av den äldre bebyggelsen såg ut vid Nygatan. Insprängt mellan hus av denna typ låg också en hel del mindre flerbostadshus i två till tre våningar uppförda kring sekelskiftet 1900 då byggnadsverksamheten var livlig i Planteringen.

När Sydhamnen började planeras på 1950-talet bestämdes att kvarteren norr om den nya Sydhammsgatan skulle avsättas för industribebyggelse. Kvarteret Renfanan integrerades med kvarteret Lummern 1959. 1964 slogs kvarteren Dalian, Solrosen och ett obebyggt område samman till kvarteret Solvändan, avsett för industrier. I början av 1950-talet hade ett tryckeri uppförts vid Nygatan och under 60-talets andra hälft byggdes ett slakteri och en bensinstation. Den sista tomten i kvarteret bebyggdes i mitten av 1980-talet med en verkstadsbyggnad.

Kulturhistoriska värden

Det enda kvarstående före detta bostadshuset från tiden före saneringen av kvarteret Solvändan representerar stora kulturhistoriska värden. Husets ursprung är trots slitage och förändringar klart avläsbart och därmed illustrerar det hur miljön kring Nygatan tedde sig i äldre tid.

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Solvändan 10. Nygatan 42

Ursprungligen flerbostadshus, nu kontorsbyggnad.

Byggnadsår: Ca 1895

Arkitekt: Troligen arkitekten Mauritz Frohm

Byggmästare: Okänd

Byggherre: F.d. styrmannen Ulrik Alfred Dahl

Övrig bebyggelse inom kvarteret:

Solvändan 8. Nygatan 32-34

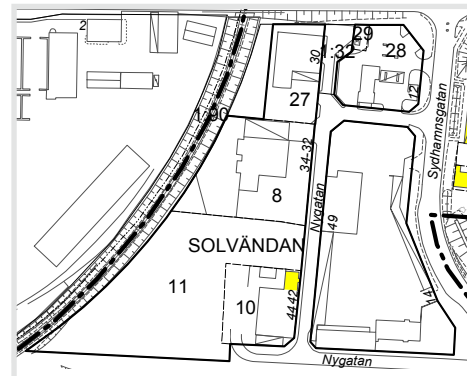
Industribyggnad.

Byggnadsår: Ca 1965

Arkitekt: Arkitekt MAA Ole Rönnow

Byggmästare:

Byggherre:

Solvändan 10, Nygatan 42

Solvändan 8

Solvändan 10, Nygatan 44

Solvändan 27

Solvändan 28

Solvändan 10. Nygatan 44

Ursprungligen industribyggnad, nu kontorsbyggnad, tillbyggd ca 1961.

Byggnadsår: 1951

Arkitekt: Arkitekten Hugo B. Jonsson

Byggmästare: Byggmästaren Yngve Westerdahl

Byggherre: Direktören Bengt Stadling

Solvändan 27. Nygatan 30

Verkstadsbyggnad.

Byggnadsår: Ca 1985

Arkitekt: Byggnadsingenjören Olle J. Johnsson

Byggmästare: Byggnadsingenjören Olle J. Johnsson

Byggherre: LGP-Smide AB

Solvändan 28. Sydhamngatan 12

Bensinstations- och verkstadsbyggnad.

Byggnadsår: 1967

Arkitekt: Mobil Oil AB

Byggmästare: AB Skånska Cementgjuteriet

Byggherre: Mobil Oil AB, Danderyd

Kvarteret Valhall

I kvarterets södra halva anlades trädgårdsmästeriet Rosentorp av Anders Bergström i början av 1880-talet. Det lades ner i början av 1900-talet och fastigheten kom att användas till en smides- och mekanisk verkstad. Den förste innehavaren Anders Jönsson startade senare en av Planterings stora industrier, Plåtförädlingen. Kvarterets norra halva köptes tillsammans med delar av intilliggande markområden av Nils Persson på 1880-talet. I slutet av 1890-talet styckade han marken till sju tomter benämnda "Kvarteret Balder 1-7". På tre tomter uppfördes tvåvånings flerbostadshus mellan 1899 och 1905, på övriga tomter byggdes mindre byggnader.

Vid stadsplanläggningen 1911-12 förenades de båda kvartersdelarna under namnet Valhall. Sedan den mekaniske verkstadens siste innehavare, rörläggaren Ernst Nilsson, beslutat att flytta sin verksamhet började han bebygga fastigheten med flerbostadshus. Ett första hus i tre våningar med klassicistiska fasader av Helsingborgstegel uppfördes i slutet av 1920-talet på hörnet av Tryckerigatan och Östra Tallgatan. I slutet av 30-talet såldes två tomter till HSB som byggde sina två första hus i Helsingborg. De var liksom Nilssons hus från 1940-talets mitt vid Planteringsvägen i funktionalistisk stil, men med putsfasader.

I slutet av 1970-talet köptes de äldsta fastigheterna av Hälsingborgshem som i samband med saneringen av kvarteret Pinjen även rev sekelskiftesbebyggelsen i kvarteret Valhall och uppförde tre fyrvånings flerbostadshus med för tiden typiska loftgångar.

Kulturhistoriska värden

De tre husen från 1920-, 30- respektive 40-talen med fasader av rödbrunt Helsingborgstegel är goda representanter för byggandet i Helsingborg under denna tid. I synnerhet 1920-talshuset med en lång rad karaktärsfulla detaljer som småspröjsade fönster, rusticerande hörnkedjor och ett ursprungligt tegeltak representerar stora kulturhistoriska värden och har klassificerats som *"Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§"*. De båda andra flerbostadshusen har klassificerats som *"Byggnader av kompletterande värde för miljön"*.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§:

Valhall 9. Östra Tallgatan 6-Tryckerigatan 31

Affärs- och flerbostadshus, ombyggt ca 1984-85 .

Byggnadsår: 1927

Arkitekt: Arkitekten Alfred Arvidson

Byggmästare: Byggmästaren Johannes Nilsson

Byggherre: Rörläggaren Edvard Nilsson

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Valhall 13. Planteringsvägen 52

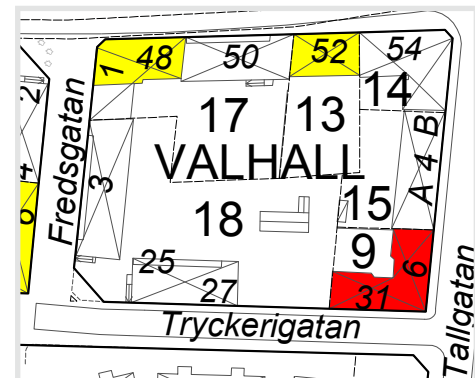
Flerbostadshus. Takkupa och vindsinredning ca 1976-77.

Byggnadsår: 1944-45

Arkitekt: Arkitekten Alfred Arvidson

Byggmästare: Byggnadsfirman And. J. Ahlström

Byggherrar: Påbörjat av rörlägningsentreprenören Edvard Nilsson och avslutat av Fastighetsföreningen Rosenport u.p.a.

Valhall 9

Valhall 13

Valhall 17, Planteringsvägen 52

Valhall 14

Valhall 15

Valhall 17, Planteringsvägen 50

Valhall 18, Tryckerigatan 25-27

Valhall 17. Fredsgatan 1-Planteringsvägen 48

Flerbostadshus, ombyggt 1979.

Byggnadsår: 1939-40

Arkitekt: Arkitekt SAR Arnold Salomon-Sörensen

Byggmästare: Påbörjat av byggmästaren Bror E. Jacobsson, Helsingborg och avslutat av byggmästaren Gustaf Kvist, Malmö

Byggherrar: Påbörjat av byggmästaren Bror E. Jacobsson, Helsingborg och avslutat av advokaten Tore Svenby, Malmö

Övrig bebyggelse inom kvarteret:**Valhall 14. Planteringsvägen 54**

Affärs- och flerbostadshus.

Byggnadsår: 1939

Arkitekter: Ingenjören Sven Grönqvist, Malmö (planer) och arkitekten Thorsten Roos, Malmö (fasader)

Byggmästare: Byggmästaren Hugo Åberg, Malmö

Byggherre: Hyresgästernas Sparkasse- och Byggnadsförening i Hälsingborg u.p.a.

Valhall 15. Östra Tallgatan 4A, 4B

Flerbostadshus, ombyggt 1988.

Byggnadsår: 1942

Arkitekt: HSB:s Riksförbund, Arkitektkontoret, Stockholm genom arkitekten Nils Lindberg

Byggmästare: Byggnadsfirman Gadd & Svensson

Byggherre: Hyresgästföreningens i Hälsingborgs Bostadsrättsförening Valhall

Valhall 17 och Valhall 18. Planteringsvägen 50 samt Tryckerigatan 25, 27 och Fredsgatan 3

Tre flerbostadshus.

Byggnadsår: 1979-80

Arkitekt: Arton Konsulterande Arkitekter AB

Byggmästare:

Byggherre: AB Hälsingborgshem

Bebyggelse utanför kvartersmark

Några byggnader som inte ligger på kvartersmark finns i norra delen av området. Sionkapellet på Västra Sandviksgatan har efter nära hundra år fortfarande samma funktion. Byggnaden uppfördes några år in på 1900-talet av nykterhetslogen "Logen Plantan" men efter några år blev man tvungen att sälja huset på exekutiv auktion. Konsul Olssons dotter Elisabeth Olsson hjälpte till ekonomiskt så att den nybildade "Missionsföreningen Raus Plantering" kunde köpa huset 1912. Det är den enda folk-
rörelsebyggnaden inom stadsdelen och representerar viktiga samhällsfunktioner i den framväxande stadsdelen.

Fasaderna på Sionkapellet har klätts in med fasadsten av kalksten, men såväl tak som fönster och dörrar är original och husets speciella historia ger det ett högt socialhistoriskt värde. De intilliggande funkishusen har fått nya fönster och portar, men har välbevarade putsfasader och tegeltak

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Planteringen 1:44. Västra Sandviksgatan 26, "Logen Plantan nr 2486", "Raus planterings missionshus", "Sion"

Samlingsbyggnad. Fasaderna förändrades ca 1966.

Byggnadsår: 1903
Arkitekt: Okänd
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Byggnadsföreningen Plantan u.p.a.

Planteringen 1:90. Västra Sandviksgatan 24

Flerbostadshus.

Byggnadsår: 1939-40
Arkitekt: Arkitekten Hugo B. Jonsson
Byggmästare: Byggmästaren Ture G. Karlsson
Byggherre: Fabrikören Yngve H. Andersson

Planteringen 1:90. Västra Sandviksgatan 22

Flerbostadshus.

Byggnadsår: 1939
Arkitekt: Arkitekten Hugo B. Jonsson
Byggmästare: Byggmästaren Ture G. Karlsson
Byggherre: Fabrikören Yngve H. Andersson

Planteringen 1:44

Planteringen 1:90,
Västra Sandviksgatan 24

Planteringen 1:90,
Västra Sandviksgatan 22

stadsplan för området med tre kvarter för öppen bostadsbebyggelse (egnahem). Längst i nordväst lades två kvarter ut, Tallkotten (då kallat Kotten) och Bladet, och nordöst om spårvägsanläggningen ett kvarter benämnt Roten.

Sedan gammalt hade Helsingborgs byggnadsstadga förbjudit bostadshus av trä. I slutet av 1910-talet började några snickeriindustrier att tillverka monteringsfärdiga trähus till låg kostnad. De var ett billigt alternativ för egnahemsbyggare och snart restes krav på att de skulle godkännas i Helsingborg. Staden lät därför ett av dessa företag, AB Träkol i Vansbro, uppföra ett provhus i kvarteret Tallkotten i hörnet av Industrigatan och Östra Tallgatan (i detta hus bodde sedan författaren Vilhelm Ekelund).

Eftersom resultatet blev lyckat godkändes sedan trä som byggnadsmaterial till småhus i Helsingborg. Två år efter att provhuset hade uppförts startade byggandet i två av egnahemskvarteren, Bladet och Tallkotten. Det tredje, Roten, blev inte bebyggt, och införlivades senare med kvarteret Triangeln.

Under åren 1922-1927 bebyggdes alla tomter utom två i Bladet och Tallkotten. Trots att staden hade uppfört ett provhus i trä och därmed visat på möjligheten att pressa byggkostnaderna, blev det bara två trähus. I övrigt byggdes stenhus vilket möjligen speglar hur traditionella många byggherrar ännu var.

De två kvarvarande tomterna, en i vardera kvarteret, bebyggdes under 1930- respektive 1940-talet.

I början av 1890-talet anlades Décauvillebanan mellan Helsingborg och Ramlösa. Där linjen Helsingborg – Råå förgrenades med en sidolinje mot Ramlösa bildade spåren en triangel, varför platsen snart kom att kallas Triangeln.

När den smalspåriga banan byggdes om till normalspår 1905-1906, upp-

fördes en anläggning med vagnhallar, verkstäder, elverk, kontor m.m. på platsen. 1924, sex år efter att Planteringen inkorporerats med Helsingborgs stad, tog Helsingborgs Spårvägar över Helsingborg–Råå–Ramlösa Järnvägar (HRRJ).

Med tiden flyttades all spårvägs- och bussverksamhet till Triangeln och där förblev den fram till 2005 då man flyttade till en ny anläggning på Väla södra industriområde.

Talldungen och Triangelns kogen

På ömse sidor om egnahemskvarteren finns delar av Planterings tallskog kvar. Talldungen i väster ingick till 1940-talets slut i ett större obebyggt naturområde som sträckte sig ner till stranden vid Öresund och Ramlösa strandbad.

Redan i slutet av 1700-talet byggdes Ramlösa brunns första strandbad, men det är osäkert om det låg här eller närmre staden. Hela markområdet mellan nuvarande Tall- och Skogsgatorna köptes 1877 av dåvarande ägaren till Ramlösa brunn, läkaren Curt Wallis, och samma år invigdes strandbadet med kallbadhus, serveringspaviljong, skjutbana och musikpaviljong, allt uppfört av

*Nyligen uppförda villor i kvarteret Bladet med Industrigatan 57 närmast i bild.
Foto Carl M. Bagge ca 1925.
Original i Helsingborgs museers samling.*

*Helsingborg-Råå-Ramlösa
Järnvägs nybyggda anläggning
vid Triangeln. Foto 1906.
Original i Helsingborgs museers
samling.*

trä i snickarglädjestil. För att underlätta transporterna mellan Ramlösa brunn och strandbadet anlades en hästspårväg, för övrigt Sveriges första i sitt slag.

I mitten av 1890-talet byggdes ett nytt kallbadhus och en större strandpaviljong med restaurang och kafé på land. De förra förstördes redan 1902 i den beryktade julstormen och därefter satsade man på friluftsbad från enkla badhytter.

Delar av stranden mellan centrala staden och Råå togs i anspråk för olika industri- verksamheter under 1900-talets första hälft. Ramlösa strandbad fanns kvar som en sista rest av det en gång långa och öppna sandfältet söder om staden.

Efter att ha stått tom i 20 år eldades strandpaviljongen upp 1957. Fem år senare stod Sydhamnen färdig. Då hade redan marken öster om stranden bebyggt med industrier. I slutet av 1940-talet etablerade sig Boston Blacking (Bostik) direkt väster om Talldungen

och i början av 1950-talet flerdubblade Plåtförädlingen sin industrimark.

Direkt väster om Plåtförädlingen ner mot stranden låg stugområdet Furet, som i slutet av 1960-talet offrades för den fortsatta utbyggnaden av industri- och hamnområdena mellan Sydhamnen och Kopparverket.

Idag återstår bara Talldungen av de strandnäraskogsområdena väster om Industrigatan. För att få en bild av hur det helt öppna sandfältet närmast stranden såg ut får man dock söka sig längre söderut i Helsingborg.

Triangelskogen öster och söder om egnahemskvarteren är en större tallskog av det slag som dominerade Planteringen fram tills den stora utbyggnaden i början av 1900-talet. På senare decennier har ett flera stigar genom området permanentas och 2007 inlemmades de i Tallskogsleden, en naturslinga från Planteringen till Råå vallar.

Kvarteret Bladet

Kvarteret Bladet var ett av de tre egnahemskvarter som planerades och stadsplanerades 1920. Av kvarterets 14 tomter bebyggdes 13 åren 1922-1927 med en- till tvåfamiljsvillor i en våning med sadel- eller mansardtak. Samtliga villor hade tegeltäckta tak, tolv hade putsade fasader och en hade fasader av Helsingborgstegel. Den kvarvarande tomten bebyggdes i början av 1930-talet med en funkispräglad envåningsvilla med putsade fasader och flackt sadeltak. Flera villor har förändrats påtagligt under senare decennier med nya fasader, ändrade takmaterial och så vidare.

Kulturhistoriska värden

De kulturhistoriska värdena är främst kopplade till förekomsten av ursprunglighet och autenticitet avseende putsade fasader i 1920-talsklassicistisk stil, tegeltak, fönster, dörrar och balkonger.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§:

Bladet 4. Barrstigen 8

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1926

Arkitekt: Byggnadsingenjören Martin Pettersson

Byggmästare: Okänd

Byggherre: Övermaskinisten Einar Larsson

Bladet 5. Barrstigen 10

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. Ett uterum byggdes till ca 1987. Uterummet omfattas ej av klassificeringen.

Byggnadsår: 1927

Arkitekt: Byggnadsingenjören Martin Pettersson

Byggmästare: Okänd

Byggherre: Hamnarbetaren Olof Bengtsson

Bladet 6. Barrstigen 12, "Villa Furet"

Enfamiljsvilla, tillbyggd ca 1947.

Byggnadsår: 1925

Arkitekt: Ingenjören Erik O. Gustafsson

Byggmästare: Byggmästaren John H. Tapper

Byggherre: Gasmästaren C. Wilh. Andersson

Bladet 8. Industrigatan 59

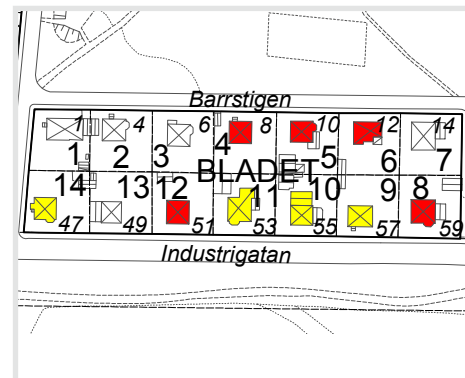
Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. 1933 gjordes en vindsinredning och 1986 tillbyggdes en altan.

Byggnadsår: 1926

Arkitekt: Byggnadsingenjören Martin Pettersson

Byggmästare: Carl Strandqvist, Hjortshög

Byggherre: Spårvagnskontrollören Albin Persson

Bladet 4

Bladet 5

Bladet 6

Bladet 8

Bladet 12

Bladet 9

Bladet 10

Bladet 11

Bladet 14

Bladet 12. Industrigatan 51

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. 1933 gjordes en vindsinredning.

Byggnadsår: 1922-23

Arkitekt: Byggnadsingenjören Martin Pettersson

Byggmästare: Troligen muraren Jöns Jönsson

Byggherre: Muraren Jöns Jönsson

Byggnader av kompletterande värde för miljön:**Bladet 9. Industrigatan 57**

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. 1933 gjordes en vindsinredning.

Byggnadsår: 1923

Arkitekt: Arkitekten Alfred Arvidson

Byggmästare: Troligen muraren Agnar Nilsson

Byggherre: Muraren Agnar Nilsson

Bladet 10. Industrigatan 55

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1922

Arkitekt: Arkitekten Nils J. Lundgren

Byggmästare: Troligen snickaren Per Persson Walldén

Byggherre: Snickaren Per Persson Walldén

Bladet 11. Industrigatan 53

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. 1933 gjordes en vindsinredning och ca 1978 förändrades fasaderna.

Byggnadsår: 1922

Arkitekt: Arkitekten Nils J. Lundgren

Byggmästare: Snickaren Per Jönsson

Byggherre: Snickaren Per Jönsson

Bladet 14. Industrigatan 47

Enfamiljsvilla. Fönsterna förändrades ca 1993.

Byggnadsår: 1922-23

Arkitekt: Byggmästaren Sven Lundgren

Byggmästare: Okänd

Byggherre: Övermontören Bror Lindgren

Övrig bebyggelse inom kvarteret:**Bladet 1. Löfstigen 1**

Ursprungligen tvåfamiljsvilla. Fasaderna och fönsterna förändrades ca 1965.

Byggnadsår: 1922-23

Arkitekt: Byggmästaren Harald Andersson

Byggmästare: Okänd

Byggherre: Tegelbruksarbetaren Otto Ahl

Bladet 2. Barrstigen 4

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. Ca 1975 tillbyggdes ett uterum samt 1976 och 1979 förändrades fasaderna.

Byggnadsår: 1924-25

Arkitekt: Byggnadsingenjören Martin Pettersson

Byggmästare: Byggmästaren John H. Tapper

Byggherre: Tulltjänstemannen Josef Ljungberg

Bladet 3. Barrstigen 6

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. Fasaderna förändrades ca 1979.

Byggnadsår: 1926

Arkitekt: Byggmästaren Sven Lundgren

Byggmästare: Okänd

Byggherre: Maskinisten Rudolf Jacobsson

Bladet 7. Barrstigen 14

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. Fasaderna förändrades ca 1978.

Byggnadsår: 1933

Arkitekt: Arkitekten Alfred Arvidson

Byggmästare: Byggmästaren Agnar Nilsson

Byggherre: Lärarinnan Elida Göransson

Bladet 13. Industrigatan 49, "Villa Carlosro"

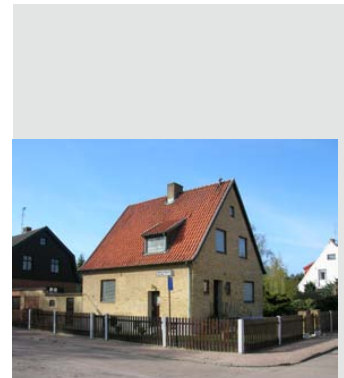
Enfamiljsvilla. Fasaderna och taket förändrades ca 1979.

Byggnadsår: Ca 1922

Arkitekt: Arkitekten Nils J. Lundgren

Byggmästare: Muraren Nils P. Bengtsson

Byggherre: Konduktören Carl Martin Petersson

Bladet 1

Bladet 2

Bladet 3

Bladet 7

Bladet 13

Tallkotten 2

Tallkotten 3

Tallkotten 4

Tallkotten 5

Kvarteret Tallkotten

Kvarteret var ett av de tre egnahemskvarter som planerades och stadsplanerades 1920. Redan innan planen för kvarteret var antagen hade Helsingborgs stad som test uppfört ett monteringsfärdigt trähus, det s.k. Provhuset, på hörnet av Industrigatan och Östra Tallgatan. Alla tomter i kvarteret såldes till privatpersoner och alla utom en uppförde en- och tvåfamiljsvillor mellan 1922 och 1927. Trots det lyckade Provhuset var det bara ytterligare en av tomterna som bebyggdes med ett trähus. Övriga var av sten, utformade i nationalromantisk eller 1920-talsklassistisk stil med fasader av puts eller tegel, med tak av tegel. Den sista tomten i kvarteret bebyggdes i mitten av 1940-talet med en funktionalistisk enfamiljsvilla med både fasader och tak av tegel. Några av husen har genomgått stora ombyggnader med fasadinklädnader och byten av fönster, dörrar och andra detaljer.

Kulturhistoriska värden

Ett flertal villor i kvarteret har klassificerats som *"Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§"* eftersom de är nära ursprungsskicket och representerar stora kulturhistoriska och arkitektoniska värden genom sin tillkomsthistoria och användandet av högkvalitativa tidstypiska byggnadsmaterial.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§:

Tallkotten 2. Östra Tallgatan 19

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår:	1922
Arkitekt:	Arkitekten Nils J. Lundgren
Byggmästare:	Muraren Nils P. Bengtsson
Byggherre:	Muraren Nils P. Bengtsson

Tallkotten 3. Östra Tallgatan 17, "Villa Ibris"

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår:	1923
Arkitekt:	Arkitekten Nils J. Lundgren
Byggmästare:	Muraren Nils P. Bengtsson
Byggherre:	Snickaren Frans F. Knutsson

Tallkotten 4. Östra Tallgatan 15 "Villa Nybo"

Ursprungligen affärs- enfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla.

Byggnadsår:	1922
Arkitekt:	Forssjö Trävaru AB, Katrineholm
Byggmästare:	Forssjö Trävaru AB, Katrineholm
Byggherre:	Inspektören Anders N. Brodin

Tallkotten 5. Östra Tallgatan 13 "Villa Bribo"

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. Ca 1933 gjordes en vindsinredning, 1949 påbyggdes en takkupa och 1988 tillbyggdes ett uterum.

Byggnadsår:	1923
Arkitekt:	Arkitekten Alfred Arvidson
Byggmästare:	Okänd
Byggherre:	Fotografen Hugo Johansson

Tallkotten 8. Östra Tallgatan 7, "Villa Gerda"

Enfamiljsvilla, tillbyggt 1933 med en veranda.

Byggnadsår: 1922-23
Arkitekt: Sven Karlsson
Byggmästare: Muraren Nils S. Karlsson
Byggherre: Muraren Nils S. Karlsson

Tallkotten 10. Planteringsvägen 56

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. Ca 1932 gjordes en butiksindredning och 1933 inreddes vinden.

Byggnadsår: 1927
Arkitekt: Byggnadsingenjören Martin Pettersson
Byggmästare: Byggmästaren Janne Nilsson
Byggherre: Förmannen Johan Gustafsson

Tallkotten 11. Planteringsvägen 58

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1924
Arkitekt: Arkitekten Carl E. Rosenius
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Fru Hilda Jönsson

Tallkotten 13. Löfstigen 6

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1927
Arkitekt: Arkitekten Alfred Arvidson
Byggmästare: Sven Andersson
Byggherre: Lagerbokhållaren Emil Paulsson

Tallkotten 14. Löfstigen 8

Enfamiljsvilla, påbyggd 1957 med en takkupa.

Byggnadsår: 1944
Arkitekt: Byggmästaren J. Martin Bomér
Byggmästare: Byggmästaren August Bengtsson
Byggherre: Plåtslagarmästaren Albin Lindberg

Tallkotten 20. Industrigatan 45

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla, tillbyggd 2003 med en altan.

Byggnadsår: 1922
Arkitekt: Arkitekten Nils J. Lundgren
Byggmästare: J. N:son Corné
Byggherre: Småskolelärarinnan Hilma Ekenberg

Tallkotten 8

Tallkotten 10

Tallkotten 11

Tallkotten 13

Tallkotten 14

Tallkotten 20

Tallkotten 1

Tallkotten 7

Tallkotten 12

Tallkotten 16

Tallkotten 18

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Tallkotten 1. Östra Tallgatan 21, "Villa Vilhelmsro"

Enfamiljsvilla, tillbyggd 1972 och 1987.

Huset beboddes en tid av författaren Vilhelm Ekelund.

Byggnadsår: 1920

Arkitekt: AB Industriebostäder, Stockholm

Byggmästare: AB Träkol, Vansbro

Byggherre: Hälsingborgs stad

Tallkotten 7. Östra Tallgatan 9

Tvåfamiljsvilla, påbyggd ca 1953 med en frontespis.

Byggnadsår: 1923

Arkitekt: Byggnadsingenjören Martin Pettersson

Byggmästare: Troligen muraren Carl J. Wantzin

Byggherre: Muraren Carl J. Wantzin

Tallkotten 12. Löfstigen 4

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla.

Tillbyggt 1951 samt 1972 förändrades taket och fönsterna.

Byggnadsår: 1924-25

Arkitekt: Snickaren Nils Magnusson

Byggmästare: Muraren Hjalmar Persson

Byggherre: Arbetaren Per Jönsson, Landskrona

Tallkotten 16. Löfstigen 12, "Villa Tallbo"

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1926

Arkitekt: Byggmästaren Sven Lundgren

Byggmästare: Byggmästaren Sven Lundgren

Byggherre: Spårvagnsföraren Arne S. Lundgren

Tallkotten 18. Löfstigen 16, "Villa Viola"

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. Fönsterna förändrades ca 1946.

Byggnadsår: 1923

Arkitekt: Byggmästaren Harald Andersson

Byggmästare: Okänd

Byggherre: Tegelbruksarbetaren Victor Johansson

Tallkotten 19. Löfstigen 18, "Villa Rosenhill"

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla.

1961 tillbyggdes ett garage och 1972-73 tillbyggdes ett uterum.

Byggnadsår: 1922-23

Arkitekt: Arkitekten Nils J. Lundgren

Byggmästare: Muraren Nils P. Bengtsson

Byggherre: Snickaren August W. Rosberg

Övrig bebyggelse inom kvarteret:**Tallkotten 6. Östra Tallgatan 11, "Villa Björkhem"**

Enfamiljvilla. 2006 förändrades fasaderna, fönsterna och dörrarna.

Byggnadsår: 1922
Arkitekt: AB Industriebostäder, Stockholm
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Cementgjutaren J. Bernh. Nilsson

Tallkotten 9. Östra Tallgatan 5

Ursprungligen tvåfamiljvilla, nu enfamiljvilla, tillbyggd 1929 med ett burspråk.

Byggnadsår: 1922-23
Arkitekt: Byggmästaren Sven Lundgren
Byggmästare: Troligen byggnadssnickaren Fritz Ekander
Byggherre: Byggnadssnickaren Fritz Ekander

Tallkotten 15. Löfstigen 10, "Villa Evy"

Ursprungligen tvåfamiljvilla, nu enfamiljvilla.

Byggnadsår: 1926
Arkitekt: Byggmästaren Sven Lundgren
Byggmästare: Byggmästaren Sven Lundgren
Byggherre: Spårvagnsföraren Jacob Bildt

Tallkotten 17. Löfstigen 14

Ursprungligen tvåfamiljvilla, nu enfamiljvilla. 1933 gjordes en vindsinredning, 1968 förändrades fasaderna och 1987 tillbyggdes ett uterum.

Byggnadsår: 1924
Arkitekt: Arkitekten Alfred Arvidson
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Förmannen Karl Andersson

Tallkotten 19

Tallkotten 6

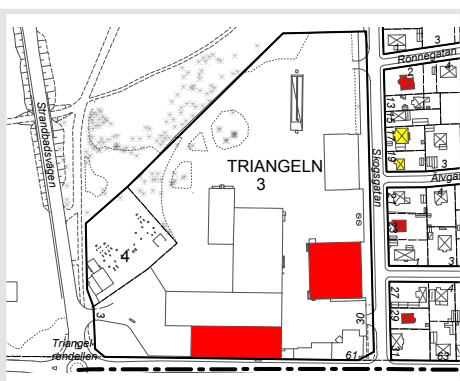
Tallkotten 9

Tallkotten 15

Tallkotten 17

Kvarteret Triangeln

När Planteringen stadsplanerades 1911-1912 utelämnades kvarteret Triangeln. Det var då sedan fem år tillbaka bebyggt med ett elverk, lokstallar, verkstäder, kontor med mera för Helsingborg-Råå-Ramlösa Järnväg. Den ursprungliga anläggningen bestod av en- till tvåvåningsbyggnader med mönstermurade fasader av gult och rött tegel. När egnahemskvarteren norr och öster om Triangeln stadsplanerades 1920-1921 fastställdes också kvarterets nyttjande för järnvägsändamål. Sedan Helsingborg-Råå-Ramlösa Järnväg integrerats i stadens spårvägsnät flyttades successivt all lokaltrafik till Triangeln. När busstrafiken byggdes ut på 1940-talet uppfördes ett stort bussgarage utmed Skogsgatan. Det fick ett karaktäristiskt bågformat tak och samtidigt fick även spårvagnshallen från 1905-1906 med ett liknande tak. På 1950-talet genomfördes flera stora byggnadsarbeten, först en verkstadsbyggnad för bussar, sedan byggdes den gamla spårvagnshallen om samtidigt som delar av den ursprungliga anläggningen på tomten ersattes av nya kontorslokaler. Sist uppfördes ett kombinerat spårvagns- och bussgarage. Samtliga byggnader fick ett modernistiskt formspråk efter ritningar av arkitekten Mogens Mogensen.

Sedan spårvägen lagts ner 1967 byggdes samtliga hallar om för busstrafikens behov. I mitten av 70-talet tillkom en tvätthallsbyggnad och i två etapper till- och ombyggdes kontorsbyggnaden mellan 1979 och 1990.

1940 ändrades stadsplanen och egnahemskvarteret Roten nordost om Triangeln, som aldrig hade bebyggt slopades. Där byggdes en fördelningsstation som utvidgades 1970. I början av 2000-talet upphörde kollektivtrafikepoken vid Triangeln då hela bussdepån flyttades till en ny anläggning på Väla. Byggnaderna har numrerats i kronologisk ordning för att det ska bli lättare att hitta i programmet.

Kulturhistoriska värden

Både garage och verkstadsbyggnaderna från 1940- och 50-talen uppfördes i en tid då även tekniska byggnader ofta fick en väl bearbetad arkitektonisk form med material av hög kvalitet.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§:**Triangeln 3, Strandbadsvägen 3, "Vagnhall A"**

Ursprungligen spårvagnshall och verkstadsbyggnad, sedan bussgarage och verkstad, ombyggd 1944 efter ritningar av byggnadsingenjören Erik Ivar Wihlborg samt till- och ombyggd 1954 efter ritningar av arkitekten Mogens Mogensen. Portarna förändrades 1983, taket 1987 och fasaderna 1994.

Byggnadsår: 1905-06
Arkitekt: Okänd
Byggmästare: Byggmästaren Magnus Lundström
Byggherre: Helsingborg-Råå-Ramlösa Järnvägs AB

Triangeln 3, Skogsgatan 30, "Bussgaraget"

F.d. bussgarage, ombyggt ca 1985-86.

Byggnadsår: 1944-45
Arkitekt: Byggnadsingenjören Erik Ivar Wihlborg
Byggmästare: Byggnadsfirman And. J. Ahlström
Byggherre: Helsingborgs stad

Övrig bebyggelse inom kvarteret:**Triangeln 3, Strandbadsvägen 3, "Verkstaden"**

F.d. verkstadsbyggnad, tillbyggd 1977. Portarna förändrades 1994.

Byggnadsår: 1950
Arkitekt: Arkitekt SAR Mogens Mogensen
Byggmästare: Ingenjören Carl Svensson
Byggherre: Helsingborgs stad

Triangeln 3, Industrigatan 61, "Förvaltningsbyggnaden"

Ursprungligen kontorsbyggnad, nu skolbyggnad, påbyggd ca 1979 samt till- och ombyggd 1989-90.

Byggnadsår: 1954
Arkitekt: Arkitekt SAR Mogens Mogensen
Byggmästare: Byggnadsfirman Gadd & Svensson
Byggherre: Helsingborgs stad

Triangeln 3, Strandbadsvägen 3, "Vagnhall B"

Ursprungligen spårvagnshall och bussgarage, sedan bussgarage.

Byggnadsår: 1956-57
Arkitekt: Arkitekt SAR Mogens Mogensen
Byggmästare: Byggnadsfirman Gadd & Svensson
Byggherre: Helsingborgs stad

Triangeln 3 "Vagnhall A"

Triangeln 3 "Bussgaraget"

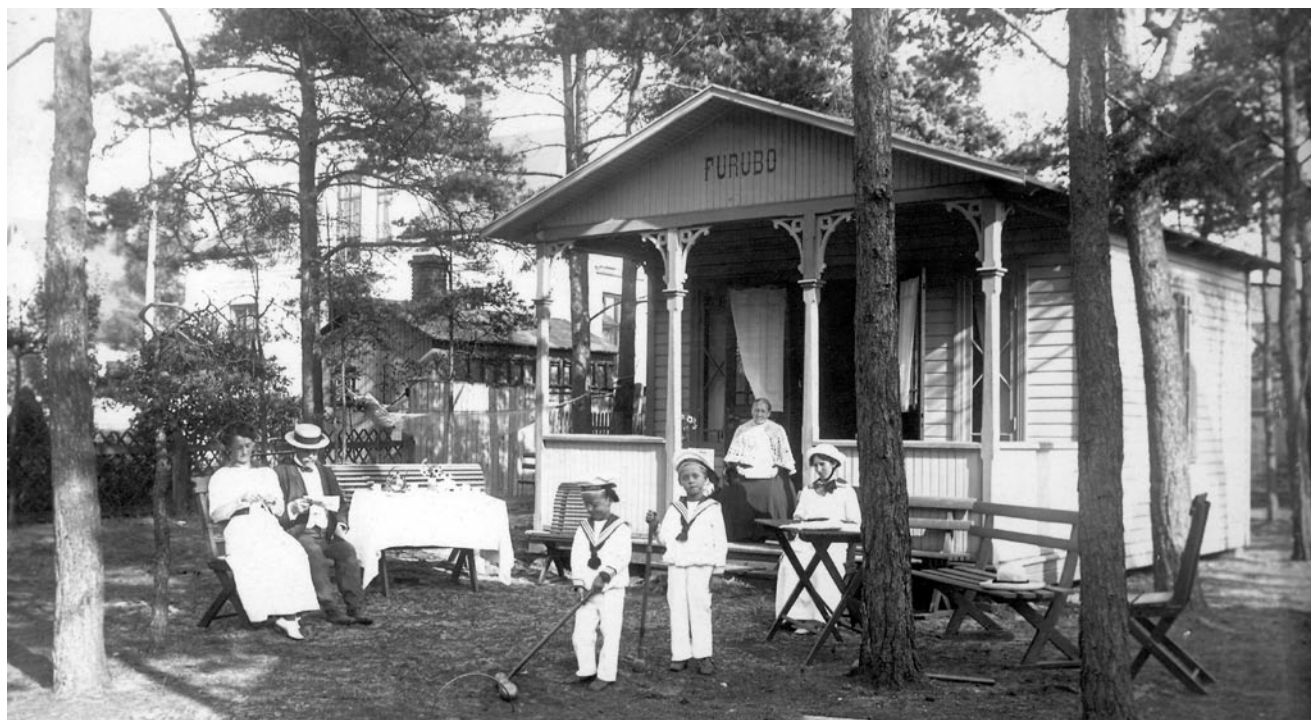
Triangeln 3 "Verkstaden"

Triangeln 3 "Förvaltningsbyggnaden"

Triangeln 3 "Vagnhall B"

På många av tomterna i Skogen uppfördes kring sekelskiftet 1899/1900 mindre sommarstugor, som längre fram ersattes av villor för helårsboende. Furu-bo låg i kvarteret Apelsinen och ersattes på 1920-talet av villan på Skogsgatan 29. Till vänster i bilden skymtar Skogsgatan 27. Foto Nelly Gunnarsson ca 1915. Original i Helsingborgs museers samling.

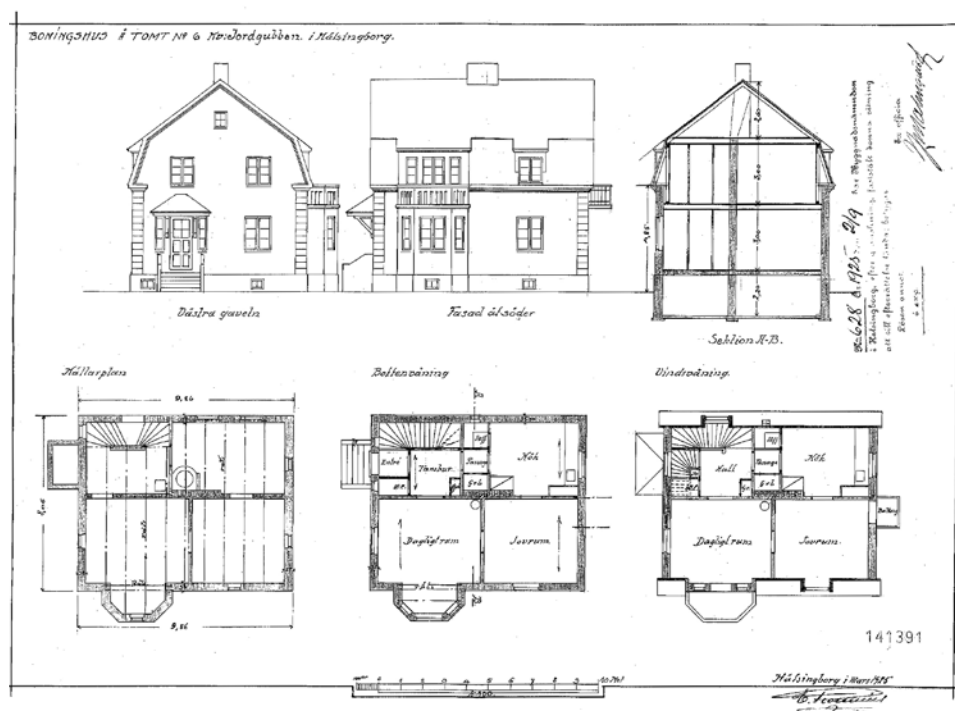
Skogen

Innan området bebyggdes med villor fanns här en ganska tät tallskog. I området finns de äldsta bevarade byggnaderna i Planteringen. Någon gång efter 1830 byggdes tre små torp i kvarteret Fikonet, de enda husen i området till slutet av 1800-talet då konsul Nils Persson köpte markområdet och gjorde en plan för utstyckning i kvarter och tomter. Området delades in i åtta rektangulära kvarter och 1895 påbörjades tomtförsäljningen. Under åren fram till första världskriget byggdes ett trettiotal större och mindre villor i området, främst utmed Skogsgatan, Planteringsvägen, Miatorpsgratan och Industrigatan. Några av husen var enfamiljsvillor av borgerlig karaktär, men flertalet var enklare två- eller flerfamiljsvillor. Det byggdes också några sommarhus samt ett och annat mindre flerbostadshus. Vid Industrigatan fanns två nöjesställen, Skogshem och

Oscarsro, det senare på Industrigatans västra sida. Strax intill uppfördes i mitten av 1910-talet en större industri, AB Plåtförädlingen.

Konsul Perssons byggnadsplan för området ändrades helt vid stadsplanläggningen 1911-1912. Detta fick dock ingen praktisk betydelse eftersom i stort sett inget byggdes i området fram till 1920-talets början. Då hade man redan antagit en annan plan som med vissa avvikelser följde Perssons plan. Åren 1920-1935 byggdes villor, från små enfamiljsvillor till stora flerfamiljsvillor, runtom i Skogen.

För att bevara områdets villakarakter tillkom en ny stadsplan i början av 1940-talet som begränsade byggnadsrätten till maximalt tre bostadslägenheter per fastighet (förutom för tomterna närmast Planteringsvägen). På 1940- och

Ritning till egnahemsvilla i kvarteret Jordgubben upprättad av arkitekten Carl E. Rosenius 1925. Villan med två lägenheter, en i varje plan, är typisk för tiden och området. Original i Helsingborgs stadsarkiv.

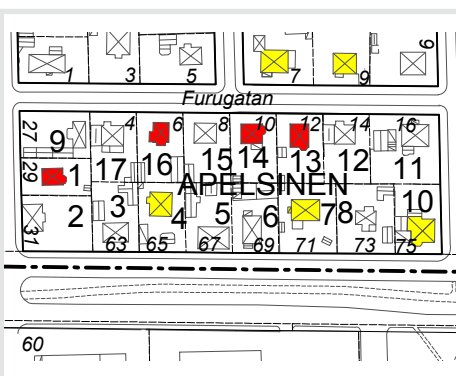
1950-talen bebyggdes några kvarvarande tomter i området, men sedan skedde inga förändringar förrän en del av de äldsta husen revs och nya villor byggdes på 1970- och 1980-talen.

Kvarteren i området namngavs med djurnamn kring 1900 (Flodhästen, Tigern, Leoparden, Björnen, Elefanten, Lejonet och Bävren). Alla utom Flodhästen ändrades efter inkorporeringen med Helsingborg 1918 eftersom de redan användes på andra håll. De nya namnen togs efter frukter och bär. Kvarteret Lejonet delades genom Torsgatans framdragning 1905 i två kvarter, Jordgubben och Mandeln.

Rönneplatsen

I stadsplanen från 1911-1912 hade man tänkt sig en liten snedställd plats mellan Rönnegatan och en då planerad gata på tvären mellan Planteringsvägen och Miatorpsgatan. När Sigfrid Ewald upprättade en reviderad stadsplan för Skogområdet fick Rönneplatsen sin

nuvarande form. Fram tills skapandet av Tallskogsleden genom Planteringen år 2007 var Rönneplatsen en försummad plats. På den stora gräsytan som genomskärs av en stig som ingår i Tallskogsleden står ett flertal tallar och lövträd som en rest av den en gång täta skogen.

Kvarteret Apelsinen

I början av 1890-talet planerades ett kvarter med namnet Tigern motsvarande de nordligaste två tredjedelarna av nuvarande kvarteret Apelsinen. Åtta tomter såldes varav fem bebyggdes med mindre bostadshus kring år 1900. Ett par av tomterna togs i anspråk för ett nöjesställe kallat Skogslust. Där byggdes 1907 en större träbyggnad med dansbana utmed Furugatan.

1911 fick kvarteret sitt nuvarande namn och utsträckning och det fastställdes att det skulle bebyggas med fristående bostadshus. 1923 påbörjades det första av en rad villabyggen och fram till 1926 uppfördes elva villor, varav tre på den tidigare dansbanebyggnadens plats. De flesta var tvåfamiljsegnahem med fasader i puts eller Helsingborgstegel, men däremellan uppfördes ett mindre egnahem i trä för en familj samt en större borgerligt präglad villa. På den sista obebyggda tomten i kvarteret uppfördes i slutet av 1950-talet en enplansvilla av trä och i början av 1980-talet revs ett av de ursprungliga bostadshusen. De övriga husen från tiden runt 1900 har ändrats påtagligt under 1900-talets andra hälft.

Kulturhistoriska värden

De kulturhistoriska värdena är främst knutna till villorna från 1910- och 1920-talen med tidstypiska fasader av tegel och puts, tak av tegel samt karaktärsbärande originaldetaljer som fönster, dörrar och balkonger.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§:

Apelsinen 1. Skogsgatan 29

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla.

Byggnadsår:	1926-27
Arkitekt:	Byggmästaren Sven Lundgren
Byggmästare:	Okänd
Byggherre:	Fabrikören Carl A. Lindberg

Apelsinen 13. Furugatan 12

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. 1933 gjordes en vindsinredning.

Byggnadsår:	1925
Arkitekt:	Gummifabriksarbetaren Gottfrid Nilsson
Byggmästare:	Muraren Anders Svahn
Byggherre:	Fröken Anette Kihlgren

Apelsinen 14. Furugatan 10

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla.

Byggnadsår:	1924
Arkitekt:	Byggnadsingenjören Martin Pettersson
Byggmästare:	Okänd
Byggherre:	Elektrikern Alexander Steckel

Apelsinen 16. Furugatan 6

Tvåfamiljsvilla.

Byggnadsår:	1926
Arkitekt:	Förmannen Gottfrid Nilsson
Byggmästare:	Okänd
Byggherre:	Målaren Evald Andersson

Apelsinen 1

Apelsinen 13

Apelsinen 14

Apelsinen 16

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Apelsinen 4. Industrigatan 65

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1924
Arkitekt: Arkitekten Carl E. Rosenius
Byggmästare: Konstruktören Nils Kastberg
Byggherre: Konstruktören Nils Kastberg

Apelsinen 7. Industrigatan 71, "Villa Berita"

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1923
Arkitekt: Arkitekten Ola Anderson
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Lagerchefen Anton Uhlin

Apelsinen 10. Industrigatan 75

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1916
Arkitekt: Troligen arkitekten Carl E. Rosenius
Byggmästare: Troligen snickaren Carl J. Otterberg
Byggherre: Snickaren Carl J. Otterberg

Övrig bebyggelse inom kvarteret:

Apelsinen 2. Skogsgatan 31, "Villa Lugnet"

Ursprungligen flerfamiljsvilla, till-, på och ombyggd till tvåfamiljsvilla 1954 efter ritningar av ingenjören Hans Ekelund, Lund.

Byggnadsår: 1899
Arkitekt: Okänd
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Kalkbrännaren Sven Andersson

Apelsinen 3. Industrigatan 63

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: Ca 1983
Arkitekt: LB-Hus AB, Bromölla
Byggmästare: Leif Jerse, Ronneby
Byggherre: Britta Wännman, Sösdala

Apelsinen 5. Industrigatan 67, "Villa Thildesborg"

Flerfamiljsvilla, på- och ombyggd 1971-72 samt taket förändrat ca 1973.

Byggnadsår: 1902
Arkitekt: Okänd
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Tegelbruksarbetaren Nils Johnsson

Apelsinen 6. Industrigatan 69

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1958-59
Arkitekt: Egna hem, AB Myresjöhus - AB Vetlandahus
Byggmästare: Byggmästaren Henry Råvik
Byggherre: Plåtslagarmästaren Johan Ljung

Apelsinen 4

Apelsinen 7

Apelsinen 10

Apelsinen 2

Apelsinen 3

Apelsinen 5

Apelsinen 6

Apelsinen 8

Apelsinen 9

Apelsinen 8. Industrigatan 73

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1923-24**Arkitekt:** Forssjö Trävaru AB, Katrineholm genom arkitekten Sixten Lööf**Byggmästare:** Muraren Edvin Hansson**Byggherre:** Rikstelefonisten Bertha Pramberg**Apelsinen 9. Skogsgatan 27, "Villa Hemmet"**

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1899**Arkitekt:** Okänd**Byggmästare:** Okänd**Byggherre:** Arbetaren Sven A. Lindberg**Apelsinen 11. Furugatan 16**

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. Fasaderna förändrades ca 1971.

Byggnadsår: 1925**Arkitekt:** Statens byggnadsbyrå, Stockholm**Byggmästare:** Okänd**Byggherre:** Smidesmästaren Karl Alfred Karlsson**Apelsinen 12. Furugatan 14**

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. 1933 gjordes en vindsinredning och ca 1968 förändrades fasaderna.

Byggnadsår: 1924-25**Arkitekt:** Arkitekten Carl E. Rosenius**Byggmästare:** Okänd**Byggherre:** Byggnadsarbetaren Karl Nilsson**Apelsinen 15. Furugatan 8**

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. 1933 gjordes en vindsinredning.

Byggnadsår: 1925**Arkitekt:** Byggnadssnickaren Witus Österlind**Byggmästare:** Troligen byggnadssnickaren Witus Österlind**Byggherre:** Byggnadssnickaren Witus Österlind**Apelsinen 17. Furugatan 4**

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. Tillbyggt ca 1956 och ca 1987-88 samt fasaderna och fönsterna förändrade ca 1973-74.

Byggnadsår: 1924**Arkitekt:** Arkitekten Carl E. Rosenius**Byggmästare:** Troligen muraren Elof Österlind**Byggherre:** Skomakaren Knut Flygare

Apelsinen 11

Apelsinen 12

Apelsinen 15

Apelsinen 17

Kvarteret Aprikosen

Byggandet i kvarteret reglerades 1921 till friliggande eller kopplad bostadshus i två våningar. De åtta tomterna bebyggdes 1926-1927 med villor i en våning med mansardvåning och alla utom två inrymde från början två bostäder. Fasadmaterialet var genomgående puts och på taken lades tegel eller eternit. I slutet av 1980-talet ersattes en av de ursprungliga egnahemsvillorna av en envånings katalogvilla. Kvarstående äldre villor har förändrats i varierande grad.

Kulturhistoriska värden

Flera av de ursprungliga villorna från 1920-talet har förändrats genomgripande under senare decennier, men en av dem har en mer autentisk karaktär med intakta putsfasader, eternittäckt tak och tidstypiska fönster och dörrar. Ytterligare tre villor har ursprungliga putsfasader, tegeltak eller ursprungliga fönster.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§:

Aprikosen 8. Tomtegatan 3

Enfamiljsvilla, tillbyggd ca 1987. Tillbyggnaden omfattas ej av klassificeringen.

Byggnadsår: 1926-27

Arkitekt:

Byggmästare: Okänd

Byggherre: Målaren Evald Andersson

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Aprikosen 1. Tomtegatan 1

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. Fasaderna förändrades ca 1976, men återställdes 2007.

Byggnadsår: 1926-27

Arkitekt: Snickaren John Ekelund

Byggmästare: Okänd

Byggherre: Plåtslagaremästaren Axel Tage Pettersson

Aprikosen 6. Furugatan 9

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1926

Arkitekt: Ingenjören Hilding Johnson

Byggmästare: Snickaren Edvard Lindskog

Byggherre: Elektrikern Oscar Gustafsson

Aprikosen 7. Furugatan 7

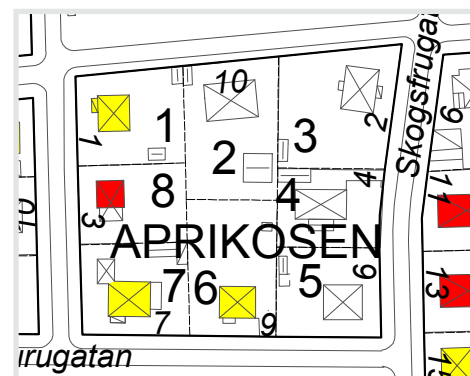
Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla, tillbyggd ca 1929 och 1974, det senare året med en altan. 1974 års tillbyggnad omfattas ej av klassificeringen.

Byggnadsår: 1926-27

Arkitekt: Byggnadsingenjören Martin Pettersson

Byggmästare: Okänd

Byggherre: Byggnadsarbetaren Karl Nilsson

Aprikosen 8

Aprikosen 1

Aprikosen 6

Aprikosen 7

Aprikosen 2

Aprikosen 3

Aprikosen 4

Aprikosen 5

Övrig bebyggelse inom kvarteret:

Aprikosen 2. Älvgatan 10

Flerfamiljsvilla. 1933 gjordes en vindsinredning och ca 1978 förändrades fasaderna.

Byggnadsår: 1927
Arkitekt: Snickaren John Ekelund
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Dynamoskötaren Henning G. Olsson

Aprikosen 3. Skogsfrugatan 2

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. 1933 gjordes en vindsinredning och ca 1982 förändrades fasaderna.

Byggnadsår: 1926
Arkitekt: Förmannen Gottfrid Nilsson
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Byggnadsarbetaren Edvin Nilsson

Aprikosen 4. Skogsfrugatan 4

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: Ca 1987-88
Arkitekt: Myresjöhus, Vetlanda
Byggmästare: Berndt Wall, Billesholm
Byggherrar: Peter Ewerlöf och Pia Ewerlöf

Aprikosen 5. Skogsfrugatan 6, "Villa Furubo"

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1926
Arkitekt: Byggnadsingenjören Martin Pettersson
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Inspektören Sven Anton Wall

Kvarteret Dadeln västra

I den ursprungliga styckningsplanen för Planteringen var avsikten att skapa ett kvarter med namnet Leoparden. Det skulle omfatta hela nuvarande kvarteret Dadeln västra och norra halvan av kvarteret Aprikosen. Bara fyra tomter såldes, tre mot Skogsgatan och en mot Furugatan. Två av tomterna vid Skogsgatan bebyggdes under 1900-talets första decennium med mindre trähus. På de två andra tomterna, hörnet Skogsgatan – Furugatan och nr 3 på Furugatan, byggdes två villalikhande byggnader 1903 och 1908.

I 1911-1912 års stadsplan var kvarteret Dadeln västra tänkt att utgöra en enhet med Dadeln östra, men 1922 fick kvarteret Dadeln västra sin nuvarande form, avsett för hus i öppet eller kopplat byggnadssätt i maximalt två våningar. 1920 ersattes ett av de små trähusen av en tvåfamiljsvilla och sex år senare det andra. 1925-1926 uppfördes fyra en- och tvåbostadshus. Stilmässigt var de ganska varierade, från nationalromantiskt präglade trävillor (varav en kom från ett kataloghusföretag) till 1920-klassicismiskt präglade villor med putsfasader, med antingen sadeltak eller mansardtak.

Under 1960-1980-talen genomgick flera av kvarterets villor stora ombyggnader och flera fasader kläddes in med tegel eller plåt. Takmaterial liksom fönster och dörrar byttes ut. Den allra äldsta villan från 1903 revs 1987 och ersattes av ett kataloghus.

Kulturhistoriska värden

En av 1920-talsvillorna som har kvar mycket av ursprungsskicket med putsade fasader, tegeltak och spröjsade fönster har klassificerat som *"Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§"*.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§:

Dadeln västra 8. Skogsgatan 23

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1920-21

Arkitekt: Arkitekten Alfred Arvidson

Byggmästare: Troligen snickaren Carl J. Otterberg

Byggherre: Snickaren Carl J. Otterberg

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Dadeln västra 3. Älvgatan 6

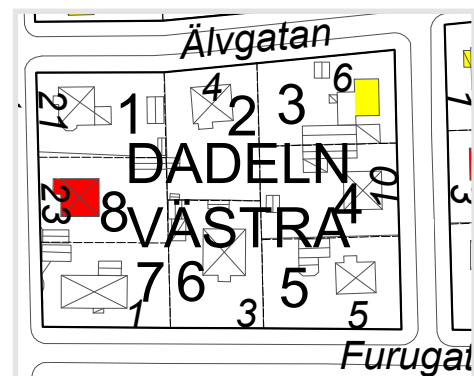
Enfamiljsvilla. Taket förändrades 1961 och 1971 gjordes en tillbyggnad.

Byggnadsår: 1926

Arkitekt: Forssjö Trävaru AB, Katrineholm genom arkitekten Sixten Lööf

Byggmästare: Byggnadssnickaren Joh. W. Esbjörnsson

Byggherrar: Tegelbruksarbetaren Ivar Ljungström och fru Ebba Ljungström

Dadeln västra 8

Dadeln västra 3

Dadeln västra 1

Dadeln västra 2

Dadeln västra 4

Dadeln västra 5

Dadeln västra 6

Dadeln västra 7

Övrig bebyggelse inom kvarteret:

Dadeln västra 1. Skogsgatan 21

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. Ca 1962 förändrades fasaderna och ca 1973 gjordes en tillbyggnad.

Byggnadsår: 1926

Arkitekt: Ivar L. Nilsson, Tyringe

Byggmästare: Troligen snickarna Johan Axelson och Karl Nilsson, Matteröd

Byggherrar: Snickarna Johan Axelson och Karl Nilsson, Matteröd

Dadeln västra 2. Älvgatan 4

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. Fönsterna förändrades ca 1978 samt fasaderna och taket förändrades ca 1980.

Byggnadsår: 1926

Arkitekt: Ingenjören Hilding Johnson

Byggmästare: Snickaren Edvard Lindskog

Byggherre: Änkefrun Emma Brogren

Dadeln västra 4. Tomtegatan 10

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. 1933 gjordes en vindsinredning och ca 1980 förändrades balkongerna.

Byggnadsår: 1926

Arkitekt: Byggmästaren Harald Andersson

Byggmästare: Okänd

Byggherrar: Muraren Axel Liljedahl, Emil Nilsson, muraren Samuel Nordin och Rudolf Åkesson

Dadeln västra 5. Furugatan 5

Enfamiljsvilla. Fasaderna och taket förändrades ca 1978-79.

Byggnadsår: 1925

Arkitekt: Byggnadsingenjören Martin Pettersson

Byggmästare: Okänd

Byggherre: Spårvägsarbetaren Emil Svensson

Dadeln västra 6. Furugatan 3, "Villa Dagahill"

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. Fasaderna och fönsterna förändrades ca 1969-70.

Byggnadsår: 1908

Arkitekt: Okänd

Byggmästare: Troligen muraren Carl A. Jeppsson

Byggherre: Muraren Carl A. Jeppsson

Dadeln västra 7. Furugatan 1

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: Ca 1987-88

Arkitekt: Myresjöhus, Vetlanda

Byggmästare:

Byggherrar: Jörn Fern och Kamma Ogdal-Fern

Kvarteret Dadeln Östra

Ursprungligen kallades det nuvarande kvarteret Dadeln östra kvarteret Björnen. Avsikten var att kvarteret skulle sträcka sig längre söderut in över nuvarande Rönneplatsen. Fem tomter såldes vid Skogsgatan kring sekelskiftet 1900. På fyra byggdes små hus, två fungerade troligen som sommarhus. På den femte tomten uppfördes en större flerfamiljsvilla. I 1911-1912 års stadsplan var avsikten att skapa stort kvarter med beteckningen Dadeln, som skulle få en annan östlig avslutning då det skulle avskäras österut av en väg på tvären mellan Planteringsvägen och Miatorpsgratan.

1922 fick kvarteret sin nuvarande form. Byggrätten blev samma som för övriga delar av området Skogen - friliggande eller kopplade byggnader i som mest två våningar. På de fem obebyggda tomterna uppfördes en- två- och flerfamiljsvillor under åren 1924-1928, och ett av husen från 1900-talets början ersattes av en egnahemsvilla. Liksom i kvarteret Dadeln västra varierade byggnadsstilen på 1920-talshusen, från monteringsfärdiga småhus av trä till putsade två- och flerfamiljsvillor. Därefter skedde inga stora förändringar av kvarterets bebyggelse förrän i slutet av 1900-talet då flera av husen byggdes om. Ett av de äldsta husen revs och ersattes av en nybyggd villa.

Kulturhistoriska värden

De kulturhistoriska värdena är knutna till den autentiska putsade villan från 1900-talets början, med ljusa fasader och rött tegeltak. Vidare finns ett par putsade villor och monteringsfärdiga trähus med många väl bibehållna detaljer och karaktär.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§

Dadeln östra 3. Rönnegatan 6, "Villa Lillebo"

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1924

Arkitekt: Forssjö Trävaru AB, Stockholm genom arkitekten Sixten Lööf

Byggmästare: Okänd

Byggherre: Järnarbetaren Ivan Svensson

Dadeln östra 14+15. Rönnegatan 2

Ursprungligen sommarvilla, till-, på och ombyggd till enfamiljsvilla 1921-23 efter ritningar av arkitekten Carl E. Rosenius.

Byggnadsår: Mellan 1899 och 1906

Arkitekt: Okänd

Byggmästare: Okänd

Byggherre: Handelsidkarskan Ingrid Wiberg

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Dadeln östra 4. Tomtegatan 4

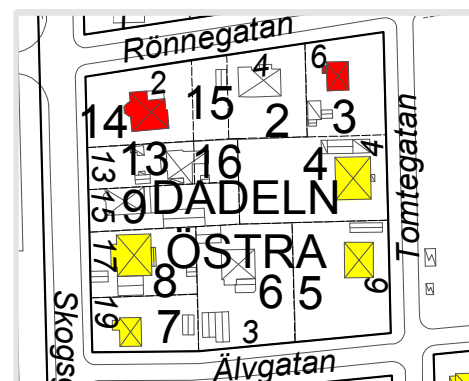
Flerfamiljsvilla. 1933 gjordes en vindsinredning.

Byggnadsår: 1927

Arkitekt: Snickaren John Ekelund

Byggmästare: Okänd

Byggherre: Plåtslagaren Tage Axel Pettersson

Dadeln östra 3

Dadeln östra 14 och 15

Dadeln östra 4

Dadeln östra 5

Dadeln östra 7

Dadeln östra 8

Dadeln östra 2

Dadeln östra 6

Dadeln östra 9

Dadeln östra 13 och 16

Dadeln östra 5. Tomtegatan 6

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1925-26
Arkitekt: Förmannen Gottfrid Nilsson
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Kommunalarbetaren Harald Nilsson

Dadeln östra 7. Skogsgatan 19, "Villa Lille-Bo"

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1925
Arkitekt: Forssjö Trävaru AB, Katrineholm genom arkitekten Sixten Lööf
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Kommunalarbetaren Gustaf A. Isaksson

Dadeln östra 8. Skogsgatan 17, "Villa Skogshyddan"

Ursprungligen flerbostadsvilla, nu enfamiljsvilla. Fasaderna och fönsterna förändrades ca 1970.

Byggnadsår: Ca 1902
Arkitekt: Okänd
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Johan Carlsson

Övrig bebyggelse inom kvarteret:**Dadeln östra 2. Rönnegatan 4**

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. Fasaderna förändrades 1948 och ca 1976 gjordes en tillbyggnad.

Byggnadsår: 1925
Arkitekt: Linjearbetaren Carl G. Rosén
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Telefonarbetaren Gustaf Adolf Lundgren

Dadeln östra 6. Älvgatan 3

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. Fasaderna och fönsterna förändrades ca 1974 och ca 1980 gjordes en ombyggnad.

Byggnadsår: 1927-28
Arkitekt: Troligen byggmästaren Edvard Lindskog
Byggmästare: Byggmästaren Edvard Lindskog
Byggherre: Byggmästaren Edvard Lindskog

Dadeln östra 9. Skogsgatan 15

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: Ca 1990-91
Arkitekt: Österlen-Hus AB, Malmö
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Kurt Keller

Dadeln östra 13+16. Skogsgatan 13, "Villa Lyckebo"

Enfamiljsvilla. Ca 1937 gjordes en vindsinredning och 1948 förändrades taket.

Byggnadsår: Ca 1899-1900
Arkitekt: Okänd
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Järnarbetare Axel Lindström

Kvarteret Fikonet

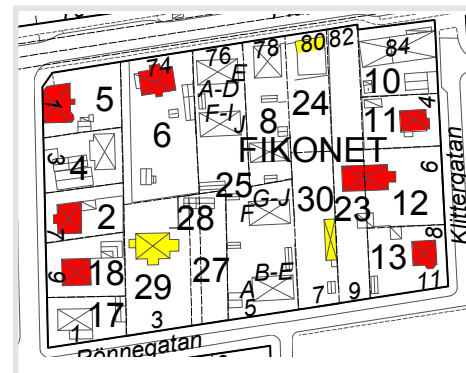
Troligen redan på 1830-talet uppfördes tre mindre hus utmed nuvarande Planteringsvägen. De låg på ofri grund och marken ägdes av gården Pålstorp 5. Så småningom såldes detta markområde till Ramlösa brunnns ägare, läkaren Curt Wallis, (som ville åt markskiftet närmast Öresund för att kunna anlägga ett havsbad). 1882 sålde Wallis området till konsul Persson som i mitten av 1890-talet började avsöndra tomter med början i nuvarande kvarteret Fikonet (som då kallades Elefanten). Mellan 1895 och 1905 såldes samtliga tomter i kvarteret, både de som redan var bebyggd, och nya byggnadstomter. Här etablerades varierad bebyggelse; borgerliga enfamiljshus, en- och tvåbostadshus och stora flerbostadshus. De största husen byggdes i korsningen av Skogsgatan och Planteringsvägen. Utmed Rönnegatan byggdes flera villor av olika storlek. Trots variationen i storlek och byggnadstyp var stilen på husen relativt sammanhållen, fasader i antingen tegel eller puts, med de flesta taken av papp. De arkitektoniska referenserna var antingen fritt historiska eller renässansartade.

I 1911-1912 års stadsplan var kvarteret avsett för slutet bebyggelse. Mellan 1922 och 1941 bebyggdes fyra tomter med tre villor och ett mindre flerbostadshus. Alla hus fick fasader av tegel, byggnadsstilen varierade från stram 1920-talsklassicism till skånsk tegelfunkis. Parallellt med nybyggena under 1800-talets slut och 1900-talets första hälft genomgick landsvägshusen från 1800-talets första hälft flera större och mindre ombyggnader. Det ursprungliga korsverket putsades över och halmtaken ersattes med papp. Med tiden inreddes butikslokaler i hela eller delar av husen som därmed försågs med stora skyltfönster. Ett av landsvägshusen beviljades rivningslov 2010 och har därför lyfts ur bevarandeprogrammet.

Bebyggelsen i kvarteret är varierad och representerar en lång tidsperiod, från det kvarvarande landsvägshuset till nybyggda radhus. Dessa har byggts på platsen för det tredje landsvägshuset utmed Planteringsvägen. Gällande detaljplan antogs 1997 och tillåter bebyggelse för bostad och handel i som mest två våningar. Av den äldre bebyggelsen har två hus rivits och helt nyligen ersatts av ett radhus. Ytterligare ett hus utmed Skogsgatan har rivits, men tomten har förblivit obebyggd. Övriga äldre byggnader i kvarteret har förändrats i varierande omfattning.

Kulturhistoriska värden

Form, volym och placering på tomten visar att huset på Planteringsvägen 80 har sitt ursprung i ett landsvägshus från 1800-talets första hälft. Eftersom det här är fråga om ett av stadsdelens allra äldsta hus har det trots förändringar klassificerats som *"Byggnader av kompletterande värde för miljön"*. Fem av husen från tiden runt sekelskiftet 1900 har klassificerats som *"Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§"* liksom ett par av villorna från 1920-, 1930- och 1940-talen. Dessa hus har intakta puts- eller tegelfasader, mestadels äldre eller välanpassade tak av tegel, plåt eller eternit samt i varierande grad ursprungliga fönster, dörrar och balkonger/verandor.

Fikonet 2

Fikonet 5

Fikonet 6

Fikonet 11

Fikonet 12 och 23

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§:

Fikonet 2. Skogsgatan 7, "Ellhem", "Vänhem"

Flerbostadshus. 1948 gjordes en vindsinredning och 1975 förändrades taket.

Byggnadsår: Ca 1905
Arkitekt: Troligen arkitekten Mauritz Frohm
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Fröken Elna Petersson

Fikonet 5. Skogsgatan 1

Affärs- och flerbostadshus.

Byggnadsår: Ca 1911-12
Arkitekt: Okänd
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Handlanden Johan P. Nilsson

Fikonet 6. Planteringsvägen 74, "Villa Skogslugnet"

Ursprungligen flerfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla, tillbyggd med ett trapphus 1974-75.

Byggnadsår: Ca 1900-01
Arkitekt: Troligen arkitekten Mauritz Frohm
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Arbetaren Olof Jönsson

Fikonet 11. Klittergatan 4

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1941-42
Arkitekt: Arkitekten Alfred Arvidson
Byggmästare: Byggmästaren John Nilsson
Byggherre: Byggmästaren John Nilsson

Fikonet 12+23. Klittergatan 6-Rönnegatan 9, "Villa Furulugn"

Ursprungligen flerfamiljsvilla, nu tvåfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1895
Arkitekt: Troligen arkitekten Mauritz Frohm
Byggmästare: Okänd
Byggherrar: Arbetsförmännen Walentin Tydell (nr 12) och Nils Ohlsson (nr 23)

Fikonet 13. Klittergatan 8

Enfamiljsvilla, tillbyggt med ett uterum ca 1987.

Byggnadsår: 1934-35
Arkitekt: Byggnadsingenjören Martin Pettersson
Byggmästare: Byggmästaren John H. Tapper
Byggherre: Kommunalarbetaren Evald Roslund

Fikonet 18. Skogsgatan 9

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1928
Arkitekt: Arkitekten Ola Anderson
Byggmästare: Murmästaren Albin Tapper
Byggherre: Inspektorn Anton Nilsson

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Fikonet 24. Planteringsvägen 80, "Villa Tomtebo"

Ursprungligen bostadshus, nu affärsbyggnad.

Byggnadsår: Troligen 1830-tal

Arkitekt: Okänd

Byggmästare: Okänd

Byggherre: Okänd

Fikonet 29. Rönnegatan 3

Enfamiljsvilla, påbyggd med en frontespis 1943.

Byggnadsår: Ca 1900

Arkitekt: Arkitekten Ola Anderson

Byggmästare: Okänd

Byggherre: Handlanden August Stenström

Fikonet 30. Rönnegatan 7

Ursprungligen tvåbostadshus, nu enbostadshus.

Byggnadsår: Mellan 1897 och 1903

Arkitekt: Okänd

Byggmästare: Okänd

Byggherre: Arbetsförmannen Nils Ohlsson

Övrig bebyggelse inom kvarteret:

Fikonet 4. Skogsgatan 3, "Villa Haga", "Villa Skogstorp"

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla, ombyggd ca 1970.

Byggnadsår: Ca 1898-99

Arkitekt: Okänd

Byggmästare: Okänd

Byggherre: Målaren Oskar J. Nilsson

Fikonet 10. Planteringsvägen 84

Affärs- och flerbostadshus. Fönsterna förändrades ca 1984, en större tillbyggnad gjordes ca 1995-96 och 2008 förändrades fasaderna.

Byggnadsår: 1931-32

Arkitekt: Arkitekten Nils J. Lundgren

Byggmästare: Byggmästaren Linus Olofsson

Byggherre: Byggmästaren Linus Olofsson

Fikonet 17. Rönnegatan 1

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: Ca 1978-79

Arkitekt: Ernström Modulent AB, Hässleholm

Byggmästare: Ernström Modulent AB, Hässleholm

Byggherre: Lars Åstrand

Fikonet 13

Fikonet 18

Fikonet 24

Fikonet 29

Fikonet 30

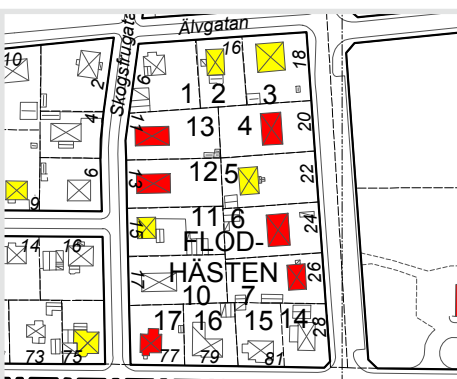
Fikonet 4

Fikonet 10

Fikonet 17

Flodhästen 4

Flodhästen 6

Flodhästen 7

Flodhästen 12

Kvarteret Flodhästen

Kvarteret Flodhästen hade en delvis annan form och utbredning i den plan som upprättades av konsul Nils Persson. Endast en tomt avsöndrades och bebyggdes under 1900-talets första decennium, i hörnet av Industrigatan och Miatorpsgatan (idag motsvarande fastigheterna Flodhästen 14 och 15 med huset på nr 15).

När kvarteret stadsplanerades 1911-1912 hade det en annan avslutning österut, som ändrades 1922. Både 1911-1912 och 1922 års planer avsåg öppen eller kopplad bebyggelse, i maximalt två våningar. Med 1922 års plan som utgångspunkt bebyggdes mellan 1923 och 1935 tretton tomter i kvarteret med villor i varierande storlek och utformning; det var både enfamiljsvillor, tvåfamiljsvillor och flerfamiljsvillor; och stilen från nationalromantisk över 1920-talsklassicism till funktionalism. En villa hade tegelfasader, en träfasader (villan på tomt 1 som sedermera klätts med tegel), medan övriga putsades. Alla villor hade tegeltak, utom på tomt 3 som har papptak.

Inget av kvarterets hus har rivits, men däremot har många av husen genom stora till- och ombyggnader under de senaste 50 åren. Dessutom har en av tomterna delats och ytterligare ett hus uppförts i början av 1980-talet.

Kulturhistoriska värden

Sex av villorna från 1920-talet har klassificerats som "Särskilt värdefull bebyggelsen enligt PBL 3:12§". Här finns mycket av autenticitet i form av fasader i puts eller tegel, tak av tegel samt i varierande omfattning ursprungliga fönster, dörrar och balkonger med smidesräcken, alternativt väl anpassade nyproducerade detaljer. Ytterligare fyra hus har klassificerats som "Byggnader av kompletterande värde för miljön".

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§:

Flodhästen 4. Miatorpsgatan 20

Flerfamiljsvilla.

Byggnadsår:	1929
Arkitekt:	Arkitekten Hugo Malmberg
Byggmästare:	Troligen snickaren Anders Persson
Byggherre:	Snickaren Anders Persson

Flodhästen 6. Miatorpsgatan 24

Flerfamiljsvilla, ombyggd ca 1984-85.

Byggnadsår:	1929-30
Arkitekt:	Byggmästaren Wilhelm Björkquist
Byggmästare:	Troligen byggmästaren Olof Börjesson
Byggherre:	Byggmästaren Olof Börjesson

Flodhästen 7. Miatorpsgatan 26

Flerfamiljsvilla, ombyggd ca 1983-84.

Byggnadsår:	1926
Arkitekt:	Arkitekten Ola Anderson
Byggmästare:	Byggmästaren Carl J. Wantzin
Byggherre:	Montören Hans Johansson

Flodhästen 12. Skogsfrugatan 13

Ursprungligen flerfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla, ombyggd ca 1988-89.

Byggnadsår: 1926-27
Arkitekt: Byggmästaren Harald Andersson
Byggmästare: Muraren Carl Berg
Byggherre: Muraren Carl Berg

Flodhästen 13. Skogsfrugatan 11

Ursprungligen flerfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1927-28
Arkitekt: Byggmästaren Harald Andersson
Byggmästare: Muraren Carl Berg
Byggherre: Muraren Carl Berg

Flodhästen 17. Industrigatan 77

Tvåfamiljsvilla. 1933 gjordes en vindsinredning.

Byggnadsår: 1926
Arkitekt: Förmannen Gottfrid Nilsson
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Byggnadsarbetaren Karl Nilsson

Byggnader av kompletterande värde för miljön:**Flodhästen 2. Älvgatan 16**

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1923-24
Arkitekt: (Osignerade ritningar)
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Civilingenjören Einar Hellgren

Flodhästen 3. Miatorpsgatan 18

Flerfamiljsvilla. Fönsterna förändrades ca 1984.

Byggnadsår: 1934-35
Arkitekter: Arkitekten Edvin Tidblad efter skisser av kontoristen Gunnar Malmström
Byggmästare: Byggmästaren Albert J. Malmström
Byggherre: Kontoristen Gunnar Malmström

Flodhästen 5. Miatorpsgatan 22

Ursprungligen flerfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. 1933 gjordes en vindsinredning.

Byggnadsår: 1927
Arkitekt: Byggnadsingenjören Martin Pettersson
Byggmästare: Snickaren Anders Persson
Byggherre: Snickaren Anders Persson

Flodhästen 11. Skogsfrugatan 15

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. 1933 gjordes en vindsinredning och ca 1989 tillbyggdes ett uterum.

Byggnadsår: 1926
Arkitekt: Byggnadsingenjören Martin Pettersson
Byggmästare: Snickaren Henry A. Jönsson
Byggherre: Snickaren Henry A. Jönsson

Flodhästen 13

Flodhästen 17

Flodhästen 2

Flodhästen 3

Flodhästen 5

Flodhästen 11

Flodhästen 1

Flodhästen 10

Flodhästen 14

Flodhästen 15

Övrig bebyggelse inom kvarteret:

Flodhästen 1. Skogsfrugatan 9

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. Ca 1934 putsades fasaderna, 1960 kläddes fasaderna med tegel och ca 1977-78 gjordes en tillbyggnad. i två våningar.

Byggnadsår: 1926

Arkitekt: Forssjö Trävaru AB, Katrineholm genom arkitekten Sixten Lööf

Byggmästare: Okänd

Byggherre: Tegelbruksarbetaren Nils P. Kroon

Flodhästen 10. Skogsfrugatan 17

Flerfamiljsvilla. Fasaderna förändrades ca 1983.

Byggnadsår: 1928

Arkitekt: Byggnadsingenjören Martin Pettersson

Byggmästare: Okänd

Byggherre: Arbetaren Helmer Frid

Flodhästen 14. Miatorpsgatan 28

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: Ca 1982-83

Arkitekt: Ernström Modulent AB, Hässleholm genom Peter Nevby

Byggmästare: Ernström Modulent AB, Hässleholm

Byggherrar: Bert Collin och Maud Collin

Flodhästen 15. Industrigatan 81, "Villa Ljunga"

Ursprungligen flerfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. Taket, fönsterna och dörrarna förändrades ca 1978 och ca 1990-91 tillbyggdes ett uterum.

Byggnadsår: 1901

Arkitekt: Okänd

Byggmästare: Okänd

Byggherre: Inspektorn Gustaf Ahlman

Flodhästen 16. Industrigatan 79

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla, tillbyggd ca 1993-94.

Byggnadsår: 1926

Arkitekt: Förmannen Gottfrid Nilsson

Byggmästare: Byggmästaren Edvard Lindholm

Byggherre: Förmannen Gottfrid Nilsson

Flodhästen 16

Kvarteret Jordgubben

I den ursprungliga planen för Planteringen var kvarteren Jordgubben och Mandeln en enhet med namnet Lejonet. Kring 1905 delades kvarteret då Torsgatan anlades. Ungefär hälften av tomterna såldes och bebyggdes under 1900-talets första decennium. Husen var i en till två våningar och utformade i en fri historiserande stil med fasader av tegel eller tegel och puts. I 1911-1912 års stadsplan var kvarteret avsatt för sluten bebyggelse, även om samtliga hus var av villakarakter. 1922 ändrades bestämmelserna till öppet eller kopplad byggnadssätt. Mellan 1922 och 1926 bebyggdes de fem kvarvarande tomterna med fyra tvåfamiljsvillor och en flerfamiljsvilla. Samtliga fick putsade fasader och tegeltak men stilen varierade från nationalromantisk inspirerade med branta mansardtak till 1920-talsklassicistisk stil med sadeltak eller valmade tak.

I början av 1980-talet revs två av de äldsta bostadshusen och två nya villor byggdes. Vid samma tid förändrades några av de gamla husen genom byten av takmaterial, fönster och dörrar.

Kulturhistoriska värden

Det äldsta huset i kvarteret, Jordgubben 9, (inklusive den tio år yngre gårdsbyggnaden) är med sina tidstypiskt mönstermurade fasader ett värdefullt exempel på en hustyp som tidigare var vanligt förekommande i olika delar av Planteringen. Den har därför klassificerats som *"Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§"*, liksom tre av enfamiljsvillorna och flerfamiljsvillan från 1920-talset. Enfamiljsvillorna är så gott som intakta med ursprungliga fasader, tak, fönster och balkongräcken.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§:

Jordgubben 1. Torsgatan 3

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1926

Arkitekt: Förmannen Gottfrid Nilsson

Byggmästare: Byggmästaren Edvard Lindholm

Byggherre: Reparatören Karl Anton Frank

Jordgubben 6. Rönnegatan 19, "Villa Centra"

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. 1933 gjordes en vindsinredning.

Byggnadsår: 1925

Arkitekt: Arkitekten Carl E. Rosenius

Byggmästare: Troligen snickaren Carl M. Hansson

Byggherrar: Snickaren Carl M. Hansson och fru Ragnhild Hansson

Jordgubben 8. Torsgatan 5

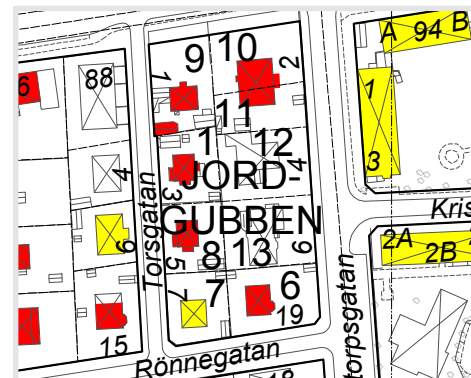
Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. Fasaderna förändrades ca 1980-81.

Byggnadsår: 1925

Arkitekt: Gummifabriksarbetaren Gottfrid Nilsson

Byggmästare: Byggmästaren Edvard Lindholm

Byggherre: Gummifabriksarbetaren Gottfrid Nilsson

Jordgubben 1

Jordgubben 6

Jordgubben 8

Jordgubben 9 "Villa Skogsbrynet"

Jordgubben 9, fd verkstadsbyggnad

Jordgubben 10 och 11

Jordgubben 7

Jordgubben 12

Jordgubben 9. Torsgatan 1, "Villa Skogsbrynet"

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. Taket förändrades ca 1939-40.

Byggnadsår: 1905-06
Arkitekt: Okänd
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Kopparslagaren Johan Albert Ekholm

Jordgubben 9, Torsgatan 1

Ursprungligen verkstadsbyggnad, nu ekonomibyggnad.

Byggnadsår: Ca 1916
Arkitekt: Okänd
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Rörläggaren Johan Albert Ekholm

Jordgubben 10+11. Miatorpsgatan 2

Flerfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1922
Arkitekt: Arkitekten Alfred Arvidson
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Linjeförmannen Nils P. Svensson

Byggnader av kompletterande värde för miljön**Jordgubben 7. Torsgatan 7**

Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. Taket förändrades ca 1951.

Byggnadsår: 1925
Arkitekt: Byggnadsingenjören Martin Pettersson
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Kopparverksarbetaren John L. Sjögren

Övrig bebyggelse inom kvarteret:**Jordgubben 12. Miatorpsgatan 4, Enfamiljsvilla.**

Byggnadsår: Ca 1984
Arkitekt: Österlen-Hus AB, Malmö
Byggmästare: Bengt Svensson, Bromölla
Byggherrar: Carla Bengtsson och Evert Bengtsson, Perstorp

Jordgubben 13. Miatorpsgatan 6, Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: Ca 1984
Arkitekt: Österlen-Hus AB, Malmö
Byggmästare: Lennart Nilsson
Byggherrar: Gun Pettersson och Åke Pettersson

Jordgubben 13

Kvarteret Mandeln

1905 bebyggdes två tomter utmed Torsgatan med nästan identiska flerfamiljsvillor med tidstypiska fasader i puts med dekorationer av rött tegel. Under åren 1924-1941 byggdes tre mindre villor och ett kombinerat affärs- och bostadshus, samtliga med fasader av tegel, men stilmässigt varierande från 1920-talsklassicism till funkis. 1941 ändrades byggrätten utmed Planteringsvägen till sluten bostadsbebyggelse i upp till två våningar, medan övriga tomter avsattes för öppet eller kopplat byggnadssätt. I slutet av 1940-talet uppfördes en villa med välbearbetade detaljer mot Rönneplatsen. Tio år senare byggdes kvarterets sista tomt med ett mindre flerbostadshus med tidstypiska fasader av rött tegel. Sedan dess har ett flertal av kvarteret äldre byggnader förändrats genomgripande avseende fasader och tak, samt byten av fönster och dörrar.

Kulturhistoriska värden

En 1920-talsvilla och två från 1940-talet samt den före detta konsumbutikens från 1927 har klassificerats som *"Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§"*. Dessa byggnader är kvar i nästan ursprungligt skick och representerar avsevärda kulturhistoriska värden. Den fd konsumbutikens har välartikulerade fasader av Helsingborgstegegel och granit samt en intakt huvudentré med ekportar.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§:

Mandeln 1. Klittergatan 7

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1948-49

Arkitekt: Arkitektfirman Erik och Henry Andersson genom arkitekt SAR Henry Andersson

Byggmästare: Byggmästaren John Nilsson

Byggherre: Byggmästaren John Nilsson

Mandeln 2. Klittergatan 5

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1941

Arkitekt: Arkitekten Hugo B. Jonsson

Byggmästare: Byggmästaren John Nilsson

Byggherre: Byggmästaren John Nilsson

Mandeln 4. Planteringsvägen 86, "Konsum"

Ursprungligen affärs- och enbostadshus. Ca 1953-54 gjordes en vindsinredning och på 2000-talet har det gjorts en tillbyggnad. Tillbyggnaden omfattas ej av klassificeringen.

Byggnadsår: 1927

Arkitekt: Arkitekten Nils J. Lundgren

Byggmästare: Byggmästaren Carl Ljungberg

Byggherre: Kooperativa Föreningen Svea u.p.a.

Mandeln 8. Rönnegatan 15

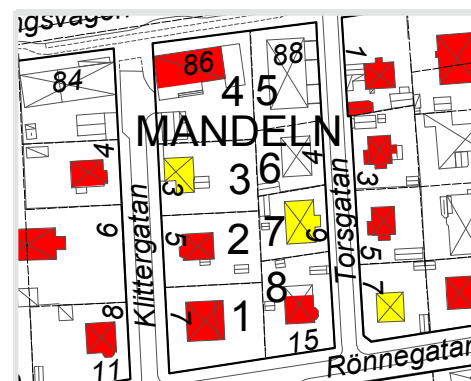
Ursprungligen tvåfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1924

Arkitekt: Byggnadsingenjören Martin Pettersson

Byggmästare: Okänd

Byggherre: Kopparverksarbetaren Fritz Malmsten

Mandeln 1

Mandeln 2

Mandeln 4

Mandeln 8

Mandeln 3

Mandeln 7

Mandeln 5

Mandeln 6

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Mandeln 3. Klittergatan 3

Ursprungligen affärs- och enfamiljvilla, nu enfamiljvilla, tillbyggt 1947. Fasaderna förändrades ca 1968.

Byggnadsår: 1935
Arkitekt: Arkitekten Alfred Arvidson
Byggmästare: Byggmästaren John H. Tapper
Byggherre: Kranskötaren Karl Bernhard Karlsson

Mandeln 7. Torsgatan 6, "Villa Linnéa", "Villa Skogshill"

Ursprungligen flerfamiljvilla, nu enfamiljvilla.

Byggnadsår: 1905-06
Arkitekt: Okänd
Byggmästare: Troligen snickaren Oskar Gustafsson
Byggherre: Snickaren Oskar Gustafsson

Övrig bebyggelse inom kvarteret:

Mandeln 5. Planteringsvägen 88

Flerbostadshus.

Byggnadsår: 1958
Arkitekt: Filip Lundgrens Arkitektkontor genom arkitekten Filip Lundgren
Byggmästare: Byggnadsingenjören Erik Ivar Wihlborg
Byggherre: Byggnadsingenjören Erik Ivar Wihlborg

Mandeln 6. Torsgatan 4, "Villa Tallhus"

Ursprungligen flerfamiljvilla, nu enfamiljvilla, ombyggt 1964-66.

Byggnadsår: 1905
Arkitekt: Okänd
Byggmästare: Troligen snickaren Aug. Rosberg
Byggherre: Snickaren Aug. Rosberg

Kvarteret Persikan

I den första byggnadsplanen för Planteringen var det dåvarande kvarteret Bävren tänkt att sträcka sig in över Rönneplatsen. Under 1900-talets första år bebyggdes tre av tomterna vid Miatorpsgatan med mindre bostadshus, men i övrigt förblev kvarteret obebyggt fram till 1922. Då fastslogs kvarterets nuvarande form och användning för enbostadshus. Samma år ersattes ett av de äldsta husen av en mindre villa och under åren fram till 1927 bebyggdes övriga tomter i kvarteret med mindre enbostadshus och större flerfamiljshus med putsade fasader och mansardtak med antingen tegel eller eternit. Under 1950- och 1960-talen förändrades några av husen och i början av 1980-talet revs de två kvarstående husen från 1900-talets början och ersattes av två nya villor.

Kulturhistoriska värden

Tre av flerfamiljshusen från 20-talet är i det närmast intakta sedan ursprunget, med putsade fasader och mansardtak. De har klassificerats som *"Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§"*. Ytterligare några av villorna från samma tid har delvis bevarade ursprungsdetaljer och har klassificerats som *"Byggnader av kompletterande värde för miljön"*.

Särskilt värdefull bebyggelse enligt PBL 3:12§:

Persikan 8. Skogsfrugatan 5

Flerfamiljshus, ombyggt 2006.

Byggnadsår: 1927
Arkitekt: Muraren Bror E. Jacobsson
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Grovarbetaren Ernst Nilsson

Persikan 9. Skogsfrugatan 3

Flerfamiljshus.

Byggnadsår: 1926
Arkitekt: Muraren Bror E. Jacobsson
Byggmästare: Muraren Petter H. Jacobsson
Byggherre: Muraren Petter H. Jacobsson

Persikan 10. Rönnegatan 8

Flerfamiljshus, påbyggt med en takkupa och försett med nytt tak 2005-06.

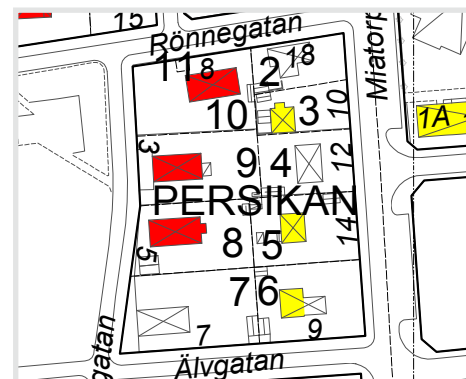
Byggnadsår: 1927
Arkitekt: Snickaren John Ekelund
Byggmästare: Okänd
Byggherre: Arbetaren Helmer Frid

Byggnader av kompletterande värde för miljön:

Persikan 3. Miatorpsgatan 10

Enfamiljshus.

Byggnadsår: 1922
Arkitekt: Arkitekten Nils J. Lundgren
Byggmästare: Troligen byggnadssnickaren Carl M. Hansson
Byggherre: Byggnadssnickaren Carl M. Hansson

Persikan 8

Persikan 9

Persikan 10

Persikan 3

Persikan 5

Persikan 6

Persikan 2

Persikan 4

Persikan 7

Persikan 5. Miatorpsgatan 14, "Villa Åkebo"

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: 1923**Arkitekt:** Nils Persson, Mjöhult**Byggmästare:** Okänd**Byggherre:** Disponenten Carl Aug. Nordström**Persikan 6. Älvgatan 9**

Enfamiljsvilla, tillbyggd ca 1932 och 1958-59.

Byggnadsår: 1925**Arkitekt:** Muraren Bror E. Jacobsson**Byggmästare:** Muraren Petter H. Jacobsson**Byggherre:** Verkmästaren Gustav Holmer**Övrig bebyggelse inom kvarteret:****Persikan 2. Rönnegatan 10**

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: Ca 1981**Arkitekt:** LJA Arkitektkontor AB**Byggmästare:** Tage Johnsson, Ausås**Byggherre:** Bert Ove Pålsson**Persikan 4. Miatorpsgatan 12**

Enfamiljsvilla.

Byggnadsår: Ca 2001-02**Arkitekt:** Hjältevadshus, Hjältevad genom Peo Gustafson**Byggmästare:****Byggherrar:** Ingela och Mikael Kärrman**Persikan 7. Älvgatan 7**

Ursprungligen affärs- och flerfamiljsvilla, nu enfamiljsvilla. Fasaderna och fönsterna förändrades 1963 och 1978.

Byggnadsår: 1927**Arkitekt:** Muraren Bror E. Jacobsson**Byggmästare:** Muraren Petter H. Jacobsson**Byggherrar:** Påbörjat av muraren Petter H. Jacobsson och avslutat av charkuteristen Olof Eriksson